Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

KOMMUNEN - ARKIVET - HISTORIEN

HINNERUP

arkiverne 1842-1967

● UDGIVERSELSKABET VED LANDSARKIVET FOR NØRREJYLLAND 1992

Hinnerup
arkiverne 1842-1967

Fortegnelse over arkiverne
fra de kommuner,
der indgik i Hinnerup kommune 1967

Ved
Harry Christensen

Udgiverselskabet ved Landsarkivet for Nørrejylland 1992

© Udgiverselskabet ved Landsarkivet for Nørrejylland
Tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s
Kort: Oversigtskortene er fremstillet på grundlag af Geodætisk Instituts kort Danmark 1:100.000, 1986.
Befolkningskortene på grundlag af Geodætisk Instituts Kommune- og sognekort 1:500.000, 1963. Udsnit af grundkortene, hvortil Kort- og Matrikelstyrelsen har ophavsret, er gengivet med Styrelsens tilladelse (A. 403/85). Copyright.
ISBN: 87-89039-17-3

Fotografierne på forsiden forestiller:
Den kommunale administrationsbygning i Hinnerup ca. 1962,
Spredt udvalg af kommunale arkivalier,
Socialmuseet »Det Gamle Syge-Plejehjem« i Norring,
Sognerådsformand og kæmner på Grundfør-Spørring sogneråds sidste møde 1967.

Forord

Hinnerup kommune har i år eksisteret i 25 år. Siden 1967, i en menneskealder som man også kalder det, har kommunen haft sin nuværende form og udstrækning. Det er en begivenhed, der er værd at fejre, og det bliver gjort på forskellig vis, bl.a. ved udgivelsen af denne bog.

Men der er faktisk nok et kommunalt jubilæum at fejre i 1992, og endda et meget væsentligt jubilæum. I år er det nemlig 150 år siden, de første kommuner overhovedet blev skabt, både her på stedet og i de øvrige danske landdistrikter. I 1842 begyndte de danske landkommuner deres virksomhed med alt, hvad det indebar: lokalt selvstyre, valg til sognerådet, pligter og ansvar for de lokale anliggender, skoler, social forsorg, veje m.m.

Den kommunale historie er således historien om, hvordan et samfund styrer sig selv. Det er en spændende historie, men for en stor del en ukendt historie, og den skriver ikke sig selv. En helt central kilde til denne historie er de bevarede arkiver fra de pågældende kommuner. Det er fremlæggelsen af disse arkiver, der er denne bogs formål. Det er ønsket om at gøre arkivalierne kendte og tilgængelige, så enhver, der har lyst, kan fordybe sig i sin bys og egns historie, der ligger bag.

Bogen er blevet til i et samarbejde mellem Hinnerup kommune og Landsarkivet for Nørrejylland, og den er blevet hjulpet godt på vej af Hinnerup egnshistoriske Arkiv, der bl.a. har stillet billedmateriale til rådighed. Vi håber, den må fremme interessen og forståelsen for det lokale samfund.

Vilhelm Lytken	Chr. R. Jansen
borgmester	landsarkivar
Hinnerup kommune	Landsarkivet for Nørrejylland

Indhold

5 Forord

7 Indhold

9 Kommunen – arkivet – historien
9 1. Kommunerne og arkiverne
11 2. Hvordan benytter man fortegnelsen
13 3. Hvad arkiverne fortæller om
13 4. Det kommunale styre
15 5. De kommunale opgaver
18 6. Den kommunale administration
21 7. Videre forskningsmuligheder

23 Litteratur om Hinnerup-kommunerne

26 Fortegnelse over kommunernes arkiver
26 Grundfør-Spørring
42 Søften-Foldby
60 Vitten-Haldum-Hadsten

83 Nøgle til ordningssystemet

85 Administrativt leksikon
85 Areal i sogne og kommuner 1965
85 Folketal i sogne og kommuner 1845-1965
86 Befolkningens bevægelser
88 Befolkningstæthed i sogne og kommuner 1845 og 1965
89 Sammenlægningen i 1967
93 Formænd for sogneforstanderskaber og sogneråd 1842-1967
95 Den kommunale administration

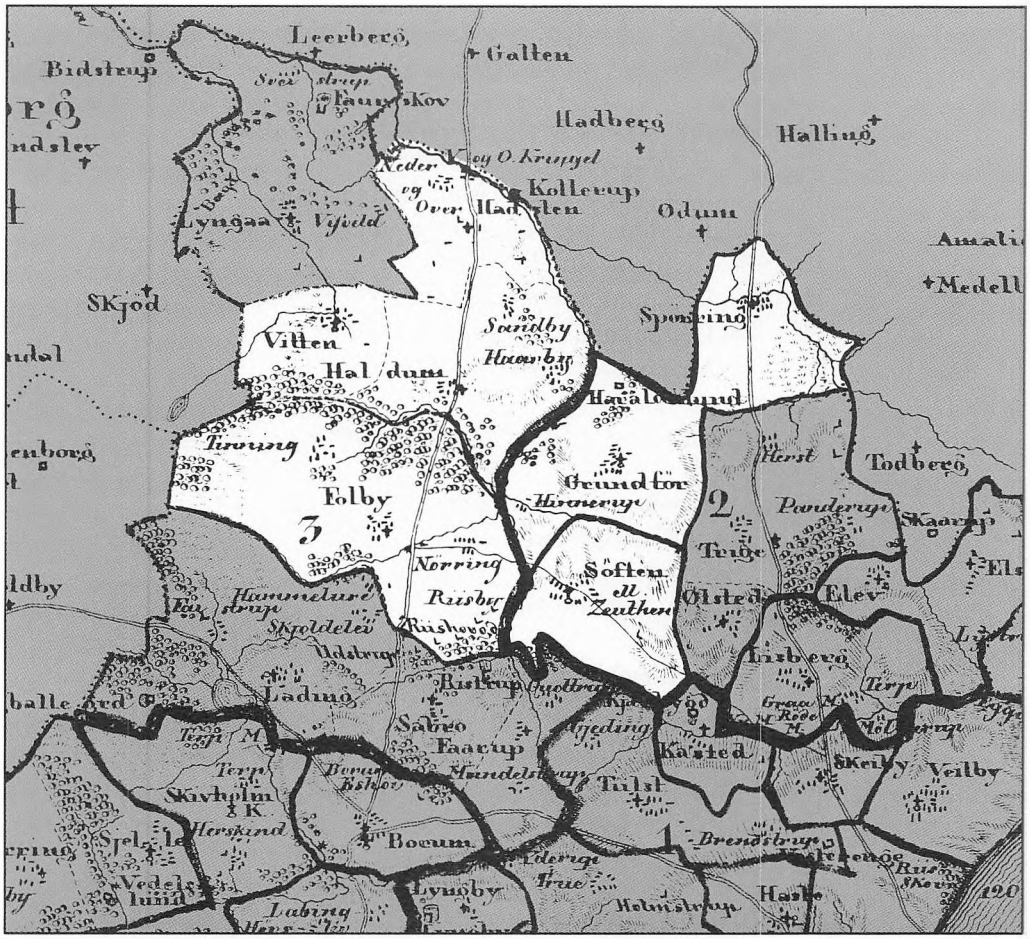

Hinnerup-området i 1820'erne
De tre pastorater, der fra 1842 fungerede som kommuner, er fremhævet.
Tegnet af Th. Gliemann 1826.
Målestok 1:170.000.

Kommunen – arkivet – historien

1. Kommunerne og arkiverne

Oversigt

Fortegnelsen omfatter arkiverne fra de landkommuner eller sognekommuner, der i 1967 helt eller delvis indgik i Hinnerup kommune: Vitten-Haldum-Hadsten, Grundfør-Spørring og Søften-Foldby. Kommunernes placering i landskabet ses af oversigtskortene side 8 og 10. Det første viser landsbyer, større veje m.m. i tiden omkring kommunernes dannelse, den sparsomme bebyggelse ved (Gl.) Hinnerup fylder ikke meget. Det andet landskabet ved deres ophævelse, stærkt præget af den moderne civilisation. Detaillerede kort over de enkelte kommuner findes ved kommunernes afsnit i fortegnelsen. Oplysninger om folketal, areal m.m. er givet i Administrativt leksikon bag i bogen (side 85).

Landkommunernes arkiver

Arkiverne fra de tre tidligere kommuner omfatter primært den periode, disse kommuner har eksisteret, nemlig fra 1. januar 1842 til 1. april 1967. Med andre ord de første 125 år af den tid, hvor det kommunale selvstyre har eksisteret. De »sogneforstanderskaber«, der fra 1842 skulle varetage de kommunale opgaver på landet, fra 1868 benævnt sogneråd, var overhovedet de første valgte organer på landet. De var på en måde mere selvstændige end både bykommuner og amtskommuner. De kunne nemlig selv vælge deres formænd; det kunne de andre først langt senere (1919 og 1970).

Før 1842 havde der været en vis lokal administration af fattigvæsen og skolevæsen. Den blev varetaget af kommissioner under ledelse af sognepræsten sammen med politimesteren, henholdsvis godsejeren, men der var også et par «håndplukkede« bønder med som medhjælpere. Det bevarede materiale fra disse fattig- og skolekommissioner, hvis opgaver overgik til de nye kommuner, er af praktiske hensyn medtaget i fortegnelsen under de pågældende kommuner.

Stabile kommuner

De tre landkommuner, vi her har med at gøre, Vitten-Haldum-Hadsten, Grundfør-Spørring og Søften-Foldby, viste sig at være særdeles stabile størrelser sammenlignet med landkommunerne som helhed. Hverken adskillelser eller grænseændringer forandrede den oprindelige territoriale struktur. Undervejs havde der dog været optræk til adskillelser. I 1860'erne og også senere havde man forsøgt at få Søften og Foldby adskilt i to særskilte kommuner, især

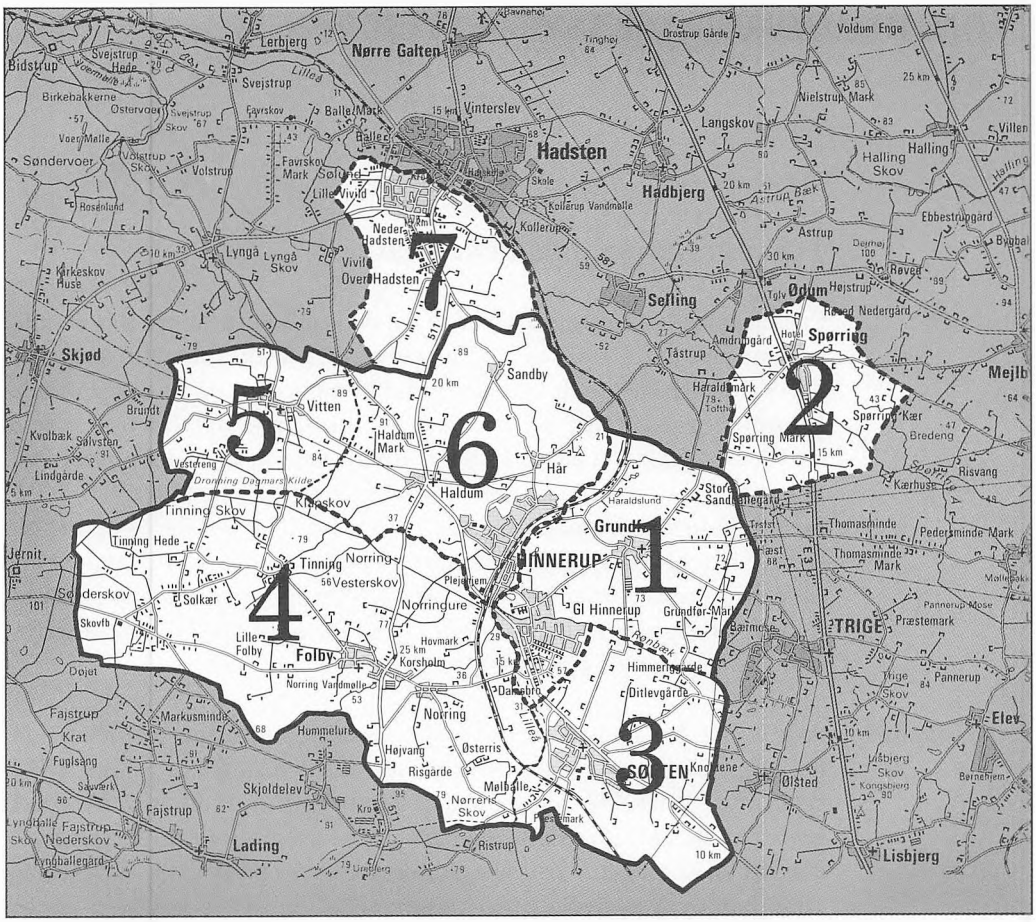
1
2
3
4
5
6
HINNERUP
Grundfør
Spørring
Ødum
Hadsten
Hadbjerg
Sønder Hadsten
Vivild
Vitten
Haldum
Sandby
Hår
Tinning
Folby
Lille Folby
Gl Hinnerup
Ditlevgårde
Søften
Lading
Lisbjerg
Skjød
Mejlby
Trige
Elev
Olsted
Nørre Galten
Svejstrup
Lerbjerg
Bidstrup
Vinterslev
Langskov
Halling
Astrup
Sejling
Tåstrup
Jernit
Tinning Skov
Tinning Hede
Vesterskov
Norringure
Korshalm
Hummelum
Fajstrup
Skjoldelev
Ristrup
Pannerup
Præstemark
Risvang
Thomasminde
Pedersminde Mark
Voldum Enge
Ebbestruppgård
Rævet
Sandby
Haldum Mark
Spørring Mark
Spørring Kær
Bredeng
Kærhuse
Pannerup Mose
Himmerigsgårde
Knudstene
Børnehjem
Lyngå
Lyngå Skov
Kirkeskov Huse
Brundt
Kvolbæk
Lindgårde
Dronning Dagmars Kilde
Klaskov
Solkær
Skovfb
Dojet
Fajstrup
Markusminde
Krat
Fuglsang
Sauværk
Nederskov
Lyngballegård
Rosenlund
Søndervoer
Ostervoer
Birkebakkerne
Svejstrup Hede
Svejstrup Skov
Favrskov
Favrskov Mark
Balle Mark
Balle
Volstrup
Volstrup Skov
Lille Vivild
Nederskov
Kollerup
Kollerup Vandmølle
Skole
Nielstrup Mark
Halling Skov
Villen
Dræmel
Højstrup
Rævet Nedergård
Amdrupgård
Hotel
Toftlund
Haraldsmark
Haraldslund
Stor Sandmollegård
Thomasminde Mark
Mølleskov
Pannerup
Tinghøj
Drostrup Gårde
Bavnehøj
Lille Å
Norring
Norring Vandmølle
Plejehjem
Grundfør Mark
Bærmose
Ringvej
Dambro
Høvmark
Højvang
Østerris
Risgårde
Mølbølle
Nørreris Skov
Kro
Lindberg
Kongsberg Skov
Måbjerg
Skov
Nørre Galten
Hadsten
Hadbjerg
Sejling
Ødum
Spørring
Mejlby
Trige
Elev
Olsted
Lisbjerg
Lading
Skjød
Jernit
Søderskov
Vitten
Haldum
Hår
Tinning
Folby
Gl Hinnerup
Ditlevgårde
Søften
Sandby
Vinterslev
Hadsten
Langskov
Halling
Astrup
Tåstrup

2. Hvordan benytter man fortegnelsen

Hver tidligere kommune for sig

Arkiverne fra de tre tidligere kommuner, af hvis område det nuværende Hinnerup er dannet, er hver for sig samlet og behandlet som særskilte enheder. De afspejler derved den kommunale struktur i området fra kommunernes skabelse i 1842 frem til 1967. I fortegnelsen er de opstillet i alfabetisk rækkefølge. Af praktiske grunde er hvert arkiv på landsarkivet forsynet med en arkivsignatur, der for alle landkommuners vedkommende består af et LK efterfulgt af et nummer. Grundfør-Spørring har til eksempel signaturen LK 423.

Fælles ordningssystem

Arkivmaterialet i de tre kommuners arkiver er ordnet og registreret efter et fælles ordningssystem. Det vil sige, at arkivalierne er samlet i de samme hoved- og undergrupper og optræder i samme rækkefølge i alle kommunerne. En oversigt over ordningssystemets gruppeinddeling er givet på side 83-84.

Fast nummer til hver type arkivalier

Alle arkivalierne i fortegnelsen er forsynet med et toleddet nummer, f.eks. 150/2. Det første led betegner arkivalietypen, det andet – efter skråstregen – er et løbenummer. Alle almindeligt forekommende arkivalietyper har et fast nummer i systemet. Kommunalbestyrelsens forhandlingsprotokoller har således altid nummer 101, regnskaber nummer 131 og vurderingsfortegnelser nummer 331. 331/2 er nummeret på den anden protokol i rækken af vurderingsfortegnelser.

Søgning på tværs af kommuner

Systemet har den fordel for brugeren, at hun eller han hurtigt kan orientere sig inden for et bestemt emneområde og se, hvad der er bevaret af en bestemt type arkivalier. Således finder man f.eks. vurderingsfortegnelser (331) under hovedgruppen Skattevæsen (3) → undergruppe Ejendomsvurdering m.v. (33), eller ældre skolekommissionsprotokoller (500) via Skolevæsen (5) → Skolevæsenets bestyrelse (50).

Dette fælles system gør også tværgående søgning let og hensigtsmæssig. Vil man f.eks. til et studium af landbrugsforholdene vide, hvad der fra Hinnerup-området er bevaret af såkaldte forligsmæglingsprotokoller i tyendesager, søger man på nr. 715 i de enkelte kommuner og finder dem faktisk i alle tre.

De numre, der i det følgende er tilføjet i parentes, er de pågældende arkivaliers typenumre. Via dem kan man umiddelbart finde materialet i fortegnelserne.

4. Socialvæsen

40 Børneforsorg

400/1 1905-1966 Forhandlingsprotokol for værgerådet (1905-1933)/ børneværnsudvalget (1933-1966) ..... 1 bd.

402/1 1945-1967 Børneværnssager ..... 1 pk.

405/1 1919-1957 Tilsynsprotokol over børn født uden for ægteskab og plejebørn ..... 1 bd.

41 Børnebidrag, enkebørnsunderstøttelse m.m.

410/1 1933-1954 Hovedbog over alimentanter ..... 1 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i fremmede kommuner.

410/2 1933-1954 Hovedbog over alimentanter ..... 1 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i kommunen.

410/3 1946-1954 Protokol over underholdsbidrags udbetaling af det offentlige ..... 1 bd.

411/1 1932-1954 Alimentationssager ..... 1 pk.
Børnebidragssager i øvrigt, se 424/1-3.

42 Socialvæsenets bestyrelse, fattigvæsen/offentlig forsorg

(420) Fattigvæsen før 1817, se Grundfør-Spørring præstearkiv: Fattigprotokol 1764-1817 (C 346.17).

420/1-3 1817-1867 Forhandlingsprotokoller for fattigvæsenet ..... 3 bd.
Heri også indført fattigligninger 1817-1867, fattigforsørgelsesplaner 1817-1868 samt fattigregnskaber 1817-1867.

420/1 1817-1837 420/3 1852-1867
420/2 1837-1851

(422) Fattigkorrespondance m.v. 1804-1832, se 310/1.

(423) Fattigforsørgelsesplaner 1804 og 1813, se 492/1, 1817-1868, se 420/1-3, 1840 og 1863, se 310/1.

424/1-3 1942-1966 Sociale personsager ..... 3 pk.
Afgangssager, henlagt efter registrantnumre. Fortrinsvis fra 1950'erne. Vedrører kommunehjælp, pensioner og børnebidrag. Tilhørende register, se 429/1.

424/1 Nr. 201-290 424/3 Nr. 461-664
424/2 Nr. 292-460

Eksempel på fortegnelsens grupperingssystem.

3. Hvad arkiverne fortæller om

Arkivalierne fortæller om kommunen

Kommunale arkiver er efterladenskaber. Produkter af en tidligere kommunal virksomhed. Derfor kan man gennem dem umiddelbart få kendskab til denne virksomhed. De fortæller direkte om styret og forvaltningen i sig selv, om de besluttende organers arbejde og de kommunalpolitiske brydninger, der lå bag. Om løsningen af de kommunale opgaver i det daglige, om den service, man ydede borgerne, og hvordan man dækkede udgifterne ind.

– og om livet i den

Men arkiverne fortæller også – mere indirekte – om mange andre forhold. Om befolkningen, om sociale forhold, om erhvervene i kommunen, om byggerier, veje og meget mere.

I det følgende gives der med udgangspunkt i de forskellige sider af den kommunale virksomhed en kort gennemgang af nogle af de vigtigste materialegrupper i arkiverne med eksempler på, hvad de kan bruges til.

4. Det kommunale styre

Forhandlingsprotokollerne

Helt centralt i kommunernes arkiver står naturligvis forhandlingsprotokollerne for kommunalbestyrelsen (101), dvs. sognerådet eller – før 1868 – sogneforstanderskabet, som det dengang hed. Kun fra Søften-Foldby er protokollerne bevaret helt tilbage fra sogneforstanderskabernes tid. Her er 125 års forhandlinger i ubrudt række bevaret. Fra de andre to kommuner er de ældste protokoller gået til, men fra 1868 og 1875 er de komplette frem til sammenlægningen i 1967.

De kommunale beslutninger

Gennem forhandlingsprotokollerne kommer man ind på livet af de aktuelle problemer i den kommunale virksomhed. Det er her, pulsen slår, det er her, man kommer den kommunale politik nærmest. Møde for møde er refereret, hvilke emner man behandlede og hvilke beslutninger, der blev truffet. Til tider knapt, til tider mere fyldigt. Og altid omhyggeligt underskrevet af de deltagende sognerådsmedlemmer. Ansvaret skulle man ikke løbe fra.

Det bør endelig nævnes, at sognerådene, selv om de ifølge lovgivningen var udset til på repræsentativ maner at træffe beslutninger på befolkningens vegne, dog kunne føle trang til – imellem valgene – at sikre sig baglandets opslutning. Når store afgørelser stod for, som f.eks. om erhvervelse af en fattiggård, nedlæggelse af en skole eller udskillelse af et sogn, kunne man indkalde beboerne eller arrangere en afstemning og på den måde praktisere en slags direkte demokrati.

Protokollernes mangfoldige indhold

Især i den ældste del af perioden er forhandlingsprotokollen blevet brugt til mange andre ting end selve forhandlingerne, simpelthen fordi den var *protokollen*. Planen over forsørgelsen af de fattige, ligning af skatter og mere specielle ting som licitationer over foderhold af hærens heste (før 1868) kan man finde indført i forhandlingsprotokollerne. Aftaler, man indgik med beboerne og andre om arbejder på kommunens veje og skoler, vidste man også, hvor man havde, når de var fæstnet til protokollens papir. I et særligt tilfælde var det tegning af beboeraktier til skolebyggeri, det drejede sig om. I Søften-Foldby sparede man de separate valgprotokoller (150) og anvendte i stedet forhandlingsprotokollerne. Også kommuneregnskaberne indførte man i den ældste tid. Oversigten over protokollernes vidtspændende indhold er et problem. Man må blade sig kronologisk frem efter det, man søger. Registre, som ville have gjort benyttelsen af protokollerne meget lettere, findes ikke. Sådant noget kontoriusseri var ikke sognerøddernes sag.

Særlige protokoller fra fattig- og skole- og andre udvalg og kommissioner

Man må dog være opmærksom på, at forhandlingerne og beslutninger i væsentlige sager som fattig- og skolespørgsmål før 1868 normalt er ført i særlige protokoller (420, 500), simpelthen fordi sognepræsten, der ikke nødvendigvis var formand for det kommunale råd, indtil dette tidspunkt var forretnings- og protokolfører i disse sager. Senere hen skete der en udskilning af sager fra den generelle forhandlingsprotokol, ofte i takt med nedsættelsen af udvalg under sognerådet, og de beslutninger eller indstillinger, man der fandt frem til, er så at finde i udvalgenes protokoller. De fleste kommuner havde værgeråd fra 1905 (400) og efter 1933 sociale udvalg (420). Fra Søften-Foldby er bevaret en protokol for sundhedskommissionen (720). I Vitten-Haldum-Hadsten var der i hvert fald fra 1948 en bygningskommission (240), og der blev også her ført særlige vejudvalgsprotokoller (600, 610) i kommunens sidste tid.

Hverv og personer

Det kommunale styre handler naturligvis også om personer. Hvem sad i sognerådet, hvem var formænd, og hvordan fordelte man det kommunalpolitiske arbejde imellem sig? Navnene på sognerådenes medlemmer kan man finde i de kommunale valgprotokoller (150) og valgbøger (153), der beskriver valghandlingerne i kommunen. Man kan naturligvis også gennemgå underskrifterne i forhandlingprotokollerne, men det er et arbejde. Hvad angår den ældste tid, de første 25-30 år, har en venlig kommunal sjæl i slutningen af 1860'erne – helt usædvanligt – omhyggeligt opnoteret samtlige valg i Søften-Foldby bag i forhandlingsprotokollen (LK 446.101/2). Også fra Søften-Foldby har vi et par tynde fortegnelser, der meddeler navnene på de personer, der fra slutningen af forrige århundrede blev udpeget til skolekommission, vejudvalg, plejebørnstilsyn,

forligsmægler og alle andre kommunale ombud og bestillinger (LK 446.110/1-2). I det leksikalske afsnit bag i bogen (side 93 ff.) er der givet en oversigt over, hvem der var sognerådsformænd og formænd for sogneforstanderskaberne i de tre kommuner.

5. De kommunale opgaver

Opgaverne og forvaltningen

Kommunearkiver består som nævnt af andet end forhandlinger og beslutninger. Det besluttede skulle føres ud i livet. De opgaver, kommunen tog sig på eller måtte påtage sig ifølge lovgivningen, skulle løses. Arkivalierne fra denne kommunale virksomhed over for borgerne er i fortegnelsen at finde under hovedgrupperne Brand- og bygningsvæsen m.m. (2), Socialvæsen (4), Skolevæsen (5), Vejvæsen, jernbaner, trafikforhold m.m. (6) og Samfundsforhold i øvrigt (7).

Fra fattigvæsen til socialvæsen

Omsorgen for dem, der på den ene eller anden måde trængte til hjælp af det offentlige, de fattige hed det før i tiden, var en af de ældste kommunale opgaver. Varetagelsen af denne opgave foregik gennem 1800-årene simpelthen under betegnelsen »fattigvæsen«. Af de bevarede arkivalier fra denne forvaltningsgren (hovedgruppe 4) kan man umiddelbart se det oprindeligt enstrengede fattigvæsen fra omkring 1900 forgrene sig med alderdomsunderstøttelse, invalidehjælp, værgeråd, hjælpekasse m.m. frem mod det moderne socialvæsen, vi kender i dag.

Sociale forhold før i tiden

De fleste sociale arkivalier fra dette århundrede, først og fremmest de fyldige rækker af sociale personsager, er af hensyn til privatlivets fred båndlagt i en årrække (80 år). Men engang bliver de fremragende kilder til forståelse af, hvordan vi i vores tid har håndteret de sociale problemer. De ældre arkivalier kan derimod frit og med stort udbytte benyttes. Fattigkommissionsprotokollerne (420), der i to af kommunerne rækker tilbage til omkring 1800, og sognerådenes forhandlingsprotokoller (101), der senest fra 1868 rummer fattigsagernes behandling, er rige kilder til forståelse af de set med vore øjne ganske barske sociale forhold i gårsdagens samfund.

I Hinnerup-områdets kommuner forsørgede man i den ældste tid de fattige ved at anbringe dem i et fattighus, at sende dem på omgang mellem gårdene eller ved at »udlicitere« dem til underhold hos de personer, der ville gøre det for det mindste beløb. En særlig type protokoller, der opregner de fattiges ejendele (480) (findes fra Søften-Foldby), illustrerer den umyndiggørelse, fattighjælpen med-

førte. Fattigvæsenet tog så at sige pant i de få ejendele, de fattige havde. En karakteristisk side af 1800-tallets socialvæsen udgjorde de kommunale fattiggårde eller arbejdsanstalter, der også kan spores i arkiverne (hovedgruppe 8). Alle tre kommuner fik en sådan fattiggård, Vitten-Haldum-Hadsten i 1875, de to andre nogle få år senere. Desværre er der ikke bevaret mange arkivalier fra dem.

Folkeskolen under opbygning

Skolevæsenet er et andet af de oprindelige kommunale områder. I flere af kommunerne kan vi gennem skolekommissionens forhandlings- eller regnskabsprotokoller (500 eller 550) følge skolernes udbygning efter skoleloven af 1814. Det var den lov, der først gjorde børnenes undervisning til en forpligtelse og i det hele taget lagde grunden til det moderne skolevæsen i Danmark. Som det gælder fattigsagerne, skal også forhandling og referat af skolesager fra midten af 1800-årene findes i sogneforstanderskabernes eller sognerådenes almindelige forhandlingsprotokoller (101).

Skolen »i gamle dage«

Det administrative skolemateriale suppleres af adskillige bevarede dagbøger (forsømmelseslister), eksamensprotokoller, embedsbøger m.m. (hovedgruppe 9), der hver på sin vis fortæller om skolens liv og dagligdag. Flere skolearkiver går tilbage til slutningen af forrige århundrede (Søften forskole (LK 446.90) og Hinnerup Broby skole (LK 457.91)). I kort oversigt meddeler embedsbøgerne (910) de officielle nøgletal om skolen, lærernes løn (lærerne fik omkring 1900 800 kr. om året, lærerinden i Søften dog kun 550 kr.), klasseinddeling, elevtal og timetal m.m. Korte biografier over lærerne kan der også være.

Veje og vandløb

De mange andre gøremål, kommunerne efterhånden fik, afspejler sig naturligvis også i arkiverne. Udbygning og vedligeholdelse af gader og vejnet (biveje) belyses for de ældste tiders vedkommende gennem forhandlingsprotokollerne (101), siden er der særlige vejprotokoller eller – oftest fyldige – vejsager i sagsarkiverne (600, 604, 104). Regulering af byggeriet følges på samme måde gennem bygningskommissionens protokoller eller sager (240, 245, 104). Man må dog være opmærksom på, at sagsmateriale om veje og bygninger, der stadig består, findes og benyttes i den levende forvaltning og derfor er relativt sparsomt repræsenteret i fortegnelsen. Vandløb og deres oprensning får man også noget at vide om i sagsmaterialet (104) og, hvad Grundfør-Spørring angår, i de vandsynsprotokoller, der går helt tilbage til 1848 (680).

Miljø og mekanisering

Miljøproblemer i vore dages format havde man slet ikke før 1967. Den ret beskedne kommunale aktivitet på området foregik gennem de sundhedskommissioner, der skabtes de fleste steder i slutningen af forrige århundrede. I de bevarede protokoller herfra (LK

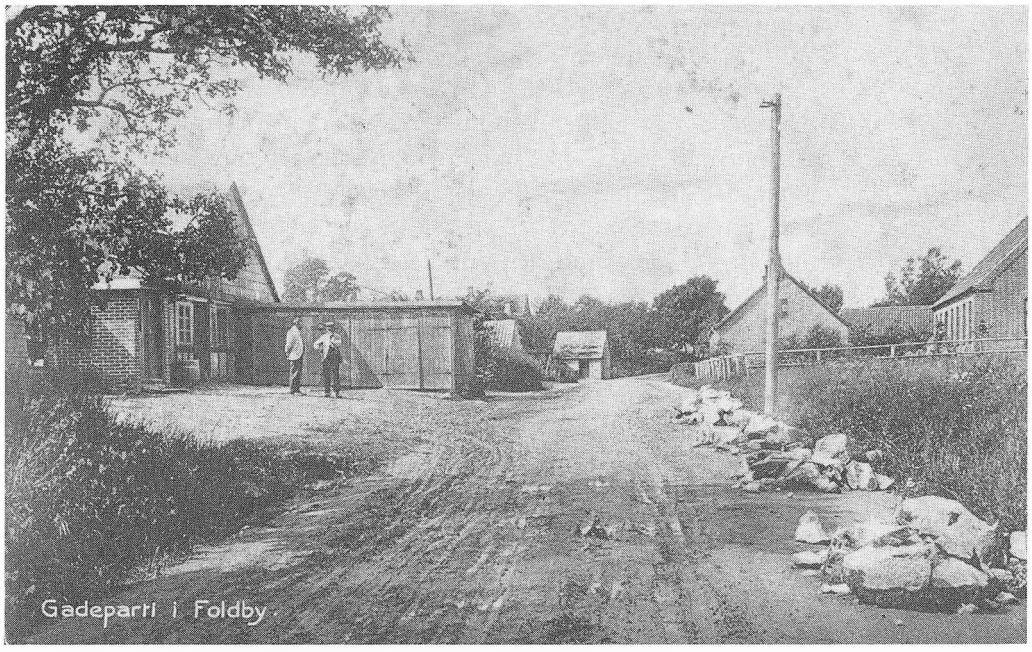

Gadeparti i Foldby (Postvej) før 1908
Vejbanen står utvivlsomt foran forsyning med skærver. Sten til skærveslagning er kørt til og afventer »Jens Vejmand«.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

446.720) kan man se, hvad der var af klager og sager om møddinger, spildevand, levnedsmiddelkontrol, vandindvinding o.lign. En ret upåagtet type arkivalier, der findes i mange kommunearkiver, her i Søften-Foldby og Vitten-Haldum-Hadsten, er de kommunale maskinsynsprotokoller (736). Fra deres begyndelse omkring 1913/14 fortæller de – noget usystematisk – om de hestetrukne hakkelsesmaskiner, kværne og andre maskiner, som maskinsynsmanden skulle kontrollere. En landbrugets mekaniseringshistorie i det små!

Brand, vand og el

Af anden offentlig virksomhed har ikke mindst brandvæsenet sat sig spor i arkiverne, mest som sagsmateriale om sprøjter og branddamme (104, gr. 20-23), men også som brandfoged- og brandsynsprotokoller (204, 212), som findes fra Søften-Foldby og Vitten-Haldum-Hadsten. Vandafledning og kloakering hørte til de sager, der voksede med befolkningen og de stigende krav til hygiejne (104, gr. 63).

Åbne og hemmelige valg

Man bør også være opmærksom på de arkivalier, der stammer fra de valg, kommunerne administrerede. Det var ikke kun valg til

sogneforstanderskab og sogneråd (150,153), men også valgmandsvalg til landstinget (152), folketingsvalg (154, 155), valg til amtsråd og hjælpekasse (156) og diverse folkeafstemninger (157). Særlig spændende er her valgmateriale fra tiden før den hemmelige afstemnings indførelse; her får man med navns nævnelse at vide, hvem der stemte på hvem, og dermed et enestående indblik i enkeltpersoners holdninger og relationer. Det findes i særlige kommunale valgprotokoller i Grundfør-Spørring (1843-1900) og Vitten-Haldum-Hadsten (1873-1908), mens oplysningerne for Søften-Foldbys vedkommende som nævnt må søges i den almindelige forhandlingsprotokol (101).

Pligtkørsler, hegnssyn og rotter

Fra de mindre, men ikke nødvendigvis mindre interessante områder, kommunerne gennem tiden har taget sig af, kan nævnes de såkaldte kørselsprotokoller (672), der viser gårdejernes hoveriagtige pligttransport af læger og jordemødre, af fattige, af soldater, af materialer til skole- og kirkebyggerier m.m. (bevaret fra Søften-Foldby). Den længstlevende af de gamle offentlige arbejdspligter, snekastningen, er der spor af i alle arkiverne (104, gr. 64). Andre protokoller igen handler om så forskellige ting som udpegning af nævninge (711), bonitering af udstykket jord (717), hegnssyn (716) og indsamling af rotter (724). Den kommunale forvaltning spændte og spænder vidt.

6. Den kommunale administration

Den administrative opgave

Virksomheden over for borgerne, løsningen af de kommunale opgaver, forudsætter en administrativ virksomhed. Der skal lægges budget og føres regnskab, der skal udskrives skatter, og pengene skal indkræves, der skal føres lister eller registre over beboerne, og der skal først og sidst være nogen til at skrive breve og holde styr på korrespondancen i det hele taget. Intern administration kan man kalde det.

De folkevalgte administratorer

I langt det meste af den 125 års periode, denne bog handler om, var det de folkevalgte, der i konsekvens af deres ombud måtte varetage denne administration.

Og de folkevalgte, det var i de tre udprægede landbrugskommuner som oftest bønder (se listen over formænd side 93 ff). Formændene, som både ansvaret og hovedparten af arbejdet hvilede på, var typisk gårdejere, og for dem var kommunens administration en fritidsbeskæftigelse, som de først ret sent (af amtsrådet) fik bevilget et beskedent honorar for. Situationen i en nøddeskal har vi i Søften-Foldby kommune i 1935, hvor formanden, irriteret af en

klage over administrationen af et amtsrådsvalg (som også var hans ansvar), forlangte aflastning af det øvrige sogneråd – og fik det. Først langt op i dette århundrede blev det herudover også almindeligt at honorere et medlem af sognerådet for at påtage sig det stadigt voksende hverv som kasserer og regnskabsfører. Ikke så få danske kommuner klarede sig igennem hele perioden fra 1842 til 1967 eller 1970 på denne måde.

– og lidt personale til sidst

Kommunerne i Hinnerup-området blev dog så store og arbejdet så omfattende, at det blev for meget. Man måtte bide i det sure æble, ansætte professionelt personale og indrette kommunekontorer med telefon og hvad dertil i øvrigt hører. Som den største af kommunerne kom Vitten-Haldum-Hadsten først. I 1943 ansatte man en kæmner med 3.200 kr. i årlig løn. Der blev indrettet et kæmnerkontor, og kæmneren fik sig også snart en kontorassistent. Det var stort, om end i vore øjne utroligt småt (kæmneren har selv i tilbageblik levende beskrevet forholdene, se litteraturlisten). Omkring 1950 fulgte Søften-Foldby efter, og endelig i 1954, kun 13 år før kommunesammenlægningen, kom Grundfør-Spørring med (også herfra har vi kæmner-erindringer). Lige inden lukketid kom også en kommuneingeniør på listen, fælles for Vitten-Haldum-Hadsten og Søften-Foldby. Blandt de administrative oplysninger bag i bogen er anført navnene på disse professionelle administratorer (side 95).

Arkivernes omskiftelige skæbne

De bevarede arkiver bærer naturligvis præg af de administrative forhold. Kommunens arkiv beroede efter reglerne hos sognerådsformanden, men var i realiteten ofte spredt på regnskabsførere, udvalgsformænd o.lign. Disse poster og med dem arkivernes hjemsteder kunne i værste fald skifte efter hver valgperiodes udløb. Sikkert er det, at der gennem landkommunernes næsten 130-årige historie er sket utallige arkivflytninger med alt, hvad dette indebærer af risiko for tab og uorden. Kun for den allerseneste periode – den med kæmnere og kommunekontorer – tør vi regne med nogenlunde fuldstændige arkiver. Det skal dog med det samme siges, at adskilligt materiale, ikke mindst fra denne periode, er anset for overflødigt i historisk henseende og kasseret efter regler fastsat af Indenrigsministeriet.

Den bevarede korrespondance

Løse breve er noget af det, der nemmest går til, og de ældste dele af korrespondancematerialet (102, 104) er da også forsvundet i de fleste kommuner. Vel er der enkelte gamle breve og dokumenter fra alle tre kommuner, men langt det meste af dette brevmateriale, der i fortegnelsen hedder »journalsager« (104), stammer fra kommunernes sidste 20-30 år, dvs. kæmnernes tid. Men er den ældre korrespondance kun sporadisk bevaret, så er der til gengæld fra alle tre kommuner bevaret fine rækker af kopibøger, fra Søften-

Rejsegilde ved udvidelsen af administrationsbygningen i Hinnerup i januar 1967, dvs. umiddelbart før kommunesammenlægningen.
Personerne er fra venstre kæmner Kaj Aakjær og sognerådsformand S. Nysten, Vitten-Haldum-Hadsten, fra højre kæmner Jens Jacobsen og sognerådsformand N. Poulsen, Søften-Foldby, og i midten de to kommuners fælles kommuneingeniør Eskild Rasmussen.

Foldby endog en række såkaldte »brevjournaler«, hvori indkomne breve er registreret og kopier af de afsendte indskrevet. De starter i 1860'erne og løber til midten af dette århundrede, hvor korrespondancen blev indordnet i det emnesystem (Odder arkivsystem), som det stadig ligger i. At anlægge brevjournaler på så tidligt et tidspunkt er ganske avanceret i landkommunal sammenhæng. Det tyder på nogen kontorerfaring i sognerådet.

Forbedret regnskabsføring

Regnskaberne er et meget centralt materiale, når man vil vide noget om den kommunale aktivitet før i tiden. De går for to af kommunernes vedkommende tilbage til 1800-årene med Grundfør-Spørring på førstepladsen med en ubrudt regnskabsrække fra 1861 til 1967 (131). Gennem den løbende bogføring, der starter i 1880'er-

ne, og hvoraf alle enkeltposter meget oplysende fremgår, kan man se, at sognerådenes formænd eller kasserere får mere og mere tag på tingene. Fra en start med skiftende systemer af regnskabs- og kassebøger fra slutningen af 1800-årene (134) går man over til såkaldte hovedkassebøger (kontoførte kassebøger) (133) nogle årtier ind i århundredet og når endelig frem til moderne hovedbogssystemer (132) omkring 1950, da kæmnerne kom til.

Skattematerialet

Skattematerialet synes tiden og omskiftelserne at have været særlig hård ved. Fra forrige århundrede er kun nogle få spredte pakker ligningslister (310) tilbage. Ligninger kan dog være indført andre steder, i fattigvæsensprotokoller især (420). De mandtals- og ansættelseslister (304), der efter skattereformen i 1903/04 registrerer skattebefolkningen og dens økonomi, er dog bevaret i rimeligt mål fra alle tre kommuner. Det samme gælder fortegnelserne over vurderinger af fast ejendom (331), der hus for hus og matrikelnummer for matrikelnummer angiver ejernavne og værdiansættelser.

7. Videre forskningsmuligheder

Mere at finde i fortegnelsen

Til slut skal det endnu engang understreges, at arkivernes indhold og anvendelsesmuligheder langt fra er udtømt med de forslag og eksempler, der her er givet. Ud over de arkivgrupper, der er nævnt – nok de mest centrale – er der meget andet stof, som man kan se det af selve fortegnelsen. Hvor man ikke umiddelbart af arkivaliernes betegnelser kan gennemskue, hvad det handler om, er der gerne i korte anmærkninger givet uddybende forklaring om indholdet.

– i andre myndigheders arkiver

Det bør også for fuldstændighedens skyld nævnes, at arkivalske oplysninger om den kommunale virksomhed kan findes i andre arkiver end kommunernes egne, og at disse arkiver ofte må konsulteres for at få det kommunale studieemne fuldt belyst. Det gælder således arkiverne fra de ministerier og andre myndigheder, kommunerne korresponderede med. For landkommunernes vedkommende bør man især være opmærksom på arkiverne fra Århus amt og amtsråd og i den ældre tid også herredsfogden i Hasle, Vester Lisbjerg, Framlev og Sabro herreder samt birkedommeren i Frijsenborg-Faurskov birk, der var kommunernes nærmeste overordnede myndigheder.

– og i bibliotek og lokalarkiv

Endelig skal det anføres, at et naturligt supplement til studier i de kommunale og andre myndigheders arkiver vil være den eksisterende trykte litteratur om de pågældende emner. Egentlige histori-

ske værker om kommunerne under Hinnerup er der (endnu) ikke skrevet, men stykkevis og delt kan man finde slet ikke så lidt. Over de mest centrale værker er der på de følgende sider givet en forklarende oversigt samt henvisning til, hvor yderligere litteratur om Hinnerup og de indlemmede landkommuner kan findes. Bøgerne kan lånes på det lokale bibliotek, og der skal i den forbindelse gøres opmærksom på Hinnerup egnshistoriske Arkiv, hvor meget supplerende lokalt og personalhistorisk stof og ikke mindst billeder af personer og lokaliteter med fordel kan opsøges.

Litteratur

om Hinnerup kommunerne før 1967. Med særlig vægt på skrifter, der belyser kommunale forhold.

Historie, topografi

Hinnerup. Jubilæumsskrift 1987, Hinnerup 1987.
Trykt i anledning af Hinnerup stationsbys 125 års jubilæum. Med en række artikler om byen og kommunen.

Birthin, S., Lidt historisk oversigt ved Hinnerups 100 års byjubilæum.
Trykt i Ugebladet for Hinnerup og omegn 26. juni 1962.

Danske Byer og Sogne. Bd. 5, Aarhus Amt. 1932.
Oplyser for hver kommune om institutioner, gårde, sognerådenes medlemmer 1932 m.m.

Skovbrynet-Hinnerup 1966-1991, Hinnerup 1991.
Ældreforsorg i Hinnerup kommune gennem 25 år.

Danmarks Kommunale Forvaltning. Aarhus Amt. Vejle Amt. 1931.
Giver kortfattede statistiske oplysninger og biografier med billeder af alle personer i de kommunale råd.

Aakjær, Kaj, Mit liv som kæmner i Hinnerup.
(Foredragsmanuskript 1987 på Hinnerup egnshistoriske Arkiv). Kaj Aakjær, der var kæmner i Vitten-Haldum-Hadsten 1943-1967 og i Hinnerup 1967-1974, fortæller med indsigt om det kommunale liv i perioden.

Greve, Knud, Grundfør sogns udvikling fra 1954 til 1967.
Manuskript 1992 på Hinnerup egnshistoriske arkiv. Knud Greve, der var kæmner i Grundfør-Spørring 1954-1967, beskriver de større kommunale sager i perioden og ikke mindst omstændighederne omkring sammenlægningen i 1967.

Jensen, Børge, Hadsten sogns historie. 1983.
Beskriver bl.a. Hadsten fattiggårds historie i korte træk (side 217-220) og meddeler endvidere (side 285-292) en række uddrag af amtsrådets og sognerådets forhandlingsprotokoller vedrørende Vitten-Haldum-Hadsten kommunes virksomhed.

Grønbæk, A.: Hinnerup by.
Trykt i Jydske Byer og deres Mænd. 1917. Bd. 7, side 251-273.

Arbejderbevægelse på landet i Hinnerup kommune. Hinnerup 1987. Af Chr. Siegumfeldt.
Giver bl.a. en oversigt over sognerådenes politiske sammensætning 1900-1966.

Aarhus Amt. Topografisk historisk Haandbog. Bd. 1. 1949.
Giver for hvert sogn en beskrivelse som indledning til en række omtaler af sognets landbrugsejendomme.

Trap, J. P., Danmark. 5. udgave, bd. VIII, 1 (Århus amt). 1963.
Trap Danmark giver, både i 5. og tidligere udgaver, god, kontant og koncentreret besked om de enkelte sognes geografiske, statistiske og administrative forhold, bygninger, institutioner, historie m.m.

Hald, Kristian, Stednavne i Hasle og Vester-Lisbjerg Herreder.
Trykt i Østjysk Hjemstavn 1938, side 13-18:.

Hald, Kristian, Stednavne i Sabro Herred.
Trykt i Østjysk Hjemstavn 1940, side 48-51.

Meyhoff, Peder, Om Stednavne i Hinnerup kommune.
Trykt i Herfra min verden går. Hinnerup 1989, side 61-72.

Kommunens skoler og lærere

Dansk Skole-Stat. Bd. III 1934.
Anfører for hver kommune korte biografier af lærerne ved de enkelte skoler. Illustreret med billeder af lærere og skoler.

Lærere og Samfundet 1814-1914. Bd. II, København 1913.
Giver ret fyldige biografier af lærerne, amt for amt i alfabetisk rækkefølge.

Kristensen, Niels, Træk af Grundfør Skoles Historie.
Trykt i Århus Stifts Årbøger 1932, side 164-177.

Kristensen, Niels, Træk af Grundfør og Spørring Skolers Historie.
Trykt i Århus Stifts Årbøger 1933, side 128-138.

Korsholm skole 1936-1986. Festskrift i anledning af skolens 50 års jubilæum. Af Chr. Siegumfeldt m.fl. 1986.
Overvejende historiske beskrivelser af skolerne i Foldby sogn før i tiden.

Søften-Foldby Kommunes ny Fællesskole (Korsholm skole).
Trykt i Danmarks kommunale Efterretninger 1935-1936, side 141.

Hinnerup litteratur i øvrigt

Herfra min verden går – en samling fra Hinnerup. Hinnerup 1989.
En overvejende aktuel essaysamling med udgangspunkt i Hinnerup.

Boye-Nielsen, N. P., Fire rejser i Hinnerup. 2. oplag. Hinnerup 1991.
Turforslag med mange historiske billeder og kommentarer.

Siegumfeldt, Christian, Hinnerup Fællesforening 1898-1989. Hinnerup 1990.
En lokal andelsvirksomheds historie.

Nielsen, Thomas, Sognefogder i Grundfør Sogn fra 1791.
Trykt i Østjysk Hjemstavn 1941, side 126-128.

Dansk lokalbibliografi. Århus Amt. Bd. I (1987), side 123-127: Hinnerup kommune.
Henviser til al væsentlig litteratur om Hinnerup kommunes område, trykt indtil 1980. Dog ikke skønlitteratur og aviser.

LK 423

Grundfør-Spørring 1842-1967

1. Den kommunale administration

10 Kommunalbestyrelsen

101/1-7 1868-1967 Forhandlingsprotokoller for sognerådet ..... 7 bd.

101/1	1868-1899	101/5	1950-1956
101/2	1899-1916	101/6	1956-1967
101/3	1916-1943	101/7	1967
101/4	1943-1950		

(102) Korrespondance m.v. for fattigvæsenet 1804-1832, se 310/1.

104/1-13 1950-1967 Journalsager ..... 13 pk.
Henlagt efter Odder arkivsystemet. Indeholder en del ældre breve og dokumenter tilbage til 1830.

104/1 Gruppe nr. 10.1-12.8.
10.1 vedtægt for styrelsen, 10.2 formanden, løn, pension m.v., 10.4 udvalg, 10.7 sognerådsforeninger, 11.2 kæmneren, 11.3 personale på kommunekontoret, 11.8 pensionsordninger, 11.12 underskriftsblade, 12.1 administrationsbygningen, 12.2 fyringsolie, tilbud, 12.7 hulkortcentralen, 12.8 arkivordning.

104/2 Gruppe nr. 13.4-13.11.
13.4 kommunale revisorer, 13.6 kasseoverleveringer, 13.7 kasseeftersyn, 13.9 kapitalformuen, 13.11 banker og sparekasser, beholdning.

104/3 Gruppe nr. 13.15-16.5.
13.15 legater, 14.2 kommunale lån, 14.3 kommunegarantier, 15.1 kommunale valg, 15.3 folkeafstemninger, 16.1 folketællinger, 16.2 folkeregisteret, 16.3 flyttemeddelelser, 16.5 tællinger, statistik.

104/4 Gruppe nr. 17.1-24.6.
17.1 kommunens ejendomme, 18.1 brandforsikring, 18.2 ulykkes- og ansvarsforsikring, 18.3 andre forsikringer, 19.2 Dansk Arbejdsmandsforbund, 19.3 kommunesammenlægninger, 20.1 brandvedtægt, brandkredse, 21.1 brandinspektør og distriktsbrandinspektør, 21.2 brandfogder og

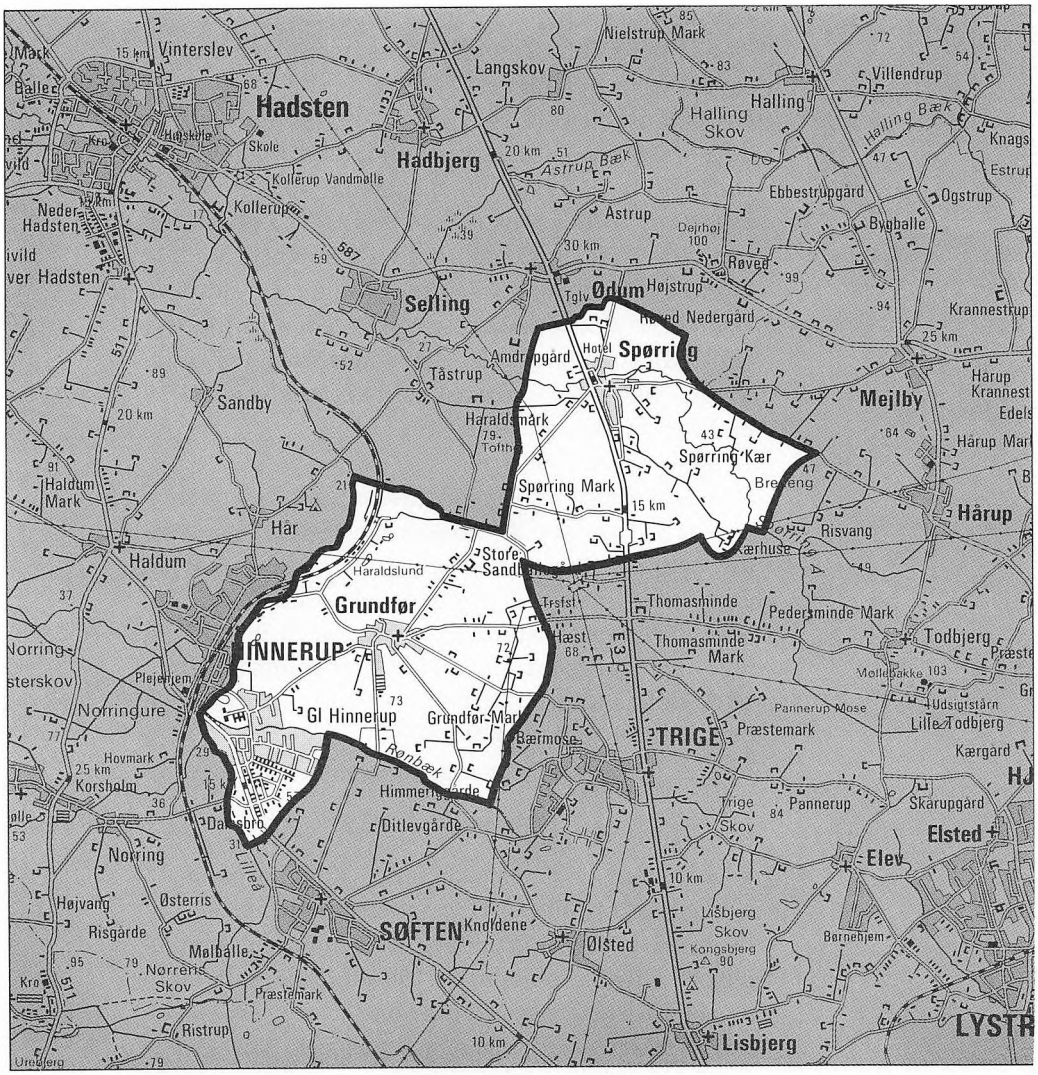
Hadsten
Hadbjerg
Selling
Ødum
Spørring
Mejlby
Hårup
Grundfør
HINNERUP
Gl Hinnerup
TRIGE
SØFTEN
Lisbjerg
Elsted
Elev
Todbjerg
Sandby
Haldum
Har
Norring
Ristrup
Ølsted
Astrup
Langskov
Halling
Villendrup
Ebbestrupgård
Ogstrup
Krannestrup
Spørring Kær
Spørring Mark
Haraldsmark
Tåstrup
Thomasminde
Pedersminde Mark
Thomasminde Mark
Præstemark
Pannerup
Skarupgård
Kærgård
Ditlevgårde
Knudsene
Risvang
Pannerup Mose
Lisbjerg Skov
Kongsbjerg
Børnehjem
Nielstrup Mark
Astrup Bæk
Halling Bæk
Rønbæk
Lilleå
Kollerup Vandmølle
Kollerup
Skole
Højskole
Plejehjem
Præstemark
Nørreris Skov
Malballe
Risgårde
Østerris
Højvang
Korsholm
Hovmark
Norringure
Grundfør-Mark
Bærmose
Himmerigsgårde
Dalsbro
Haraldslund
Trefstl
Hæst
Møllebakke
Udsigtstårn
Lille Todbjerg
Nederhadsten
Vinterslev
Mark
Ålle
Krn
Kro
Urnelerg
Hotel
Røved
Røved Nedergård
Dejrhøj
Tofthøj
Andrupgård
Bredeeng
Store Sandh
Gærhuse
Byballe
Estrup
Knags
Harup Krannest
Edels
Harup Mar
Harup Mark
Halling Skov
Astrup Bæk
Nielstrup Mark
Langskov
Hadsten
Selling
Ødum
Spørring
Mejlby
Hårup
Grundfør
HINNERUP

egnsplanlægning, 28.2 noteringer af landbrugsejendomme, 28.3 samdrift og sammenlægning af landbrugsejendomme.

104/6 Gruppe nr. 30.1-31.14.
30.1 statsskat, 30.4 skatterådet, ændringer og berigtigelser, 30.5 bunden opsparing, 30.8 stabiliseringslån, 30.14 investeringsfond, 30.15 dødsboopgørelser, 31.2 ligningsforhold, 31.3 skatteskalaer, beskatningsprocent, 31.5 oplysninger for skatteåret, 31.6 skatterestancer, 31.8 udpantning for skat, 31.10 eftergivelse og nedsættelse af skat, 31.11 opholdskommuneskat, skattedeling, 31.14 omlægning af regnskabsåret.

104/7 Gruppe nr. 32.1-39.1.
32.1 kirkeskat, 33.1 ejendomsskat, 33.2 ejendomsskyldvurderinger, 33.4 dækningsafgift, 33.5 skattefritagelse for bygninger, 33.7 amtsskatter, amtsfondsbidrag, 33.8 meddelelser om ejerskifte, 34.1 erhvervsskatter, 35.1 aktieselskabsskatter, 36.1 sømandsskatter, 36.2 omsætningsafgiften, 36.3 skatteklager, 36.4 kendelser i skattesager, 36.5 skattebøder, 36.5.2 efterbetaling af skat, 37.5 hundeafgiften, 38.3 tvangsauktioner, 39.1 forskelligt.

104/8 Gruppe nr. 40.1-49.4.
40.1 børneværn, børneforsorg, 40.5 børnehaver, børneinstitutioner, 41.1 underholdsbidrag til børn, 42.1 offentlig forsorg, 42.6 hjemmesygeplejen, 42.8 hjemmehjælp, 42.10 ordblinde, talelidende, 42.11 åndssvage, sindssyge, 43.1 sygekassevæsen, 43.6 fribefordring, sygetransport, 43.7 lægerne, lægekørsel, 44.2 folkepension, 44.3 invalidepension, 45.1 arbejdsanvisning, 46.2 erstatninger for ulykkestilfælde, 47.1 alderdomshjem, bygninger, 47.8 syge- og plejehjem, 49.1 forskelligt, fattiggården, 49.2 statsrefusion af sociale udgifter, 49.4 arbejdsmarkedets tillægspension.

104/9 Gruppe nr. 50.1-52.11.
50.1 skolekommissionen, 50.5 indberetning over skolevæsenet, 50.6 skolesyn, 51.1 skoleplaner, 51.2 undervisningsplaner, 52.1 lærerpersonalet, 52.11 lærerlønninger.

104/10 Gruppe nr. 53.1-59.2.
53.1 skoler, 53.11 lærerboliger, 53.17 idrætspladser ved skoler, 53.19 skoleforbund, 54.2 børn til og fra andre kommuner, 54.3 ind- og udskrivninger

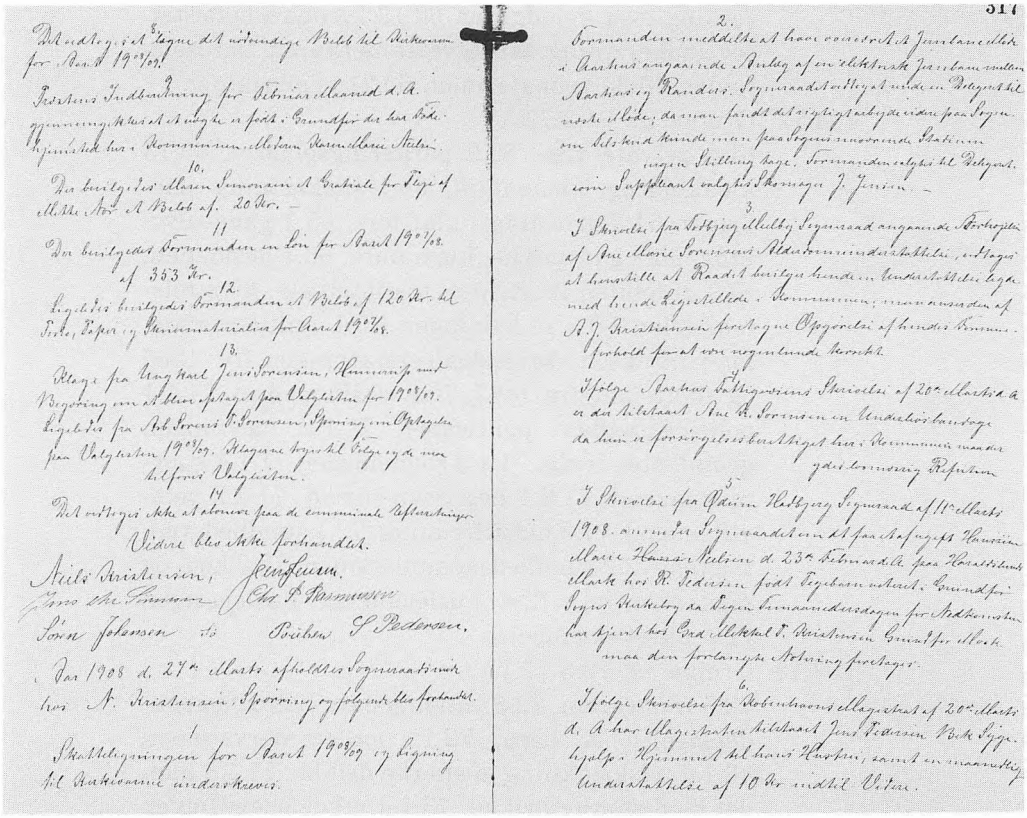

Opslag i Grundfør-Spørring kommunes forhandlingsprotokol 1899-1916 (101/2)
På siden til venstre ses bl.a., at formanden får bevilget 353 kr. som løn for sit arbejde i det forgangne år plus 120 kr. til porto m.v. Øverst til højre vedtager sognerådet at sende en delegeret til møde i Århus om anlæg af en elektrisk jernbane mellem Århus og Randers – og det var i 1908! De følgende fire sager drejer sig om fattigunderstøttelse.

af elever, 54.4 8., 9. og 10. klasser, 54.5 undervisningsmidler og -materialer, 54.8 stipendier til fortsat skolegang, 54.9 skolebibliotek, 54.13 befordring af skolebørn, 55.1 pedeller, 56.1 aftenskoler, ungdomsundervisning, 56.6 ungdomsnævn, 56.6.1 fortegnelse over 14-18 årige, 56.13 elevtilskud til skoleophold, 56.16 eksamensskoler, 57.1 skolelægeordningen, 57.2 skoletandplejen, 57.4 skolesundhedsplejersken, 59.2 skolebørns ferierejser.

104/11 Gruppe nr. 60.1-60.21.
60.1 bivejsfortegnelse, 60.2 § 35-udvalget, vejlovene, 60.3 vejreguleringer og nyanlæg, 60.13 indbe-

retning over vejudgifter, 60.13 kørebanebefæstelser, indberetning, 60.16 vejafmærkning, færdselstavler, 60.20 vejmaterialer, 60.21 vejmaskiner.

104/12 Gruppe nr. 61.3-72.5.
61.3 private veje, 62.2 parkeringspladser, 63.13 kloakbidrag, kloakafgift, 64.1 snekastning, snefogder, 64.3 grusning i glat føre, 65.1 gadebelysning, 65.2 gadenavne, husnumre, 66.1 jernbanen, 67.1 rutebiler, fragtruter, trafikudvalg, 69.2 telefonkabler, 69.3 el-ledninger, 70.1 militærvæsen, forsvarsvæsen, krigsskadeerstatninger fra 1866 og skatteliste fra 1867, 70.2 civilforsvaret, 71.1.1 politivedtægten, politisager, 71.1.2 nævninger, grundlisteudvalg, 71.1.3 sognefogder, 71.1.4 stævningsmænd, 71.2.1 hegnssynsmænd, 71.2.2 voldgiftsmænd, 71.3 naturfredning, 72.1 sundhedsvedtægten, 72.2 sundhedskommissionen, 72.3 kød- og mælkekontrol, 72.4 huslejenævn, huslejesager, 72.5 rottebekæmpelse.

104/13 Gruppe nr. 72.6-77.1.
72.6 renovation, 72.8 vandingsret, 72.9.1 lægeundersøgelse af børn, 72.12 jordemodervæsenet, 73.1.2 udskænkning af stærke drikke, 73.1.3 handel med stærke drikke, 73.1.4 afholdsbevillinger, 73.1.7 kiosker, ishuse, pølsevogne, 73.1.11 spilletilladelser, 73.2 vandværker, 74.1 maskinsyn, fabrikstilsyn, 74.2 autorisationer for gas, vand og sanitet, 75.1 grundforbedringslån, drænlån, 76.1.1 adoptioner, 76.1.3 ægteskabssager, 77.1 tilskud til foreninger.

105/1-5 1868-1952 Kopibøger ..... 5 bd.
Kun afsendte breve.

105/1	1868-1872	105/4	1901-1926
105/2	1872-1878	105/5	1926-1952
105/3	1878-1901		

11 Kommunens personale

119/1 1965-1967 Lønningskort for kommunens ansatte ..... 1 pk.

13 Kasse- og regnskabsvæsen

(131) Fattigregnskaber 1804-1812, se 492/1, 1817-1867, se 420/1-3, og 1836-1860 (enkelte årgange mangler), se 310/1.

131/1-5 1861-1967 Regnskaber ..... 5 pk.
Årgangene 1866, 1916/17, 1946/47-1947/48 og 1949/50 mangler. De sociale regnskaber fra 1950/51-1951/52 mangler ligeledes. Indeholder desuden overslag 1875-1967/68, diverse år.

131/1	1861-1899	131/4	1956/57-1962/63
131/2	1900-1939/40	131/5	1963/64-1966/67
131/3	1940/41-1955/56		

132/1-3 1885-1916 Hovedbøger ..... 3 bd.
Årgangene 1890-1893 mangler. 132/2 endvidere anvendt som kassebog 1892-1900. Indeholder fortegnelse over refunderede udlæg af kommunekassen 1891-1900.

132/1	1885-1889	132/3	1905/06-1915/16
132/2	1894-1905/06		

132/4-23 1948-1967 Hovedbøger ..... 20 bd/pk.

132/4	1948/49	132/14	1958/59
132/5	1949/50	132/15	1959/60
132/6	1950/51	132/16	1960/61
132/7	1951/52	132/17	1961/62
132/8	1952/53	132/18	1962/63
132/9	1953/54	132/19	1963/64
132/10	1954/55	132/20	1964/65
132/11	1955/56	132/21	1965/66
132/12	1956/57	132/22	1966/67 I
132/13	1957/58	132/23	1966/67 II

133/1 1918-1935 Hovedkassebog ..... 1 bd.
Indeholder tillige mellemregnskab 1929-1935.

133/2-13 1935-1954 Hovedkassebøger ..... 12 bd.
Årgangene 1940/41 og 1944/45-1949/50 mangler.

133/2	1935/36	133/8	1942/43
133/3	1936/37	133/9	1943/44
133/4	1937/38	133/10	1950/51
133/5	1938/39	133/11	1951/52
133/6	1939/40	133/12	1952/53
133/7	1941/42	133/13	1953/54

133/14-21 1954-1962 Hovedkassebøger ..... 8 bd
Specificerer kun skatter, børnetilskud og vejvæsen.

133/14	1954/55	133/18	1958/59
133/15	1955/56	133/19	1959/60
133/16	1956/57	133/20	1960/61
133/17	1957/58	133/21	1961/62

(134) Kassebog 1892-1900 samt liste over refunderede udlæg af kommunekassen 1891-1900, se 132/2.

134/1 1911-1919 Kassebog ..... 1 bd.
Bag i bogen mellemregnskab med et sognerådsmedlem 1911-1923.

134/2 1964-1966 Kassebog ..... 1 bd.

135/1 1963-1967 Revisionsprotokol ..... 1 bd.

(138) Regnskabsoverslag, diverse år, 1875-1968, se 131/1-5.

139/1 1950-1951 Afslutningsråbalance ..... 1 bd.

14 Formue og gæld, legater

147/1 1922-1964 Regnskabsbog for Ane Margrete Muncks legat ..... 1 bd.

147/2 1892-1964 Regnskabsbog for Dines Rasmussen og hustru Nikoline Jensens legat ..... 1 bd.

147/3 1958-1961 Regnskabsbog for Grundfør-Spørring Sparekasses legat ..... 1 bd.

15 Valg

150/1 1843-1900 Kommunal valgprotokol ..... 1 bd.

(152) Valgbøger vedrørende valgmandsvalg 1918-1953, se 153/1.

153/1 1933-1966 Kommunale valgbøger ..... 1 bd.
Indeholder også valgbøger vedrørende valgmandsvalg 1918-1953, folketingsvalg 1918-1966 og amtsrådsvalg 1946-1966.

(155) Valgbøger vedrørende folketingsvalg 1918-1966, se 153/1.

(156) Valgbøger vedrørende amtsrådsvalg 1946-1966, se 153/1.

16 Folkeregister m.m.

(160) Folkeregisterkort, se landsarkivets samling af Folkeregistre: PK 39 Hinnerup (hoved- og afgangsregistre 1924-1978).

2. Brand- og bygningsvæsen, egnsplaner, udstykning m.m.

24 Bygningskommissionen

245/1-2 1960-1967 Byggesager ..... 2 bd.

245/1 1960-1964, nr. 1-188
245/2 1965-1967, nr. 189-311

28 Udstykninger

(280) Udstykninger 1931-1944, se 331/11.

3. Skattevæsen

30 Skattevæsen i almindelighed, statsskat

300/1 1904-1916 Forhandlingsprotokol for ligningsmyndighederne ..... 1 bd.

(303) Børnetilskudsliste 1953/54, se 391/1.

304/1-10 1904-1967 Mandtals- og ansættelseslister ..... 10 bd/pk.
Adskillige årgange mangler. Indeholder fra 1948/49 til 1958/59 tillige ligningslister. Fra 1964/65 kun mandtal. Se i øvrigt 307/1-2.

304/1	1904/05-1913/14	304/6	1955/56
304/2	1914/15-1928/29	304/7	1956/57
304/3	1932/33-1944/45	304/8	1957/58
304/4	1948/49-1950/51	304/9	1958/59
304/5	1951/52-1954/55	304/10	1959/60-1966/67

306/1-4 1904-1959 Skattelister vedrørende statsskat ..... 4 pk.
Vedrører fra 1937/38 til 1956/57 tillige fælleskommunal skat. Næsten halvdelen af årgangene mangler.

306/1	1904/05-1909/10	306/3	1938/39-1949/50
306/2	1910/11-1937/38	306/4	1950/51-1958/59

306/5 1959-1967 Beregningsjournaler ..... 1 pk.
Diverse år.

307/1-4 1946-1950 Universalskattelister ..... 4 bd.

307/1	1946/47	307/3	1948/49
307/2	1947/48	307/4	1949/50

309/1-2 1967 Fortegnelser over skatteydere ..... 2 bd.
Vedrører skatteydere, hvis selvangivelser ikke er taget til følge.

309/1	Grundfør sogn	309/2	Spørring sogn

31 Kommuneskat

(310) Fattigligning 1804, 1813, se 492/1, og 1817-1867, se 420/1-3.

310/1 1840-1863 Fattigligninger ..... 1 pk.
Årgangene 1842 og 1856-1859 mangler. Indeholder tillige ligning over byggearbejder på fattighuset 1865, forsørgelsesplaner 1840 og 1863, fattigregnskaber for de fleste af årene 1836-1860 samt korrespondance m.v. vedrørende fattigvæsenet 1804-1832 (kun få breve).

310/2 1867-1889 Ligning af hartkornsskat ..... 1 pk.
Komplet række af ligningslister.

310/3-10 1920-1967 Skattelister over samtlige afgifter med beregning af hartkornsskat/grundskyld/ejendomsskyld ..... 8 bd/pk.
Årgangene 1922/23, 1942/43 og 1944/45-1947/48 mangler. Se i øvrigt 307/1-2.

310/3	1920/21-1932/33	310/7	1956/57
310/4	1933/34-1943/44	310/8	1957/58
310/5	1948/49-1954/55	310/9	1958/59
310/6	1955/56	310/10	1959/60-1966/67

311/1-4 1904-1929 Skatteligningslister vedrørende den personlige kommuneskat ..... 4 pk.
Enkelte årgange mangler.

311/1	1904/05-1913/14	311/3	1919/20-1924/25
311/2	1914/15-1918/19	311/4	1925/26-1928/29

(311) Ligningslister vedrørende personlig kommuneskat 1948/49-1958/59, se 304/4-9.

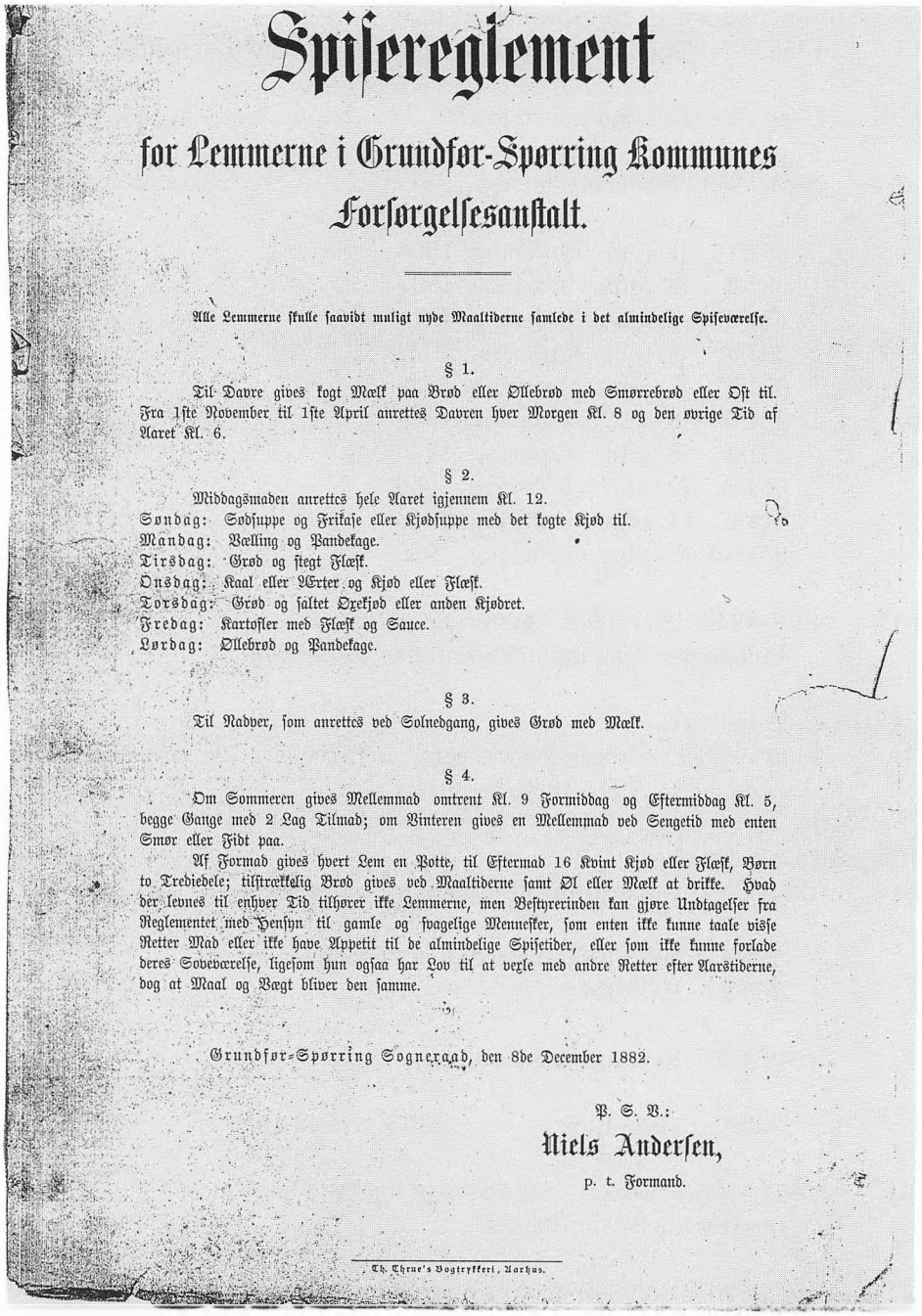

Spisereglement

for Lemmerne i Grundfør-Spørring Kommunes Forsørgelsesanstalt.

Alle Lemmerne skulle saavidt muligt nyde Maaltiderne samlede i det almindelige Spiseværelse.

§ 1.

Til Davre gives kogt Mælk paa Brød eller Ollebrød med Smørrebrød eller Ost til. Fra 1ste November til 1ste April anrettes Davren hver Morgen Kl. 8 og den øvrige Tid af Aaret Kl. 6.

§ 2.

Middagsmaden anrettes hele Aaret igjennem Kl. 12.

Søndag: Sødsuppe og Frikasje eller Kjødsuppe med det kogte Kjød til.
Mandag: Vælling og Pandekage.
Tirsdag: Grød og stegt Flæsk.
Onsdag: Kaal eller Ærter og Kjød eller Flæsk.
Torsdag: Grød og saltet Oxekjød eller anden Kjødret.
Fredag: Kartofler med Flæsk og Sauce.
Lørdag: Ollebrød og Pandekage.

§ 3.

Til Nadver, som anrettes ved Solnedgang, gives Grød med Mælk.

§ 4.

Om Sommeren gives Mellemmad omtrent Kl. 9 Formiddag og Eftermiddag Kl. 5, begge Gange med 2 Lag Tilmad; om Vinteren gives en Mellemmad ved Sengetid med enten Smør eller Fidt paa.

Af Formad gives hvert Lem en Potte, til Eftermad 16 Kvint Kjød eller Flæsk, Børn to Trediedele; tilstrækkelig Brød gives ved Maaltiderne samt Øl eller Mælk at drikke. Hvad der levnes til enhver Tid tilhører ikke Lemmerne, men Bestyrerinden kan gjøre Undtagelser fra Reglementet med Hensyn til gamle og svagelige Mennesker, som enten ikke kunne taale visse Retter Mad eller ikke have Appetit til de almindelige Spisetider, eller som ikke kunne forlade deres Soveværelse, ligesom hun ogsaa har Lov til at veksle med andre Retter efter Aarstiderne, dog at Maal og Vægt bliver den samme.

Grundfør-Spørring Sogneraad, den 8de December 1882.

P. S. V.:
Niels Andersen,
p. t. Formand.

Th. Thrue's Bogtrykkeri, Aarhus.

Spisereglement for lemmerne, dvs. de »indsatte« fattiglemmer i Grundfør-Spørring kommunes forsørgelsesanstalt, i daglig tale kaldet fattiggård (104/8).
Stor variation var der ikke i kosten, grød og brød var det meste. Men god og sund skulle maden være, og mæt er man sikkert også blevet. En pot af formaden, grød eller vælling, og tilstrækkeligt med brød og øl eller mælk skulle der være. Kødmaden var det knappeste. 16 kvint eller 80 gram var den daglige ration.

33 Ejendomsvurdering, ejendomsskat m.v.

330/1 1858 Matrikeludskrift for Spørring og Grundfør sogne .. 1 pk.

330/2 Uden år Hartkornsfortegnelse ..... 1 pk.

331/1-10 1904-1960 Vurderingsfortegnelser ..... 10 bd/pk.

331/1 1. alm. vurdering, 1904
331/2 2. alm. vurdering, 1909
331/3 4. alm. vurdering, 1920
331/4 6. alm. vurdering, 1927
331/5 7. alm. vurdering, 1932
331/6 8. alm. vurdering, 1936
331/7 9. alm. vurdering, 1945
331/8 10. alm. vurdering, 1950
331/9 11. alm. vurdering, 1956
331/10 12. alm. vurdering, 1960

331/11 1905-1944, 1957-1964 Omvurderinger m.v. ..... 1 pk.
Indeholder desuden udstykninger 1931-1944.

35 Aktieselskabsskat

(351) Skattelister vedrørende aktieselskaber, kooperative virksomheder m.m. 1944-1950, se 391/1.

38 Udpantning for skat

380/1-2 1959-1967 Udpantningsprotokoller ..... 2 bd.

380/1 1959-1960 (perioden omtrentlig)
380/2 1961-1967

383/1-2 1949-1953 Restanceprotokoller ..... 2 bd.

383/1 1949-1952 383/2 1952-1953

384/1 1954-1955 Protokol over opkrævning og udpantning hos fremmede kommuner ..... 1 bd.

385/1-4 1949-1967 Protokoller over opkrævning og udpantning for fremmede kommuner ..... 4 bd.

385/1 1949-1959 385/3 1963-1967
385/2 1954-1965 385/4 1964-1967

39 Særskatter etc.

391/1 1945-1952 Opkrævningslister over bunden opsparing ..... 1 pk.

Diverse år. Indeholder endvidere skattelister over krigskonjunkturskat 1944-1946 og indkomstskat til staten for aktieselskaber, kooperative virksomheder m.m. 1944-1950 samt børnetilskudsliste 1953/54.

391/2 1963/64 Kort vedrørende bunden opsparing ..... 1 pk.
Alfabetisk henlagt.

4. Socialvæsen

40 Børneforsorg

400/1 1905-1966 Forhandlingsprotokol for værgerådet (1905-1933)/ børneværnsudvalget (1933-1966) ..... 1 bd.

402/1 1945-1967 Børneværnssager ..... 1 pk.

405/1 1919-1957 Tilsynsprotokol over børn født uden for ægteskab og plejebørn ..... 1 bd.

41 Børnebidrag, enkebørnsunderstøttelse m.m.

410/1 1933-1954 Hovedbog over alimentanter ..... 1 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i fremmede kommuner.

410/2 1933-1954 Hovedbog over alimentanter ..... 1 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i kommunen.

410/3 1946-1954 Protokol over underholdsbidrags udbetaling af det offentlige ..... 1 bd.

411/1 1932-1954 Alimentationssager ..... 1 pk.
Børnebidragssager i øvrigt, se 424/1-3.

42 Socialvæsenets bestyrelse, fattigvæsen/offentlig forsorg

(420) Fattigvæsen før 1817, se Grundfør-Spørring præstearkiv i landsarkivet: Fattigprotokol 1764-1817 (C 346.17).

420/1-3 1817-1867 Forhandlingsprotokoller for fattigvæsenet ..... 3 bd.
Heri også indført fattigligninger 1817-1867, fattigforsørgelsesplaner 1817-1868 samt fattigregnskaber 1817-1867.

420/1 1817-1837
420/2 1837-1851
420/3 1852-1867

(422) Fattigkorrespondance m.v. 1804-1832, se 310/1.

(423) Fattigforsørgelsesplaner 1804 og 1813, se 492/1, 1817-1868, se 420/1-3, 1840 og 1863, se 310/1.

424/1-3 1942-1966 Sociale personsager ..... 3 pk.
Afgangssager henlagt efter registrantnumre. Fortrinsvis fra 1950'erne. Vedrører kommunehjælp, pensioner og børnebidrag. Tilhørende register, se 429/1.

424/1 Nr. 201-290 424/3 Nr. 461-664
424/2 Nr. 292-460

427/1 1952-1962 Hovedregistrantkort ..... 1 pk.
Henlagt efter registrantnumre.

428/1 1966-1967 Årsregistrantkort ..... 1 pk.
Vedrører alle arter af bistand.

429/1 1942-1966 Register til sociale personsager ..... 1 bd.
Ført kronologisk med registrantnumre.

44 Pensioner til ældre, invalide og enker

(444) Personsager vedrørende aldersrente/folkepension 1942-1966, se 424/1-3.

(446) Personsager vedrørende invaliderente/-pension 1942-1966, se 424/1-3.

48 De fattiges Kasse, Hjælpekassen m.m.

483/1 1911-1933 Forhandlingsprotokol for Hjælpekassen ..... 1 bd.

485/1 1860-1917 Regnskabsbog for »Den fri Fattigkasse« (1860-1907) /Hjælpekassen (1908-1917), Spørring sogn ..... 1 bd.

49 Sociale regnskaber

492/1-2 1804-1867 Regnskabsbøger for fattigvæsenet ..... 2 bd.
492/1 indeholder tillige fattigligninger og forsørgelsesplaner fra 1804 og 1813 samt fattigregnskaber 1804-1812. Fra 1813 ført som kassebog.

492/1 1804-1857 492/2 1858-1867

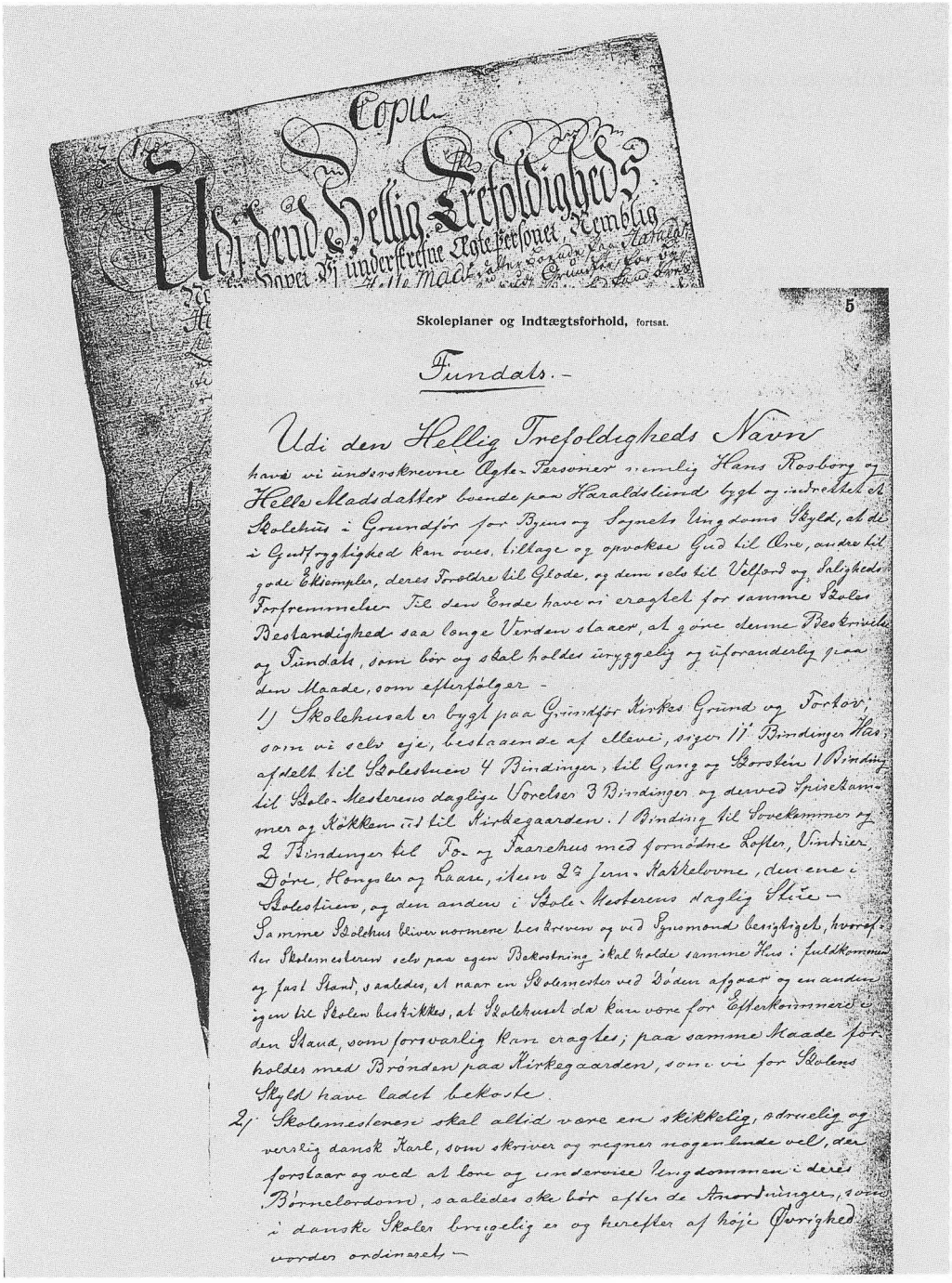

Skoleplaner og Indtægtsforhold, fortsat. 5

Fundats.-

Udi den Hellig Trefoldigheds Navn

Fundatsens første linjer: Udi den Hellig Trefoldigheds Navn / have vi undertegnede Ægte-Personer nemlig Hans Rosborg og / Helle Madsdatter begge paa Haraldslund bygd og indrettet / Skolehus i Grundfør for Bjerg og Sognets Ungdoms Skyld, at de / i Gudfrygtighed kan ove, tillage og opvakse Gud til Ære, andre til / gode Exempler, deres Frodre til Glede, og dem selv til Velfærd og Salighed / Forfremmelse. Til den Ende have vi eragtet for samme Skoles / Bestandighed saa længe Verden staaer, at gøre denne Beskrivelse / og Fundats, som bør og skal holdes urygglig og uforanderlig paa / den Maade, som efterfølger -

1) Skolehuset er bygt paa Grundfør Kirkes Grund og Torv, / som vi selv eje, bestaaende af elleve, nemlig 11 Bindinger Hus, / afdelt til Skolestuen 4 Bindinger, til Gang og Forstue 1 Binding / til Skole-Mesterens daglige Forelæsning 3 Bindinger og derved Spisekam- / mer og Køkken ud til Kirkegaarden. 1 Binding til Sovekammers og / 2 Bindinger til Fæ og Faarehus med fornødne Lofter, Vinduer, / Døre, Kongsler og Raaer, item 2de Jern-Kakkelovne, den ene i / Skolestuen, og den anden i Skole-Mesterens daglig Stue - / Samme Skolehus bliver normeret beskreven og ved Synsmænd besigtiget, hvorefter / der Skolemesteren selv paa egen Bekostning skal holde samme Hus i fuldkommen / og fast Stand, saaledes, at naar en Skolemester ved Døden afgaar og en anden / igen til Skolen bestikkes, at Skolehuset da kan vare for Efterkommeren i / den Stand, som forsvarlig kan eragtes; paa samme Maade for- / holdes med Brønden paa Kirkegaarden, som vi for Skolens / Skyld have ladet bekoste.

2) Skolemesteren skal allid vare en skikkelig, ædruelig og / verslig dansk Karl, som skriver og regner nogenlunde vel, der / forstaar og ved at lære og undervise Ungdommen i deres / Børnelærdom, saaledes ske bør efter de Anordninger, som / i danske Skoler brugelig er og herefter af høje Øvrighed / vorder ordineret -

Fundats for Grundfør skole 1732

Fundatsen, hvorved ægteparret Hans Rosborg og Helle Madsdatter af Haraldslund grundlægger skolen, er (i en samtidig kopi) indlagt i Grundfør skoles embedsbog 1901-1920 (900/1). I selve embedsbogen er fundatsen indskrevet i moderne »oversættelse«.

5. Skolevæsen

50 Skolevæsenets bestyrelse

500/1 1815-1866 Skolekommissionsprotokol ..... 1 bd.

(502) Diverse breve og dokumenter, se Grundfør-Spørring præstearkiv i landsarkivet: Skolesager 1732-1862 (C 346.19).

53 Skolebygninger og inventar

531/1 1965-1966 Skolebyggesager vedrørende Bakkegårdsskolen .. 1 pk.
Indeholder de endelige byggekontrakter.

531/2 1959-1962 Skolebyggesager vedrørende Herst skolen ..... 1 pk.

533/1 1965-1966 Tegninger til Bakkegårdsskolen ..... 1 pk.

533/2-3 1960-1965 Tegninger til Herst skolen ..... 2 pk.

533/2 1960-1962 533/3 1962, 1965

55 Skolevæsensregnskaber, rengøring, brændsel, belysning

550/1 1815-1864 Regnskabsprotokol for skolevæsenet i Grundfør sogn ..... 1 bd.

550/2 1860-1867 Regnskabsprotokol for skolevæsenet i Spørring sogn ..... 1 bd.

6. Vejvæsen, jernbaner, trafikforhold m.m.

60 Offentlige veje og gader

604/1 1954-1961 Vejsager vedrørende Søften vejen ..... 1 pk.

68 Vandløb, søer og have

680/1-2 1848-1967 Vandsynsprotokoller ..... 2 bd.

680/1 1848-1878 680/2 1881-1967

7. Samfundsforhold i øvrigt

71 Retsvæsen

715/1 1854-1953 Forligsmæglingsprotokol i tyendesager ..... 1 bd.
Fotokopi. Originalen findes i Spørring Egnsarkiv.

716/1 1878-1965 Hegnssynsprotokol ..... 1 bd.

717/1 1898-1917 Jordboniteringsprotokol ..... 1 bd.

75 Landbrug, skovbrug, fiskeri

751/1 1961-1964 Landbrugets Rationaliseringsfond ..... 1 pk.
Erklæringer i h.t. lov af 16/6 1961 om afsætning af danske landbrugsvarer.

751/2 1961-1967 Landbrugets Rationaliseringsfond ..... 1 pk.
Korrespondance og tildelingslister.

8. Sociale institutioner, offentlige værker m.m.

80 Fattiggården

809/1 1929-1937 Besøgsprotokol ..... 1 bd.

9. Kulturelle institutioner

90 Grundfør skole

900/1 1901-1920 Embedsbog ..... 1 bd.
Løst indlagt kopi af skolens fundats fra 1732. Lærerpersonalia er indført for lærerne fra 1732-1967 (1988).

903/1-7 1861-1909 Dagbøger ..... 7 bd.

903/1	1861-1868	2. og 4. kl., fra okt. 1873 til
903/2	1868-1879	1889 kun drenge. Tillige eksamenslister 1868-1894.
903/3	1870-1886	3. kl., fra okt. 1873 kun piger.
903/4	1879-1897	Kun drenge indtil 1889, derefter 1. og 4. kl.
903/5	1893-1909	3. kl., fra 1902 også 2. kl.
903/6	1898-1909	1. og 4. kl.
903/7	1899-1902	2. og 3. kl.

(906) Eksamenslister 1868-1894. se 903/2.

LK 446

Søften-Foldby 1842-1967

1. Den kommunale administration

10 Kommunalbestyrelsen

101/1-15 1841-1967 Forhandlingsprotokoller for sogneforstanderskabet (1841-1867)/sognerådet (1868-1967) ..... 15 bd.
Anvendt som kommunal valgprotokol (indtil omkring 1890), til udlicitering af militære heste og vejarbejder, kommuneregnskaber (-1869), forsørgelsesplaner m.m.

101/1	1841-1855	101/9	1932-1946
101/2	1855-1869	101/10	1946-1950
101/3	1869-1876	101/11	1950-1953
101/4	1876-1884	101/12	1953-1957
101/5	1884-1894	101/13	1957-1962
101/6	1894-1904	101/14	1962-1965
101/7	1904-1921	101/15	1965-1967
101/8	1921-1932		

102/1 1861-1881 Korrespondance ..... 1 pk.
Henlagt årgangsvis. Nogle årgange mangler.

104/1-22 1950-1967 Journalsager ..... 22 pk.
Henlagt efter Odder arkivsystemet. Indeholder en del ældre breve og dokumenter tilbage til 1839.

104/1 Gruppe nr. 10.1-12.8.
10.1 vedtægt for styrelsen, 10.2 formanden, løn, pension m.v., 10.4 udvalg, 10.6 diæter til medlemmerne, 11.2 kæmneren, 11.3 personale på kommunekontoret, 11.5 personalets uddannelse, 11.6 løntavler, lønvejledning, 11.8 pensionsordninger, 11.9 kommuneingeniøren, 11.12 underskriftsblade, 12.7 hulkortcentralen, 12.8 arkivordning.

104/2 Gruppe nr. 13-13.15.
13 regnskabsbilag, 13.1 budget og overslag, 13.6 kommunernes revisionsafdeling, 13.6.1 kasseoverleveringer, 13.7 kasseeftersyn, 13.15 legater: Almene sager.

104/3 Gruppe nr. 14.1-17.3.
14.1 formuen, 14.2 kommunens lån, 14.2.1 lån – De gamles Hjem, diverse lånesager, gamle pante-

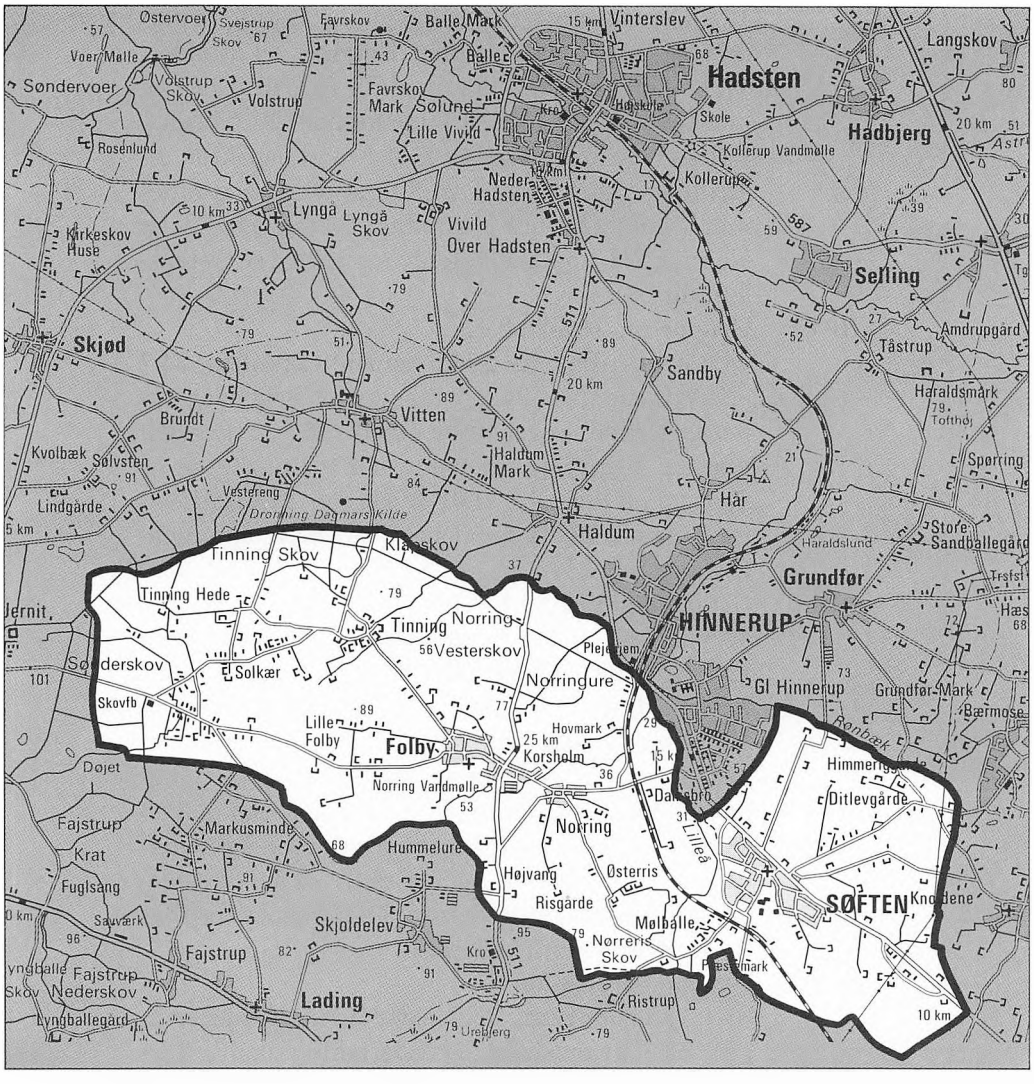
Hadsten
Hadbjerg
Selling
HINNERUP
SØFTEN
Folby
Lading
Skjød
Sandby
Vitten
Haldum
Tinning
Norring
Norringure
Vesterskov
Tinning Skov
Tinning Hede
Solkær
Lille Folby
Korsholm
Hovmark
Norring Vandmølle
Markusminde
Hummelure
Skjoldelev
Fajstrup
Krat
Fuglsang
Sauværk
Nederskov
Lyngballegard
Lyngballe
Risgarde
Højvang
Østerris
Nørreris Skov
Ristrup
Mølbølle
Ditlevgårde
Dalsgård
Lillea
Grundfør
Gl Hinnerup
Grundfør-Mark
Bærmose
Tåstrup
Amdrupgård
Haraldsmark
Sporring
Haraldslund
Store Sandballegård
Kollerup
Kollerup Vandmølle
Lille Vivild
Vivild Over Hadsten
Lyngå
Lyngå Skov
Favrskov Mark
Balle Mark
Balle
Vinterslev
Volstrup
Volstrup Skov
Søndervoer
Rosenlund
Kirkeskov Huse
Brundt
Kvolbæk
Sølvsten
Lindgårde
Vesterenge
Dronning Dagmars Kilde
Klarskov
Haldum Mark
Har
Plejehjem
Dojet
Skovfb
Folby
Langskov
Hadsten
Skole
Kro
Ø. Hadsten
Nederskov
Ø. Vivild
Ø. Haldum
Ø. Tinning
Ø. Norring
Ø. Folby
Ø. Lading
Ø. Skjoldelev
Ø. Fajstrup
Ø. Ristrup
Ø. Grundfør
Ø. Hinnerup
Ø. Søften
Ø. Ditlevgårde
Ø. Selling
Ø. Sandby
Ø. Tåstrup
Ø. Haldum
Ø. Tinning
Ø. Folby
Ø. Lading
Ø. Skjoldelev
Ø. Fajstrup
Ø. Ristrup
Ø. Søften

17.8 køb og salg af fast ejendom, 17.11 salg af parcel fra matr.nr. 39a-39m Norring by, Foldby, 17.13 sandgrav i Søften (byjord), 18.2 ulykkes- og ansvarsforsikringer, 19.1 forskelligt, 20.1 brandvedtægt og brandkredse, 21.1 brandinspektør, distriktsbrandinspektør, 21.2 brandfogder, brandmandskab, 22.1 branddamme i Søften, Foldby og Norring, 23.1 oplandsbrandvæsen, 23.2 skorstensfejning.

104/5 Gruppe nr. 24.5-28.2.1.
24.5 byggetilladelser, 24.6 benzintankanlæg, 24.7 oliefyringsanlæg, 24.8 oversigt over bygge- og anlægsarbejder, byggevirksomhed, 25.1 byggevedtægten, bygningsreglement, 26.2 statsstøtte til privat boligbyggeri, 27.1 byplaner, 27.2 dispositionsplaner, 28.2.1 samdrift og sammenlægning af landbrugsejendomme.

104/6 Gruppe nr. 30.1-32.1.
30.1 statsskat, 30.5 bunden opsparing, 30.7 opsparingsordning for unge ikke-forsørgere, 30.8 stabiliseringslån, 30.9 afskrivninger, nedsættelser og eftergivelser af statsskat, 31.1 personlig kommuneskat, skatteopkrævning, opgørelser over påligned kommuneskat m.v., 31.2 ligningsforhold, 31.3 skatteskalaer, beskatningsprocent, 31.8 pantefogden, 31.8.1 udpantning for skat, 31.11 opholdskommuneskat, skattedeling, 31.15 regnskabspligt for landbrug, 32.1 kirkeskat.

104/7 Gruppe nr. 33.1-36.1.
33.1 ejendomsskat, 33.2 ejendomsskyldvurderinger, 33.3 grundskyld, grundstigningsskyld, 33.4 dækningsafgift, 33.5 skattefritagelse for bygninger, 33.7 amtsskatter, amtsfondsbidrag, 34.1 erhvervsskat, 35.1 aktieselskabsskatter, 36.1 sømandsskat.

104/8 Gruppe nr. 36.3-39.1.
36.3 skatteklager, 36.4 kendelser i skattesager, 36.5 skattebøder, 37.5 hundeafgift, 38 skatterestancer, efterbetaling, 39.1 forskelligt.

104/9 Gruppe nr. 40.1-43.7.
40.1 børneværn, børneforsorg, 40.4 tilsyn med børn, 40.5 børnehaver, børneinstitutioner, 40.7 Dansk Forsorgsselskab, 41.1 underholdsbidrag til børn, 42.6 hjemmesygeplejen, 42.7 husmoderafløsning, 42.7.1 løntabeller, 42.7.2 amts- og centralforening, 42.7.3 årsberetninger, 42.8 hjemme-

hjælp, 42.11 åndssvage, sindssyge, 43.1 sygekassevæsen, 43.6 fribefordring, sygetransport, 43.7 lægerne, lægekørsel.

104/10 Gruppe nr. 45.1-49.5.
45.1 arbejdsanvisning, 46.2 erstatninger for ulykkestilfælde, 47.1 alderdomshjem, bygninger, 47.2 alderdomshjem, personale, 47.12 reglement for alderdomshjem, 47.18 regnskaber vedrørende alderdomshjem, 47.19 optagelser – De gamles Hjem, 47.20 spørgeskemaer vedrørende alderdomshjem, 47.21 levering af el, fyringsolie og vand, 47.22 vedligeholdelse af ejendom, 47.23 vedligeholdelse af inventar, 47.24 diverse vedrørende alderdomshjem, 47.25 syge- og alderdomshjem i andre kommuner, 49.1 forskelligt, 49.2 statsrefusion af sociale udgifter, 49.5 de gamles udflugt.

104/11 Gruppe nr. 50.1-52.12.
50.1 skolekommissionen, 50.5 indberetninger over skolevæsenet, 51.1 skoleplaner, 51.2 undervisningsplaner, 52.1 lærerpersonalet, 52.5 lærerpersonale – Korsholm skole, 52.7 godkendelse af vikarer – Korsholm skole, 52.11 lærerlønninger, 52.12 overtimebetaling, lærerne.

104/12 Gruppe nr. 53.11-55.4.
53.11 boligbidrag, lærerboliger, 53.15 lån og leje af skolelokaler, 53.17 idrætspladser ved skoler, 53.19 skoleforbund, 54.1 elevantal, statistik over skolepligtige børn, 54.2 børn til og fra andre kommuner, 54.5 undervisningsmidler og -materialer, 54.6 specialundervisning, 54.8 stipendier til fortsat skolegang, 54.9 skolebibliotek, 54.11 lejrskole, 54.13 befordring af skolebørn, 55.1 pedeller, 55.2 rengøringspersonale, 55.3 rengøringsmidler og -materialer, 55.4 opvarmning og belysning af skoler.

104/13 Gruppe nr. 56.1-59.2.
56.1 aftenskolen, ungdomsundervisning, 56.6 ungdomsnævn, fortegnelse over 14-18 årige, 56.7 handelsskoler, 56.13 elevtilskud til skoleophold, 57.1 skolelægeordning, 57.2 skoletandpleje, 58.1 kommunebibliotek, 58.3 kirkelige forhold, 59.1 forskelligt, 59.2 skolebørns ferierejser.

104/14 Gruppe nr. 60.2-60.13.1.
60.2 adgangsbegrænsning, offentlige veje, § 35-udvalget, vejlovene, 60.3 vejreguleringer og nyanlæg, 60.7 vejbudget, 60.13 indberetning over vej-

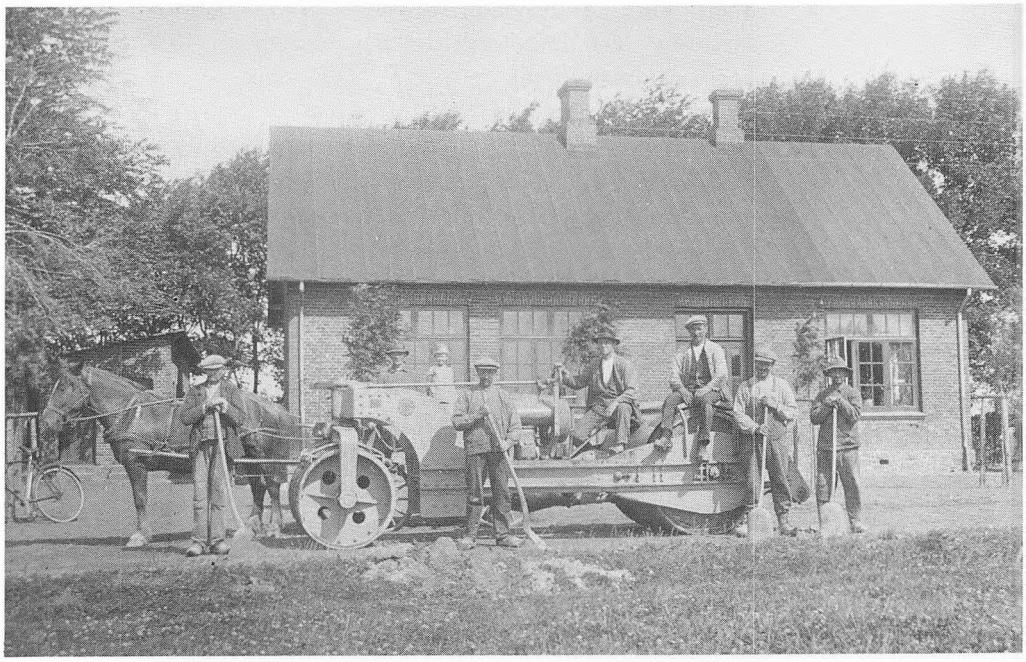

Kommunal vejmaskine i aktivitet, formentlig anskaffet i slutningen af 1920'erne
Vejtromlen (der ikke er hestetrukket, selv om det næsten kunne se sådan ud) ses foran forskolen i Korsholm, der siden har fungeret som bibliotek.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

udgifter, 60.13.1 kørebanebefæstelse, indberetning.

104/15 Gruppe nr. 60.16-60.26.
60.16 vejafmærkning, færdselstavler, 60.20 vejmateriel, 60.21 vejmaskiner, 60.25 vejmænd, 60.26 nedlæggelse af veje.

104/16 Gruppe nr. 60.3.
60.3 Søften vejen.

104/17 Gruppe nr. 61.1-63.1.
61.1 rapport om offentlige veje, 61.3 private veje, 62.1 gangstier, 62.4 mindesmærker, 62.6 fortove, 63.1 Søften kloak.

104/18 Gruppe nr. 63.2-63.11.
63.2 sager vedrørende bidrag til kloak, 63.3 kloakanlæg, 63.11 rensningsanlæg.

104/19 Gruppe nr. 64.1-70.2.
64.1 snekastning, snefogder, 64.2 sneskærme, snehegn, 64.3 grusning, 65.1 gadebelysning, 65.2 gadenavne, husnumre, 65.3 renholdelse af gader,

66.1 jernbanen, 67.1 rutebiler, fragtruter, trafikudvalg, 69.6.2 åstedsforretning, 69.6.3 private fællesveje, 70.1 militærvæsen, forsvarsvæsen, 70.2 civilforsvaret.

104/20 Gruppe nr. 71.1.1-72.5.
71.1.1 politivedtægt, politisager, 71.1.2 nævninger, grundlisteudvalg, 71.1.3 sognefogder, 71.2.1 hegnssynsmænd, 71.2.2 voldgiftsmænd, 71.2.4 vurderingsmænd for umyndiges midler, 71.3 naturfredning, 72.1 sundhedsvedtægt, 72.2 sundhedskommissionen, 72.3 kød- og mælkekontrol, 72.4 huslejenævn, huslejesager, 72.5 rottebekæmpelse.

104/21 Gruppe nr. 72.6-75.1.
72.6 renovation, 72.7 lossepladsen, 72.8 vandingsret, 72.9 lægeundersøgelser af børn, vaccinationer, 72.10 sundhedsplejerskeordningen, 72.11 pelsdyrfarme, 72.12 jordemødre, 73.1 beværtervedtægt, udskænkning af stærke drikke, handel med stærke drikke, afholdsbevillinger, 73.1.8 kiosker, ishuse, pølsevogne, 73.1.9 tivolier, 73.2 vandværker, 74.1 maskinsyn, fabrikstilsyn, 74.2 autorisationer for gas, vand og sanitet, 75.1 grundforbedringslån, drænlån.

104/22 Gruppe nr. 75.2-77.1.
75.2 Statens Jordlovsudvalg, tillægsjord, arbejderboliger, 75.3 Landbrugets Rationaliseringsfond, 75.4 biernes beskyttelse, 75.7 jagt, jagttegn, 76.1 indfødsret, 77.1 tilskud til foreninger.

105/1-10 1865-1944 Brevjournaler ..... 10 bd.
Registrerer indkomne breve og anfører kopier af afsendte breve. I 105/8 giftermålsattester 1904-1927.

105/1	1865-1870	105/6	1886-1890
105/2	1870-1874	105/7	1890-1895
105/3	1874-1880	105/8	1895-1916
105/4	1880-1883	105/9	1917-1930
105/5	1883-1886	105/10	1930-1944

11 Kommunens personale

110/1-2 1883-1961 Kommunale ombud og bestillingsmænd ..... 2 bd.
Før 1883, se 101/4 bagfra.

110/1	1883-1943	110/2	1943-1961

13 Kasse- og regnskabsvæsen

(131) Fattigregnskaber 1804-1867, se 420/1-3.

131/1-7 1871-1966 Regnskaber ..... 7 pk.
Før 1885 er kun årgangene 1871 og 1880 bevaret. Desuden mangler 1914/15-1917/18. Indeholder også overslag 1868-1968, diverse år.

131/1	1871-1900	131/5	1953/54-1958/59
131/2	1901-1934/35	131/6	1959/60-1963/64
131/3	1935/36-1945/46	131/7	1964/65-1965/66
131/4	1946/47-1952/53		

132/1-21 1939-1967 Hovedbøger ..... 21 bd/pk.
Årgangene 1941/42-1945/46 og 1947/48 mangler.

132/1	1939/40-1940/41	132/12	1957/58
132/2	1946/47	132/13	1958/59
132/3	1948/49	132/14	1959/60
132/4	1949/50	132/15	1960/61
132/5	1950/51	132/16	1961/62
132/6	1951/52	132/17	1962/63
132/7	1952/53	132/18	1963/64
132/8	1953/54	132/19	1964/65
132/9	1954/55	132/20	1965/66
132/10	1955/56	132/21	1966/67
132/11	1956/57		

133/1-25 1889-1953 Hovedkassebøger ..... 25 bd.
Adskillige årgange mangler.

133/1	1889-1894	133/14	1937/38
133/2	1894-1905	133/15	1938/39 I
133/3	1905-1911	133/16	1938/39 II
133/4	1911-1923	133/17	1939/40
133/5	1926/27	133/18	1940/41
133/6	1926/27-1927/28	133/19	1941/42
133/7	1929/30	133/20	1943/44
133/8	1930/31	133/21	1948/49
133/9	1931/32	133/22	1949/50
133/10	1932/33	133/23	1950/51
133/11	1933/34	133/24	1951/52
133/12	1935/36	133/25	1952/53
133/13	1936/37		

134/1 1873-1888 Kassebog ..... 1 bd.

134/2 1944-1946 Kassebog ..... 1 pk.

135/1 1961-1967 Revisionsprotokol ..... 1 bd.

(138) Regnskabsoverslag, 1868-1968, diverse år, se 131/1-7.

14 Formue og gæld, legater

147/1 1911-1966 Forhandlings- og regnskabsprotokol for Jakob Olesens legat og Chresten Jensen og hustru Maren Andersdatters legat ..... 1 bd.

15 Valg

(150) Kommunale valgprotokoller indtil omkring 1890, se 101/1-5.

(152) Valgbøger vedrørende valgmandsvalg 1928-1953, se 153/1.

153/1 1924-1966 Kommunale valgbøger ..... 1 pk.
Indeholder endvidere valgbøger vedrørende valgmandsvalg 1928-1953 og amtsrådsvalg 1935-1966.

155/1 1924-1966 Valgbøger vedrørende folketingsvalg ..... 1 pk.

(156) Valgbøger vedrørende amtsrådsvalg 1935-1966, se 153/1.

16 Folkeregister m.m.

(160) Folkeregisterkort, se landsarkivets samling af Folkeregistre: PK 39 Hinnerup (hoved- og afgangsregistre 1924-1978).

162/1-3 1934-1967 Folkeregister, tilgangsprotokoller ..... 3 bd.

162/1	1934-1938	162/3	1965-1967
162/2	1942-1946		

162/4-7 1934-1967 Folkeregister, afgangsprotokoller ..... 4 bd.

162/4	1934-1938	162/6	1951-1964
162/5	1942-1946	162/7	1964-1967

162/8 1938-1942 Folkeregister, til- og afgangsprotokol ..... 1 bd.
Indeholder endvidere fragmentarisk oversigt fra 1929-1930.

2. Brand- og bygningsvæsen, egnsplaner, udstykning m.m.

21 Brandmandskabet

212/1-4 1954-1961 Brandfogedprotokoller ..... 4 bd.

212/1 1. brandkreds, Søften
212/2 2. brandkreds, Foldby
212/3 3. brandkreds, Norring
212/4 4. brandkreds, Tinning med udflyttere

24 Bygningskommissionen

240/1 1962-1964 Forhandlingsprotokol for bygningsrådet ..... 1 bd.

29 Forskelligt

290/1 1806 Udskrift af åstedsforretning angående Søften jorders udskiftning af fællesskabet i året 1802 ..... 1 pk.

3. Skattevæsen

30 Skattevæsen i almindelighed, statsskat

300/1-4 1904-1947 Forhandlingsprotokoller for ligningsmyndighederne ..... 4 bd.

300/1	1904-1911	300/3	1922-1933
300/2	1912-1921	300/4	1934-1947

302/1 1946-1968 Skattesager ..... 1 pk.

304/1-4 1904-1939 Mandtals- og ansættelseslister ..... 4 pk.
1904/05 kun mandtalsliste.

304/1	1904/05-1909/10	304/3	1920/21-1929/30
304/2	1910/11-1919/20	304/4	1930/31-1938/39

304/5-17 1939-1960 Mandtals-, ansættelses- og ligningslister ..... 13 bd/pk.

304/5	1939/40-1942/43	304/12	1954/55
304/6	1943/44-1946/47	304/13	1955/56
304/7	1947/48-1949/50	304/14	1956/57
304/8	1950/51	304/15	1957/58
304/9	1951/52	304/16	1958/59
304/10	1952/53	304/17	1959/60
304/11	1953/54		

304/18 1963-1968 Mandtalslister ..... 1 pk.

306/1-3 1904-1932 Ligningslister vedrørende statsskat ..... 3 pk.

306/1	1904/05-1909/10	306/3	1920/21-1931/32
306/2	1910/11-1919/20		

31 Kommuneskat

(310) Fattigligninger 1805-1861, se 420/1-3.

310/1 1867-1899 Ligningslister vedrørende hartkornsskat ..... 1 pk.
Enkelte årgange mangler.

310/2-17 1913-1967 Skattelister over samtlige afgifter med beregning af hartkornsskat/grundskyld/ejendomsskyld ..... 16 bd/pk.

310/2	1913/14, 1921/22-1928/29	310/10	1953/54
		310/11	1954/55
310/3	1929/30-1933/34	310/12	1955/56
310/4	1934/35-1939/40	310/13	1956/57
310/5	1940/41-1948/49	310/14	1957/58
310/6	1949/50	310/15	1958/59
310/7	1950/51	310/16	1959/60-1962/63
310/8	1951/52	310/17	1963/64-1966/67
310/9	1952/53		

311/1-6 1904-1939 Skatteligningslister vedrørende personlig indkomstskat ..... 6 pk.

311/1	1904/05-1909/10	311/4	1923/24-1927/28
311/2	1910/11-1916/17	311/5	1928/29-1931/32
311/3	1917/18-1922/23	311/6	1932/33-1938/39

(311) Ligningslister vedrørende personlig indkomstskat 1939-1960, se 304/5-17.

33 Ejendomsvurdering, ejendomsskat m.v.

330/1 1865 Hartkornsfortegnelse for Søften og Foldby sogne .. 1 bd.
Med senere tilføjelser. Udateret fortegnelse over hartkorn af Foldby sogn under grevskabet Frijsenborg indlagt.

331/1-11 1909-1960 Vurderingsfortegnelser ..... 11 bd.

331/1 2. alm. vurdering, 1909
331/2 3. alm. vurdering, 1916
331/3 4. alm. vurdering, 1920
331/4 5. alm. vurdering, 1924
331/5 6. alm. vurdering, 1927
331/6 7. alm. vurdering, 1932
331/7 8. alm. vurdering, 1936
331/8 9. alm. vurdering, 1945
331/9 10. alm. vurdering, 1950
331/10 11. alm. vurdering, 1956
331/11 12. alm. vurdering, 1960

331/12 1916-1963 Omvurderinger ..... 1 pk.

38 Udpantning for skat

380/1 1930-1932 Udpantningsprotokol ..... 1 bd.

380/2 1933-1957 Udpantningsprotokol for Søften sogn ..... 1 bd.

380/3 1934-1958 Udpantningsprotokol for Foldby sogn ..... 1 bd.

380/4 1961-1966 Udpantningsprotokol ..... 1 bd.

385/1-3 1949-1963 Opkrævning og udpantning for fremmede kommuner ..... 3 bd.

385/1 1949-1952
385/2 1952-1956
385/3 1956-1963

4. Socialvæsen

40 Børneforsorg

400/1 1933-1964 Forhandlingsprotokol for børneværnsudvalget ..... 1 bd.

402/1 1936-1964 Børneforsorgssager ..... 1 pk.
Indeholder beretninger til overinspektøren for børneforsorgen, indberetninger samt personsager.

405/1 1933-1953 Protokol over plejebørn under tilsyn ..... 1 bd.

405/2 1933-1964 Protokol over børn født uden for ægteskab ..... 1 bd.
Under tilsyn.

Søften-Foldby kommunes fattiggård ca. 1900
En fattiggård var en landbrugsejendom, der blev drevet ved hjælp af de indsattes arbejde. Kommunen fik derved indtægter, og de fattige fik husly, forsørgelse, frisk luft og motion. Men frivilligt var det ikke.
Fattiggården, der lå i Søften, er nu nedrevet.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

41 **Børnebidrag, enkebørnsunderstøttelse m.m.**

410/1-3 1933-1958 Protokoller vedrørende udbetaling af underholdsbidrag ..... 3 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i fremmede kommuner. 410/3 indrettet som hovedbog med register.

410/1 1933-1942
410/2 1942-1949
410/3 1949-1958

410/4-5 1934-1958 Protokoller over afkrævning af underholdsbidrag ..... 2 bd.
Vedrører alimentanter, der bor i kommunen. 410/5 indrettet som hovedbog med register.

410/4 1934-1949 410/5 1949-1958

(411) Alimentationssager 1933-1967, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv: Sociale personsager (LK 457.424/44-65).

(414) Personsager vedrørende enkebørnsunderstøttelse 1933-1967, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv: Sociale personsager (LK 457.424/44-65).

416/1-2 1892-1946 Fødselsprotokoller ..... 2 bd.

416/1 1892-1910 416/2 1911-1946

42 Socialvæsenets bestyrelse, fattigvæsen/offentlig forsorg

420/1-3 1803-1869 Forhandlingsprotokoller for fattigvæsenet ..... 3 bd.
Heri også indført fattigregnskaber 1804-1867, fattiglignin-ger 1805-1861 samt fattigforsørgelsesplaner 1803-1869.

420/1 1803-1844 420/3 1856-1869
420/2 1844-1855

420/4-5 1933-1967 Forhandlingsprotokoller for det sociale udvalg ..... 2 bd.

420/4 1933-1954 420/5 1954-1967

(423) Fattigforsørgelsesplaner 1803-1869, se 420/1-3.

423/1-2 1893-1933 Hovedbøger over fattigunderstøttede ..... 2 bd.

423/1 1893-1926 423/2 1926-1933

(424) Sociale personsager 1933-1967, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv (LK 457.424/44-65).

428/1 1965-1967 Årsregistranter ..... 1 pk.
Vedrører alle arter af bistand.

(429) Kartotek over de sociale personsager, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv (LK 457.429/1-2).

44 Pensioner til ældre, invalide og enker

443/1-4 1893-1931 Hovedbøger over alderdomsunderstøttede/aldersrentenydere ..... 4 bd.

443/1 1893-1910 443/3 1923-1927
443/2 1911-1916 443/4 1927-1931

443/5-6 1934-1950 Beregningsprotokoller for alders- og invalide-rente ..... 2 bd.

443/5 1934-1938 443/6 1939-1950

(444) Personsager vedrørende aldersrente/folkepension 1933-1967, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv: Sociale personsager (LK 457.424/44-65).

(445) Beregningsprotokoller for invaliderente 1934-1950, se ovenfor (443/5-6).

(446) Personsager vedrørende invaliderente/-pension 1933-1967, se Vitten-Haldum-Hadsten kommunes arkiv: Sociale personsager (LK 457.424/44-65).

47 Alderdomshjem, arbejdsanstalter, fattighuse og andre sociale institutioner

(470) Referater af tilsynsrådets forhandlinger for Søften-Foldby fattiggård 1884-1913, se 802/1.

48 De fattiges Kasse, Hjælpekassen m.m.

480/1 1862-1910 Registreringsprotokol over fattiges ejendele ..... 1 bd.

(483) Forhandlingsprotokol for Hjælpekasen 1908-1921, se 485/1.

483/1 1921-1934 Forhandlingsprotokol for Hjælpekassen ..... 1 bd.

484/1 1908-1933 Hovedbog over hjælpekasseunderstøttede ..... 1 bd.
Med register.

485/1 1885-1908 Regnskabsprotokol for De fattiges Kasse ..... 1 bd.
Fra 1908 til 1921 anvendt som forhandlingsprotokol for Hjælpekassen.

485/2 1922-1933 Regnskabsbog for Hjælpekassen ..... 1 bd.

49 Sociale regnskaber

491/1 1939/40 Social hovedbog ..... 1 bd.

492/1 1934/35 Socialkassebog ..... 1 bd.

5. Skolevæsen

50 Skolevæsenets bestyrelse

505/1 1872-1967 Forhandlingsprotokol for skolekommissionen af 1868 ..... 1 bd.

55 Skolevæsensregnskaber, rengøring, brændsel, belysning

550/1 1814-1870 Regnskabsprotokol for Søften skolevæsen ..... 1 bd.

550/2 1814-1867 Regnskabsprotokol for Foldby skolevæsen ..... 1 bd.

57 Skolelæge, skoletandlæge m.v.

570/1 1860-1893 Vaccinationsprotokol ..... 1 bd.

6. Vejvæsen, jernbaner, trafikforhold m.m.

60 Offentlige veje og gader

605/1 1867-1947 Protokol vedrørende grusgrave ..... 1 bd.
Udregning af erstatninger.

63 Kloakvæsen

635/1 1963-1967 Kloakregnskab og -bidrag ..... 1 pk.

67 Trafikforhold i øvrigt

672/1 1882-1921 Kørselsprotokol ..... 1 bd.
Kørsler for fattigvæsenet.

7. Samfundsforhold i øvrigt

71 Retsvæsen

711/1 1919-1963 Forhandlingsprotokol for grundlisteudvalget ..... 1 bd.

Søften skole ved århundredets begyndelse
Læreren, der ses bag børnene i baggrunden til venstre, er Rasmus Rasmussen Juul, der var førstelærer i Søften fra 1895 til 1919 (og en ivrig afholdsmand).
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

715/1 1855-1953 Forligsmæglingsprotokol i tyendesager ..... 1 bd.

716/1-2 1865-1966 Hegnssynsprotokoller ..... 2 bd.

716/1 1865-1952 716/2 1954-1966

72 Sundhedsvæsen og boligvæsen

720/1 1939-1965 Forhandlingsprotokol for sundhedskommissionen ..... 1 bd.

73 Handel og industri

736/1-3 1913-1967 Maskinsynsprotokoller ..... 3 bd.

736/1 Norring og Riis
736/2 Foldby og Tinning
736/3 Søften-Foldby, II kreds

8. Sociale institutioner, offentlige værker m.m.

80 Søften-Foldby fattiggård

802/1 1883-1922 Lemmebog ..... 1 bd.
Indeholder foruden liste over fattiglemmerne og deres ejendele også bestyrerens notater samt referater af tilsynsrådets forhandlinger.

9. Kulturelle institutioner

90 Søften forskole

902/1-2 1889-1970 Ind- og udskrivningsprotokoller ..... 2 bd.
Indtil 1895 udelukkende pigeskole.

902/1	1889-1951	902/2	1951-1970

903/1-8 1902-1970 Dagbøger for 1. og 2. klasse ..... 8 bd.

903/1	1902-1924	903/5	1948-1953
903/2	1927-1935	903/6	1954-1959
903/3	1936-1941	903/7	1959-1965
903/4	1942-1947	903/8	1965-1970

91 Søften skole

910/1-2 1901-1940 Embedsbøger ..... 2 bd.

910/1	1901-1920	910/2	1925-1940

912/1-2 1824-1913 Ind- og udskrivningsprotokoller ..... 2 bd.
Indeholder tillige eksamenslister 1828-1837 og 1868-1926.

912/1	1824-1861	912/2	1895-1913

913/1-4 1830-1910 Dagbøger for 2. og 4. klasse ..... 4 bd.
I 913/1 også eksamenslister 1859-1868.

913/1	1830-1859	913/3	1860-1894
913/2	1860-1894	913/4	1895-1910

913/5-7 1937-1960 Dagbøger for 3. og 4. klasse ..... 3 bd.

913/5	1937-1943	913/7	1955-1960
913/6	1943-1949		

(916) Eksamenslister 1828-1837 og 1859-1926, se 912/1-2 og 913/1.

916/1-2 1927-1960 Eksamensprotokoller for 3. og 4. klasse ..... 2 bd.

916/1 1927-1941 916/2 1942-1960

917/1 1902-1903 Håndarbejdsprotokol ..... 1 bd.

92 Tinning skole

926/1 1942-1960 Eksamensprotokol ..... 1 bd.

93 Korsholm skole

932/1 1936-1983 Ind- og udskrivningsprotokol ..... 1 bd.

LK 457

Vitten-Haldum-Hadsten 1842-1967

1. Den kommunale administration

10 Kommunalbestyrelsen

101/1-13 1875-1967 Forhandlingsprotokoller for sognerådet ..... 13 bd.

De ældste protokoller er også anvendt til udlicitering af vejarbejder og til forsørgelsesplaner.

101/6 indeholder bagi fortegnelse over ansøgere om lån og tilskud til bygningers istandsættelse 1941 og 101/7 referat af møde i kasse- og regnskabsudvalget 16/11 1943.

101/1	1875-1901	101/8	1949-1954
101/2	1901-1904	101/9	1954-1959
101/3	1904-1914	101/10	1959-1962
101/4	1914-1921	101/11	1962-1964
101/5	1921-1929	101/12	1964-1966
101/6	1929-1943	101/13	1966-1967
101/7	1943-1949		

103/1-2 1934-1967 Journaler ..... 2 bd.

103/1	1934-1942	103/2	1948-1967

104/1-36 1940-1967 Journalsager ..... 36 pk.

Henlagt efter Odder arkivsystemet. Indeholder en del ældre breve og dokumenter tilbage til 1892.

104/1 Gruppe nr. 10.1-11.2.
10.1 vedtægt for styrelsen, 10.2 formanden, løn, pension m.v., 10.3 sognerådsmedlemmerne, 10.4 udvalg, 10.5 dagsordener, sognerådsmøder, 10.7 sognerådsforeninger, 10.8 Foreningen af bymæssige Bebyggelser, 11.2 kæmneren.

104/2 Gruppe nr. 11.3.
11.3 personale på kommunekontoret.

104/3 Gruppe nr. 11.5-12.8.
11.5 kontorpersonalets uddannelse, 11.6 løntavler, lønvejledning, 11.8 pensionsordninger, 11.9 kommuneingeniøren, 11.10 personale på ingeniørkontoret, 11.12 underskriftsblade, prokura, 12.1 administrationsbygningen, 12.2 renholdelse af kommunekontor, 12.3 inventar på kommunekon-

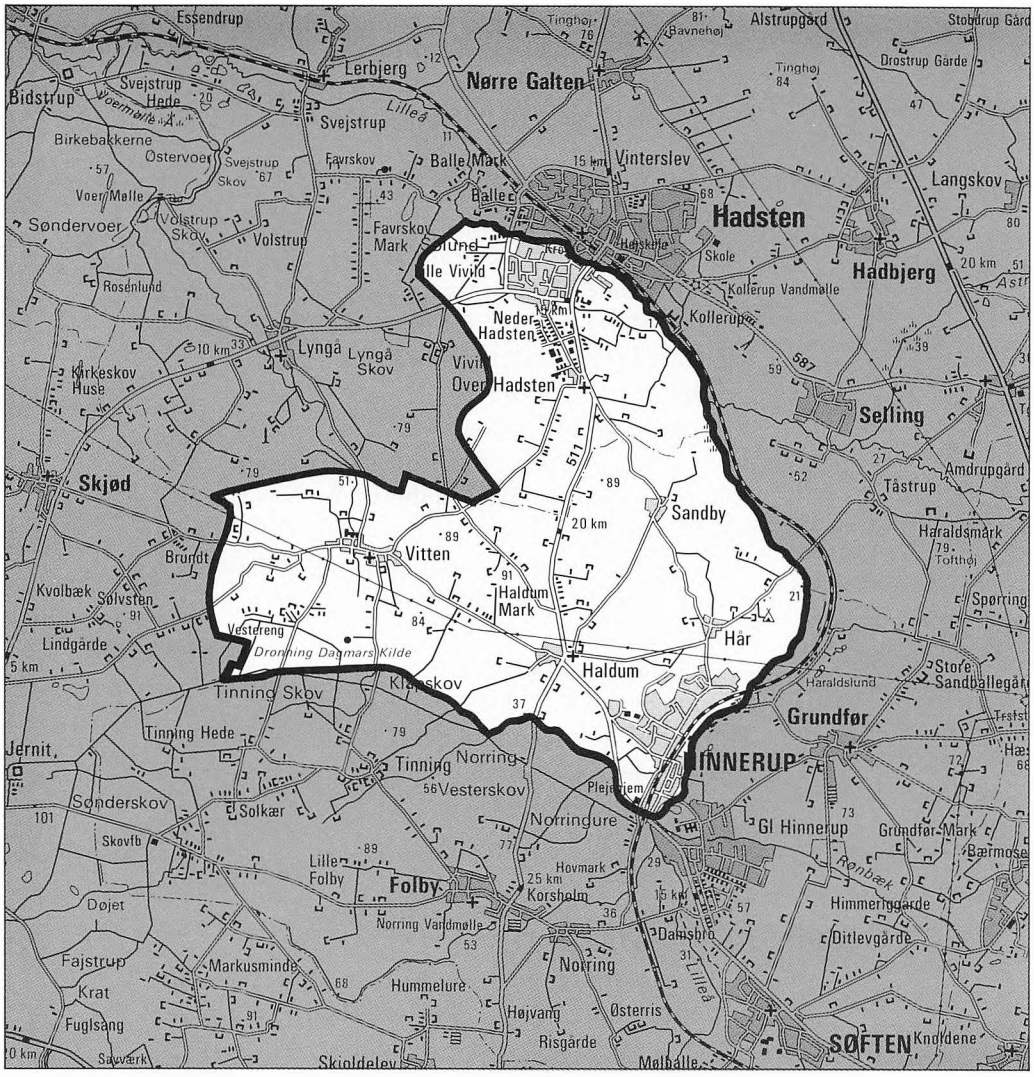

Vitten-Haldum-Hadsten kommune
Målestok 1:100.000.

tor, 12.5 kontormaterialer, blanketter, 12.8 arkivordning.

104/4 Gruppe nr. 13.4-13.7.
13.4 kommunale revisorer, 13.6 kasseoverleveringer, 13.7 kasseeftersyn.

104/5 Gruppe nr. 13.9-15.6.
13.9 kapitalformuen, 13.15 legater, 14.1 formuen, 14.2 kommunale lån, 14.3 kommunegaranti, 15.5 menighedsrådsvalg, 15.6 afstemningsdistrikter.

104/6 Gruppe nr. 16.1-19.2.
16.1 folketællinger, 16.5 tællinger, statistik, 16.7 detailpriser, 18.2 ulykkes- og ansvarsforsikringer, 19.1 forskelligt, 19.2 Dansk Arbejdsmandsforbund.

104/7 Gruppe nr. 19.3-22.2.
19.3 kommunesammenlægninger, 19.5 krydsild, 20.1 brandvedtægt og brandkredse, 21.1 brandinspektør, distriktsbrandinspektør, 21.2 brandfogder, brandmandskab, 22.1 branddamme, brandhaner, 22.2 brandslukningsmateriel.

104/8 Gruppe nr. 23.1-25.3.
23.1 oplandsbrandvæsen, 23.2 skorstensfejning, 24.1 bygningsråd, bygningskommission, 24.2 amtsbygningsråd, 24.3 indberetninger over bygge- og anlægsvirksomheden, 24.5 byggetilladelser, 24.6 benzintankanlæg, 25.1 byggevedtægten, 25.3 dispensation fra byggevedtægten.

104/9 Gruppe nr. 26.2.
26.2 statslån til boligbyggeri.

104/10 Gruppe nr. 26.2-27.4.
26.2 statslån til boligbyggeri, 26.3 Hypotekbanken, restgæld på statslånsejendomme, 27.1 byplaner, 27.4 egnsplaner.

104/11 Gruppe nr. 30.1-30.5.
30.1 statsskatter, 30.4 skatterådet: ændringer og berigtigelser, 30.5 bunden opsparing.

104/12 Gruppe nr. 30.13-31.3.
30.13 afregning med amtsstuen, 31.1 personlig kommuneskat, 31.3 skatteskalaer, skatteprocenter.

104/13 Gruppe nr. 31.5-31.14.
31.5 oplysning for skatteåret, 31.6 skatterestancer, 31.6.1 løntilbageholdelse for skat, 31.8 pantefogden, udpantning for skat, 31.10 nedsættelse og eftergivelse af skat, 31.11 opholdskommuneskat, skattedeling, 31.14 omlægning af regnskabsår.

104/14 Gruppe nr. 33.1-33.2.
33.1 ejendomsskat, 33.2 ejendomsskyldvurderinger.

104/15 Gruppe nr. 33.4-35.1.
33.4 lejevurderinger 1966, 33.5 skattefritagelse for bygninger, 35.1 aktieselskabsskat.

104/16 Gruppe nr. 36.1-38.3.
36.1 sømandsskat, 36.2 omsætningsafgift, 36.4

kendelser i skattesager, 36.5 skattebøder, 37.5 hundeafgift, 38.3 tvangsauktioner.

104/17 Gruppe nr. 40.1-40.7.
40.1 børneværnssager, 40.2 beretninger til Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorgen, 40.3 plejebørn, 40.4 tilsyn med børn, 40.7 Dansk Forsorgsselskab.

104/18 Gruppe nr. 42.6-42.11.
42.6 hjemmesygeplejen, 42.7 husmoderafløsning, 42.8 hjemmehjælp, 42.9 mælkehjælp, 42.11 åndssvage, sindssyge.

104/19 Gruppe nr. 43.1-47.2.
43.1 sygekassevæsen, 43.5 sygelønsordning, dagpengefonden, 43.6 fribefordring, sygetransport, 43.7 læger, lægekørsel, 44.2 folkepension, 44.3 invaliderente/-pension, 45.1 arbejdsanvisning, 46.2 erstatninger for ulykkestilfælde, 47.1 alderdomshjem – bygninger, 47.2 personale på plejehjem.

104/20 Gruppe nr. 48.1-49.5.
48.1 revalidering, 49.2 statsrefusion af sociale udgifter, 49.5 de gamles udflugter.

104/21 Gruppe nr. 50.1-52.1.
50.1 skolekommission, 50.5 indberetning over skolevæsenet, 50.6 skolesyn, 51.1 skoleplaner, 51.2 undervisningsplaner, 52.1 lærerpersonalet.

104/22 Gruppe nr. 52.11-53.1.
52.11 lærerlønninger, 53.1 skolebyggesager.

104/23 Gruppe nr. 53.1-53.5.
53.1 skolebyggesager, 53.5 Korsholmskolen.

104/24 Gruppe nr. 53.11-54.13.
53.11 lærerboliger, 53.17 idrætspladser ved skoler, 53.19 skoleforbund, 54.1 elevantal, statistik over skolepligtige børn, 54.5 undervisningsmidler og -materialer, 54.7 skoleferier, rejser og udflugter, 54.8 stipendier til fortsat skolegang, 54.11 lejrskoler, 54.13 befordring af skolebørn.

104/25 Gruppe nr. 55.1-57.2.
55.1 pedeller, 55.4 opvarmning og belysning, 56.1 aftenskole, ungdomsundervisning, 56.4 fritidsklubber, 56.6 ungdomsnævn, 56.6.1 fortegnelse over 14-18 årige, 56.16 private skoler, eksamensskoler, 57.1 skolelægeordningen, 57.2 skoletandplejen.

104/26 Gruppe nr. 58.1-60.1.
58.1 kommunebibliotek, Østervangsskolens bib-

liotek, 59.2 skolebørns ferierejser, 60.1 bivejsfortegnelse.

104/27 Gruppe nr. 60.2-60.3.
60.2 § 35-udvalget, vejlovene, 60.3 vejreguleringer, nyanlæg.

104/28 Gruppe nr. 60.6.1-60.6.28.
60.6.1 bivej 1, Hinnerup-Haldum vejen, 60.6.3 bivej 3, Hinnerup-Hår vejen, 60.6.11 bivej 11, Vitten-Brunt vejen, 60.6.13 bivej 13, Hadsten-Lyngå vejen, 60.6.14 bivej 14, Hadsten vejen, 60.6.17 bivej 17, Søften vejen, 60.6.20 bivej 20, Hadsten-Vitten vejen, 60.6.24 bivej 24, Hinnerup-Broby vejen, 60.6.26 bivej 26, Hinnerup stationsvej, 60.6.27 bivej 27, Hammel-Hadsten vejen, 60.6.28 bivej 28, Hinnerup-Søften vejen.

104/29 Gruppe nr. 60.12-62.6.
60.12 amts- og hovedvejen, broer, 60.13 indberetninger over vejudgifter, 60.13.1 indberetninger over kørebanebefæstelser, 60.14 overkørsler, vejkryds, 60.16 vejafmærkning, færdselstavler, 60.20 vejmaterialer, 60.21 vejmaskiner, 60.24 vejvedtægt, 60.25 vejmænd, 60.26 nedlæggelse af offentlige veje, 61.3 private veje, 62.1 gangstier, 62.6 fortov.

104/30 Gruppe nr. 63.3.
63.3 kloakanlæg.

104/31 Gruppe nr. 63.11-69.2.
63.11 rensningsanlæg, 64.1 snekastning, snefogder, 65.2 gadenavne, husnumre, 66.1 jernbanen, 67.1 rutebiler, fragtruter, trafikudvalg, 68.1 vandløbsvæsen, 68.2 Bækholmsgrøften, 68.11 private vandløb, 69.2 telefonkabler.

104/32 Gruppe nr. 70.2-70.2.1.
70.2 civilforsvaret, 70.2.1 evakuering.

104/33 Gruppe nr. 71.1.1-72.5.
71.1.1 politivedtægt, politisager, 71.1.2 nævninge, grundlisteudvalg, 71.2.1 hegnssynsmænd, 71.2.2 voldgiftsmænd, 71.2.5 jordboniteringsmænd, 71.3 naturfredning, 71.4 hegnssyn, 71.6 mark- og vejfred, 72.1 sundhedsvedtægt m.m., 72.3 kød- og mælkekontrol, 72.4 huslejenævn, huslejesager, 72.5 rottebekæmpelse.

104/34 Gruppe nr. 72.6-73.2.
72.6 renovation, 72.9 lægeundersøgelse af børn, 73.1.1 beværtervedtægt, 73.1.2 udskænkning af stærke drikke, 73.1.4 afholdsbevillinger, 73.1.7

Gadearbejde ved Hinnerup Vandværk i 1960'erne
Sognerådsformanden Sigurd Nysten med stor cigar er ude at se til, hvordan arbejdet går. I udgravningen sidder vejmanden Tage Simonsen, Haar.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

kiosker, ishuse, pølsevogne, 73.1.10 biografer, 73.2 vandværker.

104/35 Gruppe nr. 73.3-75.1.
73.3 fjernvarmen, 73.4 el-værker, 74.1 maskinsyn, fabrikstilsyn, 75.1 grundforbedringslån, drænlån.

104/36 Gruppe nr. 75.3-76.1.1.
75.3 Landbrugets Rationaliseringsfond, Kornudligningsfonden, landbrugstilskud, 75.4 biernes beskyttelse, 75.5 muldvarper, 76.1.1 adoptioner.

105/1-7 1883-1935 Kopibøger ..... 7 bd.

I 105/2 ingen indførsler 1905-1908 og i 105/4 ingen indførsler juli 1909-marts 1910. Kun afsendte breve.

105/1	1883-1894	105/5	1915-1918
105/2	1894-1910	105/6	1918-1921
105/3	1904-1907	105/7	1921-1935
105/4	1907-1915		

13 Kasse- og regnskabsvæsen

(130) Kasse- og regnskabsudvalgets møde den 16/11 1943, se 101/7.

130/1 1947-1960 Forhandlingsprotokol for kasse- og regnskabsudvalget ..... 1 bd.

131/1-5 1913-1967 Regnskaber ..... 5 pk.
Årgang 1913/14 ikke komplet, og årgangene 1917/18, 1922/23 og 1960/61 mangler.

131/1	1913/14-1942/43	131/4	1961/62-1965/66
131/2	1943/44-1952/53	131/5	1966/67
131/3	1953/54-1959/60		

132/1 1909-1911 Hovedbog ..... 1 bd.

132/2-29 1943-1966 Hovedbøger ..... 28 bd.

132/2	1943/44	132/16	1956/57
132/3	1944/45	132/17	1957/58
132/4	1945/46	132/18	1958/59
132/5	1946/47	132/19	1959/60
132/6	1947/48	132/20	1960/61
132/7	1948/49	132/21	1961/62
132/8	1949/50	132/22	1962/63
132/9	1950/51	132/23	1963/64
132/10	1951/52	132/24	1963/64 socialvæsen
132/11	1952/53	132/25	1963/64 vejvæsen
132/12	1952/53 social- og skolevæsen	132/26	1964/65
		132/27	1964/65 socialvæsen
132/13	1953/54	132/28	1965/66 kt. 1-49
132/14	1954/55	132/29	1965/66 kt. 50-80
132/15	1955/56		

133/1-45 1889-1965 Hovedkassebøger ..... 45 bd.
1943/44-1947/48 afløst af kassebøger, se 134/1-10.
133/29-45 med kontohenvisninger.

133/1	1889-1901	133/24	1938/39
133/2	1901-1910	133/25	1939/40
133/3	1911-1915	133/26	1940/41
133/4	1915-1919	133/27	1941/42
133/5	1919/20	133/28	1942/43
133/6	1920/21	133/29	1948/49
133/7	1921/22	133/30	1949/50
133/8	1922/23	133/31	1950/51
133/9	1923/24	133/32	1951/52
133/10	1924/25	133/33	1952/53
133/11	1925/26	133/34	1953/54
133/12	1926/27	133/35	1954/55
133/13	1927/28	133/36	1955/56
133/14	1928/29	133/37	1956/57
133/15	1929/30	133/38	1957/58
133/16	1930/31	133/39	1958/59
133/17	1931/32	133/40	1959/60
133/18	1932/33	133/41	1960/61
133/19	1933/34	133/42	1961/62
133/20	1934/35	133/43	1962/63
133/21	1935/36	133/44	1963/64
133/22	1936/37	133/45	1964/65
133/23	1937/38		

134/1-10 1943-1948 Kassebøger ..... 10 bd.

134/1	1943/44	indtægter	134/6	1945/46	udgifter
134/2	1943/44	udgifter	134/7	1946/47	indtægter
134/3	1944/45	indtægter	134/8	1946/47	udgifter
134/4	1944/45	udgifter	134/9	1947/48	indtægter
134/5	1945/46	indtægter	134/10	1947/48	udgifter

138/1-2 1912-1967 Overslag ..... 2 pk.
Før 1941/42 mangler adskillige årgange.

138/1	1912/13-1954/55	138/2	1955/56-1966/67

139/1 1964/65 Råbalancebog ..... 1 bd.

14 Formue og gæld, legater

147/1 1935-1967 Legatprotokol ..... 1 bd.
Vedrører kancelliråd Hansens legat, gårdejer Niels Nielsen Gravgaard og hustrus legat, gårdejer Kristen Kristensen og hustrus legat og Thomas Mogensens legat. En del korrespondance og regnskaber indlagt.

15 Valg

150/1-2 1873-1908 Kommunale valgprotokoller ..... 2 bd.
Indeholder tillige valg af valgmænd til landstingsvalg 1890-1906 samt valg af bestyrelse til De fattiges Kasse/ Hjælpekassen 1885-1908.

150/1 1873-1893 150/2 1894-1908

150/3 1966 Valglister vedrørende kommunalvalg ..... 1 pk.

151/1 1966 Materiale vedrørende valg ..... 1 pk.
Vedrører bl.a. folketingsvalg 1966 og afstemning om Hadsten sogns overflytning til Hadsten kommune.

(152) Valg af valgmænd til landstingsvalg 1890-1906, se 150/1-2.

152/1 1920-1943 Valgbøger vedrørende valg af valgmænd til landstingsvalg ..... 1 pk.

153/1 1943-1962 Kommunale valgbøger ..... 1 pk.

155/1 1926-1966 Valgbøger vedrørende folketingsvalg ..... 1 pk.

(156) Valg af bestyrelse til De fattiges Kasse/Hjælpekassen 1885-1908, se 150/1-2.

156/1 1935-1962 Valgbøger vedrørende amtsrådsvalg ..... 1 pk.

157/1 1961-1963 Folkeafstemninger ..... 1 pk.
Indeholder stemme- og optællingslister, korrespondance, indberetninger m.v.

16 Folkeregister m.m.

(160) Folkeregisterkort, se landsarkivets samling af Folkeregistre: PK 39 Hinnerup (hoved- og afgangsregistre 1924-1978).

162/1-2 1955-1967 Folkeregister, kontrolbøger ..... 2 bd.
Statistiske oplysninger.

162/1 Tilgang 162/2 Afgang

17 Kommunens ejendomme

171/1 1963-1966 »Grønne meddelelser« om salg af kommunens ejendomme ..... 1 pk.

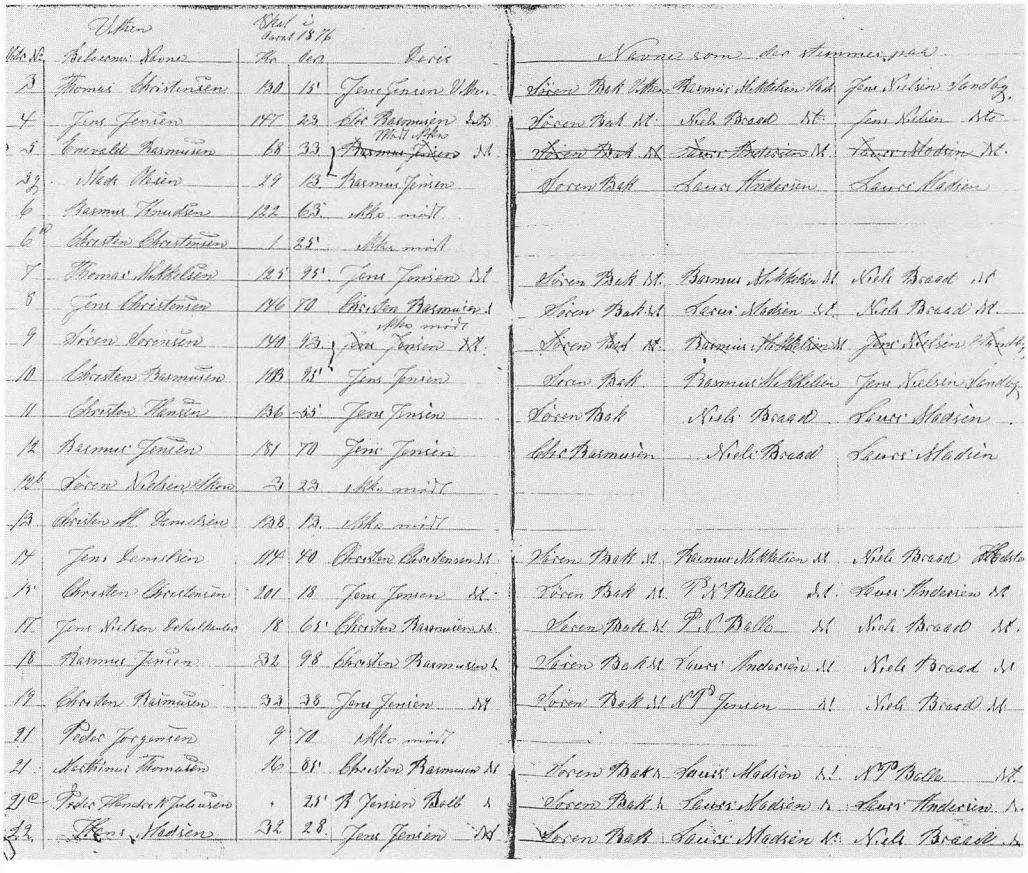

Opslag i valgprotokol for Vitten-Haldum-Hadsten kommune 1873-1893 (150/1)
Det handler om valg af fire medlemmer til sognerådet i 1876. Ud for vælgernes navne (kolonnen til venstre) er anført først den betalte skat, som var en betingelse for stemmeretten, og derefter navnene på de fire personer, den pågældende vælger stemte på. Her var ikke stukket noget under stolen.
Af de i alt 244 vælgere stemte de 70, dvs. 29 %.

2. Brand- og bygningsvæsen, egnsplaner, udstykning m.m.

20 Brandkommissionen

204/1-2 1872-1926 Brandsynsprotokoller ..... 2 bd.

204/1 1882-1926 2. brandkreds, Haldum sogn
204/2 1872-1926 3. brandkreds, Haldum sogn

21 Brandmandskabet

212/1-4 1934-1962 Brandfogedprotokoller ..... 4 bd.

212/1 1941-1962 1. brandkreds, Vitten
212/2 1934-1962 2. brandkreds, Haldum, Haar og Sandby
212/3 1957-1962 3. brandkreds, Hinnerup stationsby
212/4 1954-1962 4. brandkreds, Hadsten

24 Bygningskommissionen

240/1 1948-1964 Forhandlingsprotokol for bygningskommissionen ..... 1 bd.

240/2 1964-1967 Forhandlingsprotokol for bygningsrådet ..... 1 bd.

26 Boligbyggeri med støtte

260/1 1934-1955 Tilsynsprotokol ..... 1 bd.
Vedrører ejendomme, hvori indestår statslån i h.t. byggestøttelovgivningen.

28 Udstykninger

280/1 1937-1946 Udstykninger ..... 1 pk.

3. Skattevæsen

30 Skattevæsen i almindelighed, statsskat

300/1-4 1904-1967 Forhandlingsprotokoller for ligningsmyndighederne ..... 4 bd.

300/1 1904-1911
300/2 1912-1922
300/3 1923-1926
300/4 1927-1967

302/1 1948-1953 Brevjournal vedrørende skattesager ..... 1 bd.

304/1-3 1912-1940 Mandtals- og ansættelseslister ..... 3 pk.
Årgangene 1915/16-1917/18 mangler.

304/1 1912/13-1924/25
304/2 1925/26-1931/32
304/3 1932/33-1939/40

304/4-10 1940-1962 Mandtals-, ansættelses- og ligningslister ..... 7 pk.

304/4 1940/41-1943/44
304/5 1944/45-1947/48
304/6 1948/49-1949/50
304/7 1950/51-1952/53
304/8 1953/54-1955/56
304/9 1956/57-1958/59
304/10 1959/60-1961/62

304/11 1962/63-1966/67 Mandtalslister ..... 1 pk.

306/1-5 1913-1961 Skattelister vedrørende statsskat ..... 5 pk.
Omfatter fra 1939/40 til 1956/57 tillige fælleskommunal skat.

306/1	1913/14-1926/27	306/4	1946/47-1956/57
306/2	1927/28-1938/39	306/5	1957/58-1960/61
306/3	1939/40-1945/46		

306/6-12 1961-1967 Beregningsjournaler ..... 7 bd.

306/6	1961/62	306/10	1964/65
306/7	1962/63	306/11	1965/66
306/8	1962/63 (tillæg)	306/12	1966/67
306/9	1963/64		

31 Kommuneskat

(310) Skoleligning 1843, se 500/1.

310/1-11 1906-1967 Skatteligningslister over samtlige afgifter med beregning af hartkornsskat/grundskyld/ejendomsskyld ..... 11 pk.
Årgangene 1918/19 og 1921/22 mangler.

310/1	1906/07-1915/16	310/7	1950/51-1952/53
310/2	1916/17-1924/25	310/8	1953/54-1955/56
310/3	1925/26-1932/33	310/9	1956/57-1957/58
310/4	1933/34-1939/40	310/10	1958/59-1960/61
310/5	1940/41-1944/45	310/11	1961/62-1966/67
310/6	1945/46-1949/50		

311/1-8 1913-1940 Skatteligningslister vedrørende den personlige kommuneskat ..... 8 pk.

311/1	1913/14-1916/17	311/5	1925/26-1927/28
311/2	1917/18-1919/20	311/6	1929/30-1933/34
311/3	1920/21-1921/22	311/7	1934/35-1936/37
311/4	1922/23-1924/25	311/8	1937/38-1939/40

(311) Ligningslister vedrørende personlig indkomstskat 1940/41-1961/62, se 304/4-10.

311/9 1959-1964 Skattelister vedrørende personlig kommuneskat . 1 pk.
Vedrører personer, der er skattepligtige til Vitten-Hal-

dum-Hadsten kommune som erhvervskommune eller har andre kommuner som erhvervskommuner. Diverse år.

316/1-6 1943-1950 Skattejournaler ..... 6 bd.

316/1	1943-1945	316/4	1947-1948
316/2	1945-1946	316/5	1948-1949
316/3	1946-1947	316/6	1948-1950

33 Ejendomsvurdering, ejendomsskat m.v.

331/1-11 1909-1960 Vurderingsfortegnelser ..... 11 bd/pk.

331/1	2. alm. vurdering, 1909
331/2	3. alm. vurdering, 1916
331/3	4. alm. vurdering, 1920
331/4	5. alm. vurdering, 1924
331/5	6. alm. vurdering, 1927
331/6	7. alm. vurdering, 1932
331/7	8. alm. vurdering, 1936
331/8	9. alm. vurdering, 1945
331/9	10. alm. vurdering, 1950
331/10	11. alm. vurdering, 1956
331/11	12. alm. vurdering, 1960

331/12 1909-1944 Omvurderinger m.v. ..... 1 pk.
Omvurderinger i øvrigt – indtil 1967 – se 104/14.

339/1 1947-1966 Ejerskiftemeddelelser til ejendomsskattekontoret ..... 1 pk.
Ikke henlagt i nogen bestemt orden.

35 Aktieselskabsskat

351/1 1944-1960 Skattelister vedrørende aktieselskaber, kooperative virksomheder m.m. ..... 1 pk.
Diverse år. Heri også indlagt skattelister vedrørende krigskonjunkturskat 1943-1947 og opkrævningslister over bunden opsparing 1943-1946.

37 Indirekte skatter, forlystelsesskat o.l.

370/1 1890-1893 Hundeprotokol, Haldum sogn ..... 1 bd.
Opkrævning af hundeafgift til kommunekassen.

38 Udpantning for skat

380/1 1931-1958 Udpantningsprotokol ..... 1 bd.

Hinnerup skole eller Hinnerup Broby skole, som den oprindelig kaldtes, omkring 1910

Skolen blev opført i 1884 i fællesskab mellem kommunen, håndværkerforeningen og Frijsenborg gods, men den blev dog snart rent kommunal. Pigerne og drengene er fotograferet på og ved det udendørs »gymnastikapparat«, der fandtes ved de fleste skoler. Som hjemsted for skatteforvaltningen indgår bygningen i dag i den kommunale administration.

385/1-8 1945-1967 Opkrævning og udpantning for fremmede kommuner ..... 8 bd.

385/1	1945-1948, lb.nr.	300- 593
385/2	1947-1948, lb.nr.	594- 893
385/3	1948-1949, lb.nr.	894-1192
385/4	1953-1957, lb.nr.	2093-2852
385/5	1956-1960, lb.nr.	1- 735
385/6	1960-1963, lb.nr.	736-1470
385/7	1963-1967, lb.nr.	1471-2210
385/8	1966-1967, lb.nr.	2211-2437

39 Særskatter etc.

(391) Opkrævningslister over bunden opsparing 1943-1946, se ovenfor (351/1).

4. Socialvæsen

40 Børneforsorg

400/1-2 1905-1966 Forhandlingsprotokoller for værgerådet (1905-1933)/børneværnsudvalget (1933-1966) ..... 2 bd.

400/1 1905-1958 400/2 1959-1966

(405) Fortegnelse over plejebørn i kommunen 1895-1907, se Vitten-Haldum-Hadsten præstearkiv i landsarkivet: Bog over skolemulkter m.m. 1858-1908 (C 351.31).

405/1-2 1933-1963 Protokoller over børn undergivet tilsyn ..... 2 bd.
Vedrører børn født uden for ægteskab og børn, til hvis forsørgelse der af det offentlige udbetaltes bidrag.

405/1 1933-1959 405/2 1959-1963

405/3 1959-1963 Fortegnelse over børn født uden for ægteskab ..... 1 bd.
Anmeldelser til børneværnsudvalget.

405/4-5 1933-1965 Protokoller over plejebørn under tilsyn ..... 2 bd.

405/4 1933-1958 405/5 1959-1965

41 Børnebidrag, enkebørnsunderstøttelse m.m.

(410) Hovedbøger over alimentanter 1899-1934, se 423/1-5.

410/1-2 1932-1952 Hovedbøger over alimentanter ..... 2 bd.
Opkrævning hos fremmede kommuner. Tilhørende sager, se 411/1.

410/1 1932-1933 410/2 1933-1952

410/3-4 1933-1952 Hovedbøger over alimentanter ..... 2 bd.
Opkrævning for fremmede kommuner. Tilhørende sager, se 411/1.

410/3 1933-1952 410/4 1937-1952

410/5 1949-1952 Protokol over afkrævning af underholdsbidrag ..... 1 bd.

411/1 1933-1952 Alimentationssager ..... 1 pk.

(411) Alimentationssager 1933-1967, se 424/1-65.

(414) Hovedbøger over enkebørnsunderstøttede 1915-1929, se 423/4-12.

(414) Personsager vedrørende enkebørnsunderstøttelse 1933-1967, se 424/1-65.

416/1-4 1892-1937 Fødselsprotokoller ..... 4 bd.

416/1	1892-1904	416/3	1917-1923
416/2	1904-1917	416/4	1923-1937

42 Socialvæsenets bestyrelse, fattigvæsen/offentlig forsorg

(420) Fattigvæsen før 1817, se Vitten-Haldum-Hadsten præstearkiv i landsarkivet: Sogneprotokol 1794-1817 (C 351.28).

420/1-8 1933-1967 Forhandlingsprotokoller for det sociale udvalg ..... 8 bd.

420/1	1933-1941	420/5	1958-1960
420/2	1941-1951	420/6	1960-1963
420/3	1951-1955	420/7	1963-1965
420/4	1956-1958	420/8	1965-1967

423/1-12 1899-1934 Hovedbøger over fattigunderstøttede m.fl. ..... 12 bd.
Vedrører også alderdomsunderstøttede, enkebørnsunderstøttede, plejelønsmodtagere samt indtil 1934 alimentanter (423/1-5).

423/1	1899-1912	423/7	1918-1919
423/2	1912-1914	423/8	1919-1921
423/3	1914-1915	423/9	1921-1922
423/4	1915-1934	423/10	1922-1923
423/5	1916-1917	423/11	1923-1925
423/6	1917-1918	423/12	1925-1929

424/1-65 1933-1967 Sociale personsager ..... 65 pk.
Afgangssager indtil 1967. Henlagt efter registrantnumre. Vedrører kommunehjælp, aldersrente/folkepension, invaliderente/-pension, enkepension, enkebørnsunderstøttelse samt alimentation. Kartotek over sagerne, se 429/1-2. En hel del skudsmålsbøger er indlagt i aldersrentesagerne.

Sagerne nummer 1665-1680 samt en del af sagerne nummer 1987-2677 vedrører Søften-Foldby kommune (LK 446). Numrene 1681-1986 mangler.

424/1	Nr. 205- 235	424/34	Nr. 1361-1400
424/2	Nr. 237- 270	424/35	Nr. 1402-1431
424/3	Nr. 271- 300	424/36	Nr. 1432-1460
424/4	Nr. 301- 325	424/37	Nr. 1461-1490
424/5	Nr. 326- 345	424/38	Nr. 1491-1515
424/6	Nr. 346- 364	424/39	Nr. 1516-1545
424/7	Nr. 366- 405	424/40	Nr. 1546-1575
424/8	Nr. 406- 440	424/41	Nr. 1576-1600
424/9	Nr. 441- 475	424/42	Nr. 1601-1630
424/10	Nr. 476- 495	424/43	Nr. 1631-1664
424/11	Nr. 496- 520	424/44	Nr. 1665-1680
424/12	Nr. 521- 545	424/45	Nr. 1987-2016
424/13	Nr. 546- 565	424/46	Nr. 2017-2060
424/14	Nr. 566- 610	424/47	Nr. 2061-2100
424/15	Nr. 611- 650	424/48	Nr. 2101-2140
424/16	Nr. 651- 700	424/49	Nr. 2141-2170
424/17	Nr. 701- 740	424/50	Nr. 2171-2190
424/18	Nr. 741- 790	424/51	Nr. 2191-2220
424/19	Nr. 791- 830	424/52	Nr. 2221-2250
424/20	Nr. 831- 876	424/53	Nr. 2251-2280
424/21	Nr. 879- 930	424/54	Nr. 2281-2310
424/22	Nr. 931- 980	424/55	Nr. 2311-2350
424/23	Nr. 981-1020	424/56	Nr. 2351-2380
424/24	Nr. 1021-1062	424/57	Nr. 2381-2420
424/25	Nr. 1063-1095	424/58	Nr. 2421-2449
424/26	Nr. 1096-1130	424/59	Nr. 2451-2490
424/27	Nr. 1131-1160	424/60	Nr. 2491-2520
424/28	Nr. 1161-1210	424/61	Nr. 2521-2560
424/29	Nr. 1211-1245	424/62	Nr. 2561-2590
424/30	Nr. 1246-1255	424/63	Nr. 2591-2620
424/31	Nr. 1256-1280	424/64	Nr. 2621-2645
424/32	Nr. 1281-1314	424/65	Nr. 2646-2677
424/33	Nr. 1315-1360		

428/1-3 1961-1965 Årsregistranter ..... 3 pk.
Vedrører alle arter af bistand.

428/1	1961/62	428/3	1964/65
428/2	1963/64		

429/1-2 1933-1967 Kartotek ..... 2 pk.

Alfabetisk ordnet. Henviser til sociale personsager 424/1-65.

429/1 A-L 429/2 M-Ø

43 Sygeforsikring, sygekassevæsen, sygehjælp

435/1 1900-1958 Forhandlingsprotokol for Sygeplejeforeningen ..... 1 bd.

44 Pensioner til ældre, invalide og enker

(443) Hovedbøger over alderdomsunderstøttede 1899-1929, se 423/1-12.

443/1 1929-1934 Hovedbog over aldersrentenydere ..... 1 bd.
Med register.

443/2-3 1935-1943 Protokoller over udbetalt alders- og invalide-rente ..... 2 bd.

443/2 1935-1942 443/3 1942-1943

(444) Personsager vedrørende aldersrente/folkepension 1933-1967, se 424/1-65.

444/1 1957-1967 Sager vedrørende folke- og invalidepension ..... 1 pk.
Henlagt efter registrantnumre. Tilhørende kartotek, se 449/2. Afgangssager.

(446) Personsager vedrørende invaliderente/-pension 1933-1967, se 444/1 og 424/1-65.

446/1-2 1951-1967 Ansøgninger om hjælp af invalideforsikrings-fondens midler ..... 2 pk.
Henlagt efter registrantnumre. Tilhørende register, se 449/1.

446/1 Nr. 1-64 446/2 Nr. 66-221

(447) Personsager vedrørende enkepension 1933-1967, se 424/1-65.

449/1 1951-1967 Register over ansøgere af invalideforsikrings-fondens midler ..... 1 bd.
Alfabetisk ført. Henviser til sagerne 446/1-2.

449/2 1957-1967 Kartotek ..... 1 pk.
Alfabetisk ordnet. Henviser til sager i 444/1. Perioden om-

trentlig. Afsnittet A-C er defekt, kortene under B mangler helt.

45 Arbejdsløshedsforsikring, beskæftigelsesforanstaltninger

453/1 1922-1927 Hovedbog over arbejdsløshedsunderstøttede ..... 1 bd.
Udbetalt af Hjælpekassen.

46 Ulykkesforsikring, særlige hjælpeformer

461/1 1964-1967 Anmeldelser fra ulykkesforsikringen om tilskadekomne ..... 1 pk.
Heri indlagt meddelelser om indlæggelser og udskrivninger på Ortopædisk Hospital i Århus 1963-1967.

48 De fattiges Kasse, Hjælpekassen m.m

483/1-2 1907-1933 Forhandlingsprotokoller for »Den fri Fattigkasse« (1907)/Hjælpekassen (1908-1933) ..... 2 bd.

483/1	1907-1926	483/2	1926-1933

484/1-2 1908-1934 Hovedbøger over hjælpekasseunderstøttede ..... 2 bd.

484/1	1908-1915	484/2	1914-1934

49 Sociale regnskaber

492/1-5 1933-1938 Sociale kassebøger ..... 5 bd.

492/1	1933/34	492/4	1936/37
492/2	1934/35	492/5	1937/38
492/3	1935/36		

5. Skolevæsen

50 Skolevæsenets bestyrelse

500/1-2 1815-1900 Forhandlingsprotokoller m.v. for skolevæsenet ..... 2 bd.
Overvejende anvendt ved eksaminer 1815-1848, skoleligning 1843 samt skolemulktering 1890-1900. Fra 1868 anvendt af skolekommissionen af 1868.

500/1	1815-1845	500/2	1850-1900

(505) 1868-1890 Forhandlingsprotokol m.v. for skolekommissionen af 1868, se 500/2.

53 Skolebygninger og inventar

530/1 1954-1960 Forhandlingsprotokol for skolebyggeudvalget ..... 1 bd.

Lærer Sørensen

Lærer Tranekjær

Lærer Bækgaard

Lærerinde Larsen

Lærer Schou

Lærer Nielsen

Lærer Steffensen

Lærerinde Pedersen

Lærer Pedersen

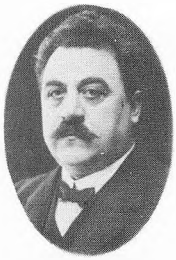
Lærer Grønbæk

Lærerinde Pedersen

Lærer Haugaard

Lærer Mørck

Lærer Juncher

Lærerinde Asmussen

Historisk galleri over lærere i Vitten-Haldum-Hadsten kommune frem til 1920'erne. Formentlig samlet til et værk, som aldrig er blevet trykt.
Første række lærerne i Vitten skole (fra ca. 1850), anden række Haldum skole (fra 1846), tredje række Hinnerup skole (fra 1889) og fjerde række Hadsten skole (fra 1886).
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

54 Undervisningen, eksamen, elever

(540) Eksamenslister 1815-1848, se 500/1-2.

(543) Skolemulkteringslister 1890-1900, se 500/2.

(543) Skolemulkteringslister 1899-1907, se Vitten-Haldum-Hadsten præstearkiv i landsarkivet: Bog over skolemulkter m.m. 1858-1908 (C 351.31).

55 Skolevæsensregnskaber, rengøring, brændsel, belysning

(551) 1900-1908 Kassebog over portoudgifter for skolekommissionen af 1868, se Vitten-Haldum-Hadsten præstearkiv i landsarkivet: Bog over skolemulkter m.m. 1858-1908 (C 351.31).

58 Biblioteker

580/1 1966-1971 Forhandlingsprotokol for biblioteksudvalget ..... 1 bd.

6. Vejvæsen, jernbaner, trafikforhold m.m.

60 Offentlige veje og gader

600/1 1963-1967 Forhandlingsprotokol for vejudvalget ..... 1 bd.

61 Private veje og gader

610/1 1962-1966 Forhandlingsprotokol for udvalget for private veje ..... 1 bd.

7. Samfundsforhold i øvrigt

71 Retsvæsen

715/1-2 1854-1951 Forligsmæglingsprotokoller i tyendesager ..... 2 bd.
Korrespondance indlagt i 715/2.

715/1 1854-1910 715/2 1911-1951

716/1 1871-1953 Hegnssynsprotokol ..... 1 bd.

72 Sundhedsvæsen og boligvæsen

724/1 1907-1909 Protokol over indsamling af rotter ..... 1 bd.

73 Handel og industri

736/1-2 1914-1962 Maskinsynsprotokoller ..... 2 bd.

736/1 1914-1962 Vitten 736/2 1914-1962 Hadsten

8. Sociale institutioner, offentlige værker m.m.

80 Hadsten fattiggård

805/1 1901-1910 Kassebog for Hadsten fattiggård ..... 1 bd.

9. Kulturelle institutioner

90 Hinnerup forskole/Hinnerup skole

(902) Indskrivninger 1907-1938, se 903/1.

903/1-8 1907-1956 Dagbøger ..... 8 bd.
903/1 indeholder desuden eksamenslister 1908-1933 og indskrivninger 1907-1938.

903/1 1907-1915, 1. og 2. klasse
903/2 1915-1932, 1. og 2. klasse
903/3 1932-1937, 1. og 2. klasse
903/4 1937-1942, 1. og 2. klasse
903/5 1942-1948, 1. klasse
903/6 1943-1949, 2. klasse
903/7 1949, 2. klasse
903/8 1950-1956, 2. klasse

(906) Eksamenslister 1908-1933, se 903/1.

91 Hinnerup Broby skole/Hinnerup skole

910/1 1901-1940 Embedsbog ..... 1 bd.
Indlagt skoleindberetninger 1938-1955 samt diverse cirkulærer, instrukser m.v.

(912) Indskrivninger 1889-1934, se 913/1-2.

912/1 1933-1959 Ind- og udskrivningsprotokol ..... 1 bd.
Fra 1956 Haldum-Hinnerup skole.

913/1-8 1889-1956 Dagbøger ..... 8 bd.
I 913/1-2 også indskrivninger 1889-1934 og eksamenslister 1890-1938.

913/1 1889-1902, 3. og 4. klasse
913/2 1902-1925, 3. og 4. klasse
913/3 1925-1931, 3. og 4. klasse
913/4 1931-1937, 3. og 4. klasse
913/5 1937-1942, 3. og 4. klasse
913/6 1943-1948, 3. og 4. klasse
913/7 1943-1950, 3. klasse
913/8 1949-1956, 3. og 4. klasse

(916) Eksamenslister 1890-1938, se 913/1-2.

916/1-2 1940-1955 Eksamensprotokoller ..... 2 bd.

916/1 1940-1952 916/2 1953-1955

918/1 1959-1967 Synsprotokol ..... 1 bd.

92 Haldum skole

920/1 1932-1934 Embedsbog ..... 1 bd.

926/1 1952-1961 Eksamensprotokol ..... 1 bd.

93 Vitten skole

930/1-2 1901-1954 Embedsbøger ..... 2 bd.
Skoleindberetninger, undervisningsplaner, korrespondance m.v. er indlagt i protokollerne.

930/1 1901-1932 930/2 1931-1954

932/1-2 1872-1963 Indskrivningsprotokoller ..... 2 bd.
Oplyser tillige om vaccinationer.

932/1 1872-1933 932/2 1933-1963

94 Vitten forskole

943/1-2 1919-1938 Dagbøger ..... 2 bd.
Vedrører 1. og 2. klasse.

943/1 1919-1933 943/2 1933-1938

943/3 1958-1964 Dagbog ..... 1 bd.
Vedrører 1., 2. og 3. klasse.

Nøgle til ordningssystemet

1. Den kommunale administration
    - 10 Kommunalbestyrelsen
    - 11 Kommunens personale
    - 12 Lokaler, inventar, kontorhold
    - 13 Kasse- og regnskabsvæsen
    - 14 Formue og gæld, legater
    - 15 Valg
    - 16 Folkeregister m.m.
    - 17 Kommunens ejendomme
    - 18 Forsikringsvæsen
    - 19 Kommunegrænser, kommunesammenlægning m.m.

2. Brand- og bygningsvæsen, egnsplaner, udstykning m.m.
    - 20 Brandkommissionen
    - 21 Brandmandskabet
    - 22 Brandmateriel
    - 23 Brandslukningsoverenskomster, oplandsbrandvæsen m.m.
    - 24 Bygningskommissionen
    - 25 Bygningsvedtægt, bygningsbrandforsikring
    - 26 Boligbyggeri med støtte
    - 27 Byplaner, egnsplaner
    - 28 Udstykninger
    - 29 Forskelligt

3. Skattevæsen
    - 30 Skattevæsen i almindelighed, statsskat
    - 31 Kommuneskat
    - 32 Kirkeskat
    - 33 Ejendomsvurdering, ejendomsskat m.v.
    - 34 Erhvervsskat, arbejdsgiverkontrol o.l.
    - 35 Aktieselskabsskat
    - 36 Fælleskommunal skat og sømandsskat
    - 37 Indirekte skatter, forlystelsesskat o.l.
    - 38 Udpantning for skat
    - 39 Særskatter etc.

4. Socialvæsen
    - 40 Børneforsorg
    - 41 Børnebidrag, enkebørnsunderstøttelse m.m.
    - 42 Socialvæsenets bestyrelse, fattigvæsen, offentlig forsorg
    - 43 Sygeforsikring, sygekassevæsen, sygehjælp
    - 44 Alderdomsunderstøttelse og invaliderente (-pension), enkepension
    - 45 Arbejdsløshedsforsikring, beskæftigelsesforanstaltninger
    - 46 Ulykkesforsikring, særlige hjælpeformer

47 Alderdomshjem, arbejdsanstalter, fattighuse o.a. sociale institutioner
48 Registreringsprotokoller, De fattiges Kasse, Hjælpekassen m.m.
49 Sociale regnskaber

5. Skolevæsen
50 Skolevæsenets bestyrelse
51 Skole- og undervisningsplaner
52 Lærerpersonalet
53 Skolebygninger og inventar
54 Undervisning, eksamen, elever
55 Skolevæsensregnskaber, rengøring, brændsel, belysning
56 Statsskoler, private skoler, aftenskoler m.v.
57 Skolelæge, skoletandlæge m.v.
58 Biblioteker
59 Forskelligt

6. Vejvæsen, jernbaner, trafikforhold m.m.
60 Offentlige veje og gader
61 Private veje og gader
62 Gangstier, offentlige pladser
63 Kloakvæsen
64 Snekastning, grusning, renholdelse
65 El-, vand- og gasforsyning
66 Jernbaner og havnevæsen
67 Trafikforhold i øvrigt
68 Vandløb, søer og have
69 Forskelligt

7. Samfundsforhold i øvrigt
70 Forsvarsvæsen
71 Retsvæsen
72 Sundhedsvæsen og boligvæsen
73 Handel og industri
74 Håndværk
75 Landbrug, skovbrug, fiskeri
76 Privatretlige forhold
77 Foreninger og institutioner (private)
78 Miljø, genbrug
79 Forskelligt

8. Sociale institutioner, offentlige værker m.m.
80 ff. Fattiggårde, arbejdsanstalter, alderdomshjem m.m.
84 ff. Gasværk, vandværk, havn m.m.

9. Kulturelle institutioner
90 ff. Skoler m.m.

Administrativt leksikon

Areal i sogne og kommuner 1965

Areal i km^2. Kilde: Statistiske Meddelelser 1968:4

	Sogn	Kommune
Grundfør	13,24	22,53
Spørring	9,29	
Søften	11,57	39,89
Foldby	28,42	
Vitten	7,67	
Haldum	15,52	31,55
Hadsten	8,36	

Folketal i sogne og kommuner 1845-1965

Kilde: Statistisk Tabelværk og Statistiske Meddelelser

	1845		1870		1901		1930		1965	
	Sogn	Kommune	Sogn	Kommune	Sogn	Kommune	Sogn	Kommune	Sogn	Kommune
Grundfør	616	929	690	1063	658	1123	697	1195	1005	1566
Spørring	313		373		465		498		561	
Søften	530	1377	620	1711	558	1633	566	1667	617	1667
Foldby	847		1091		1075		1101		1050	
Vitten	271		362		405		386		344	
Haldum	488	1041	613	1340	1039	1895	1415	2501	1663	2885
Hadsten	282		365		451		700		878	

Befolkningens frem- og tilbagegang mellem de fem tidspunkter er illustreret på de følgende fire kort.

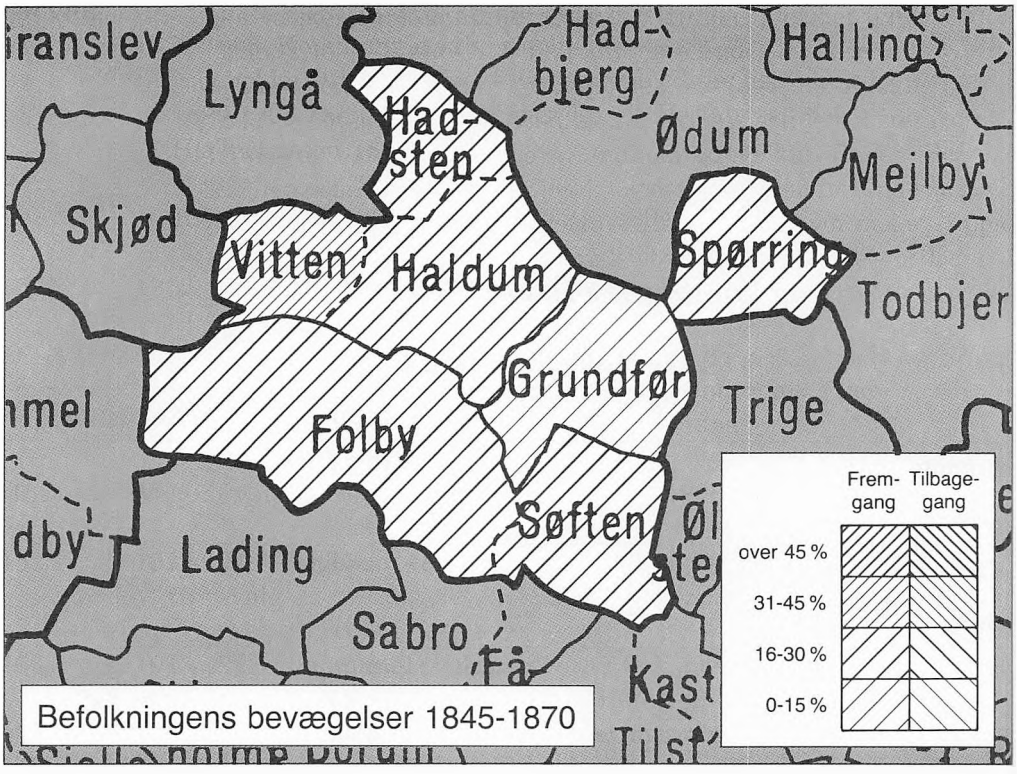

Befolkningens bevægelser 1845-1870

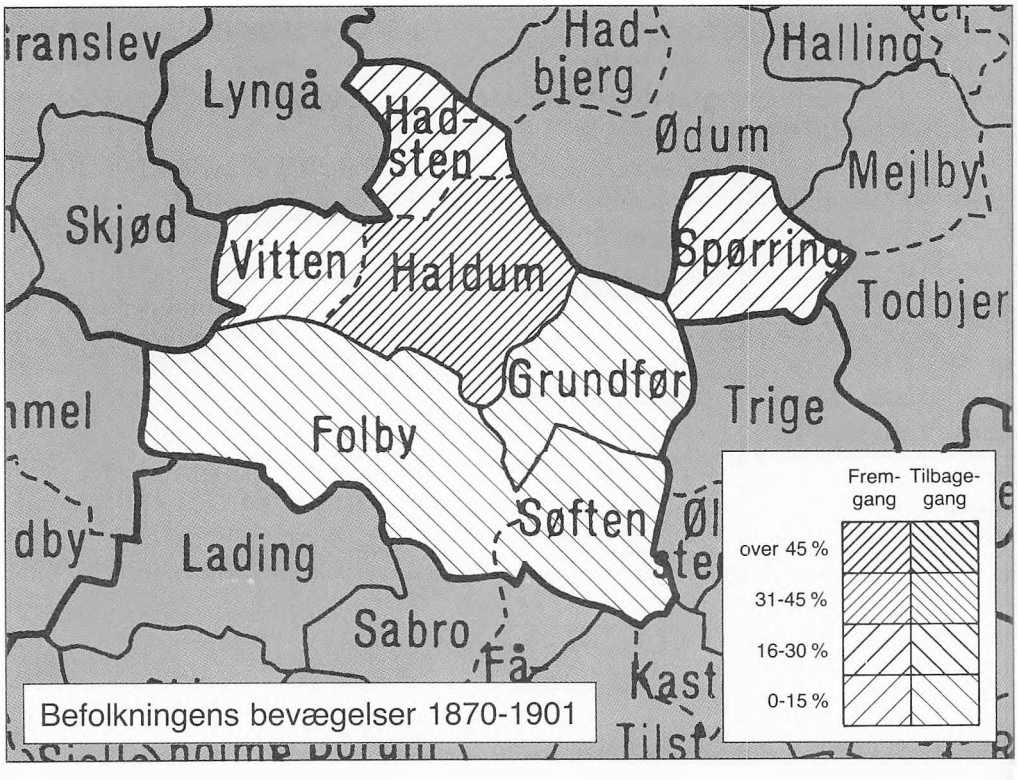

Befolkningens bevægelser 1870-1901

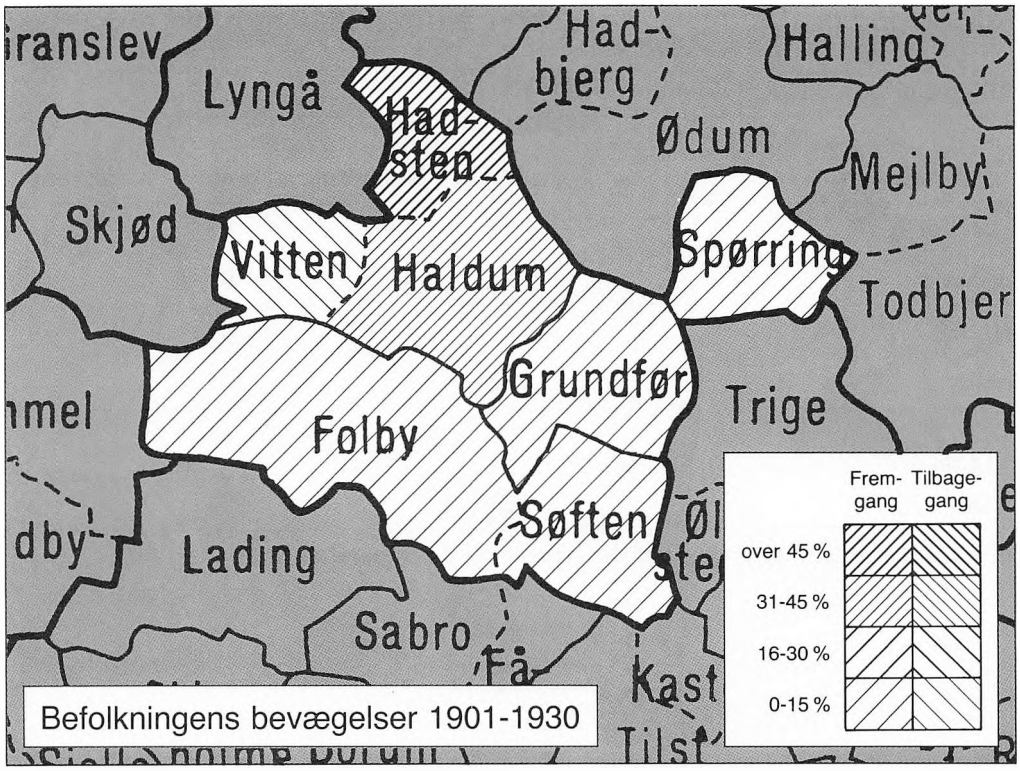
Had-
bjerg
Halling
Lyngå
Had-
sten
Ødum
Mejlby
Skjød
Vitten
Haldum
Spørring
Todbjer
Grundfør
Trige
Folby
Søften
Lading
Sabro
Få
Kast
Frem- Tilbage-
gang gang
over 45 %
31-45 %
16-30 %
0-15 %
Befolkningens bevægelser 1901-1930

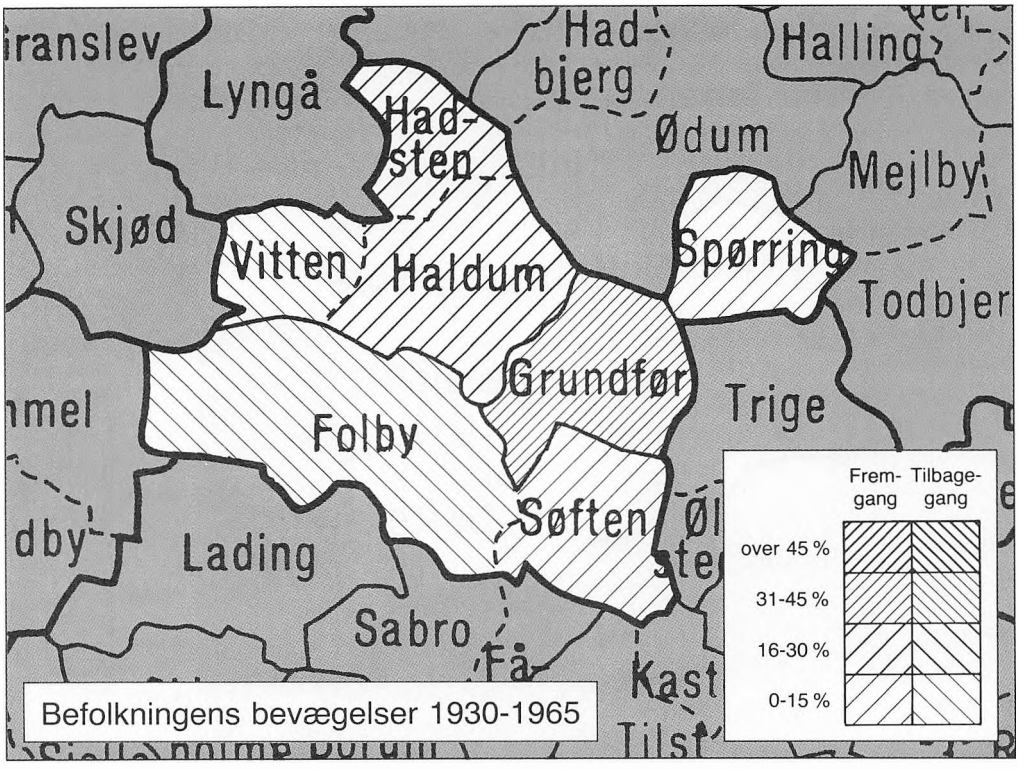
Had-
bjerg
Halling
Lyngå
Had-
sten
Ødum
Mejlby
Skjød
Vitten
Haldum
Spørring
Todbjer
Grundfør
Trige
Folby
Søften
Lading
Sabro
Få
Kast
Frem- Tilbage-
gang gang
over 45 %
31-45 %
16-30 %
0-15 %
Befolkningens bevægelser 1930-1965

Befolkningstæthed i sogne og kommuner 1845 og 1965

Folketal pr. km^2. Kilde: Tabellerne side 85

	1845		1965	
	Sogn	Kommune	Sogn	Kommune
Grundfør	46	41	76	70
Spørring	34		60	
Søften	46	35	53	42
Foldby	30		37	
Vitten	35		45	
Haldum	31	33	107	91
Hadsten	34		104	

Befolkningstætheden er grafisk illustreret på de følgende kort.

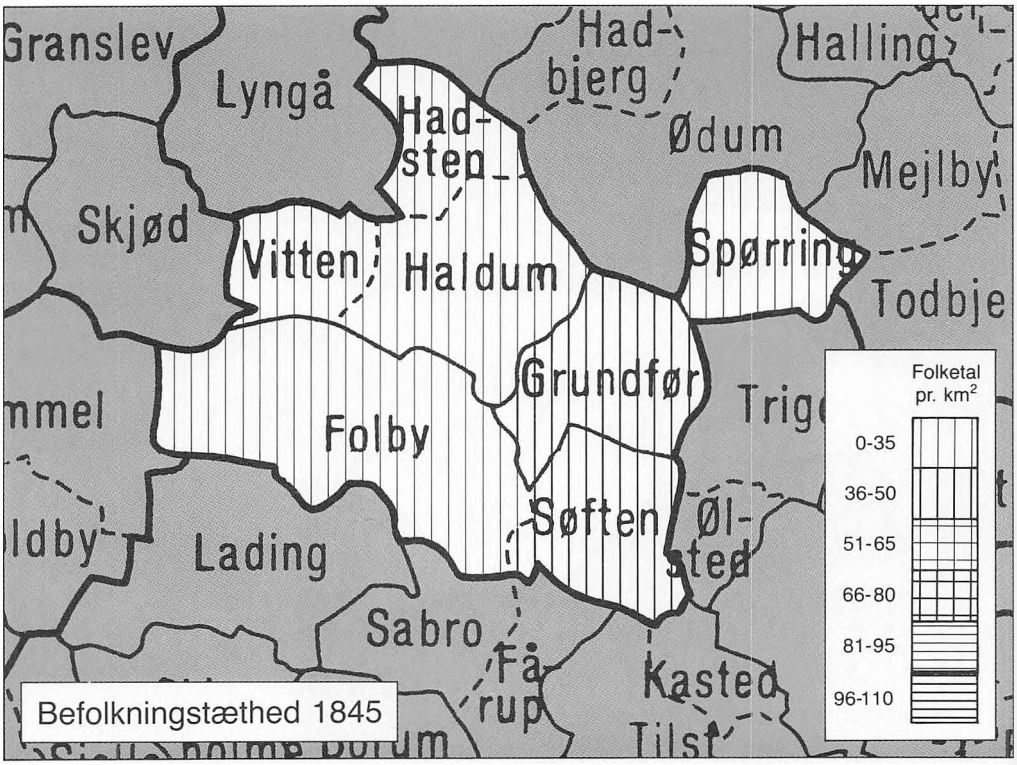

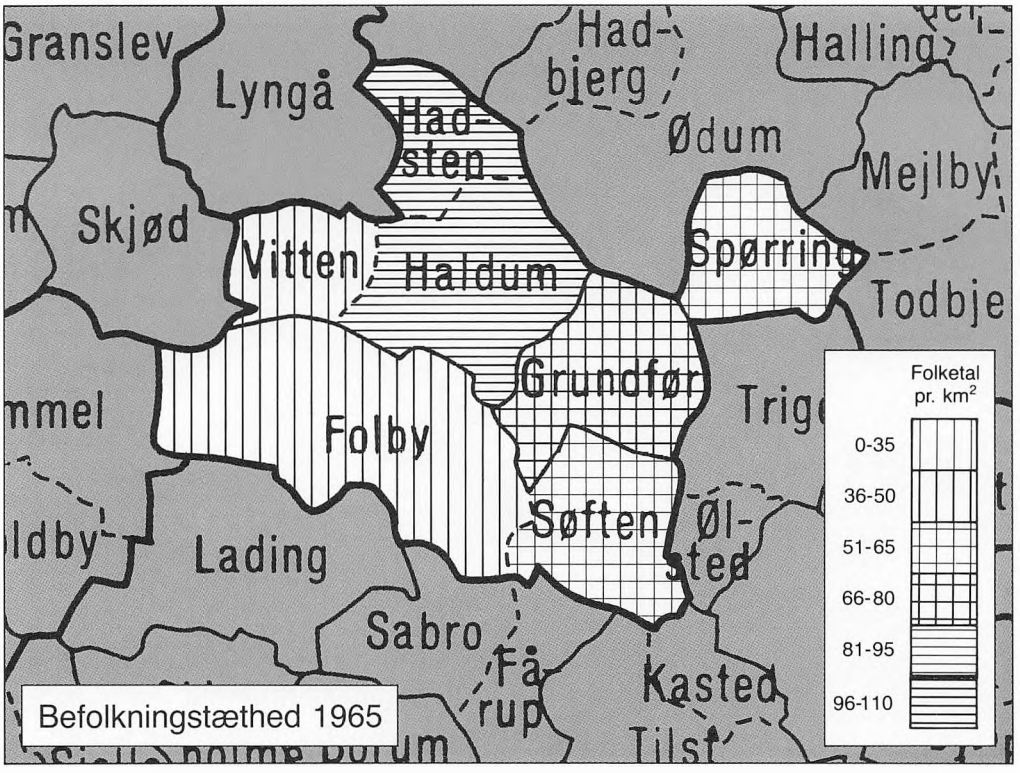

Sammenlægningen i 1967

Kilde: Lovtidende B 1967

Bekendtgørelse af 10. april 1967

Sammenlægning af Vithen-Haldum-Hadsten og Søften-Foldby sognekommuner samt Grundfør sogn af Grundfør-Spørring sognekommune under Århus amt. (Oprettelse af Hinnerup kommune).

På indenrigsministeriets forestilling er der ved kongelig resolution af 1. april 1967 i medfør af § 34, stk. 1, jfr. § 51 i lov om landkommunernes styrelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, truffet bestemmelse om, at Vithen-Haldum-Hadsten og Søften-Foldby sognekommuner samt Grundfør sogn af Grundfør-Spørring sognekommune under Århus amt fra den 1. april 1967 sammenlægges til en ny kommune, der benævnes Hinnerup kommune.

Sammenlægningen medfører ingen ændringer i den kirkelige inddeling.

Fra samme dato overføres Hadsten sogn af Vithen-Haldum-Hadsten sognekommune til Hadsten sognekommune under Randers amt, og Spørring sogn af Grundfør-Spørring sognekommune sam-

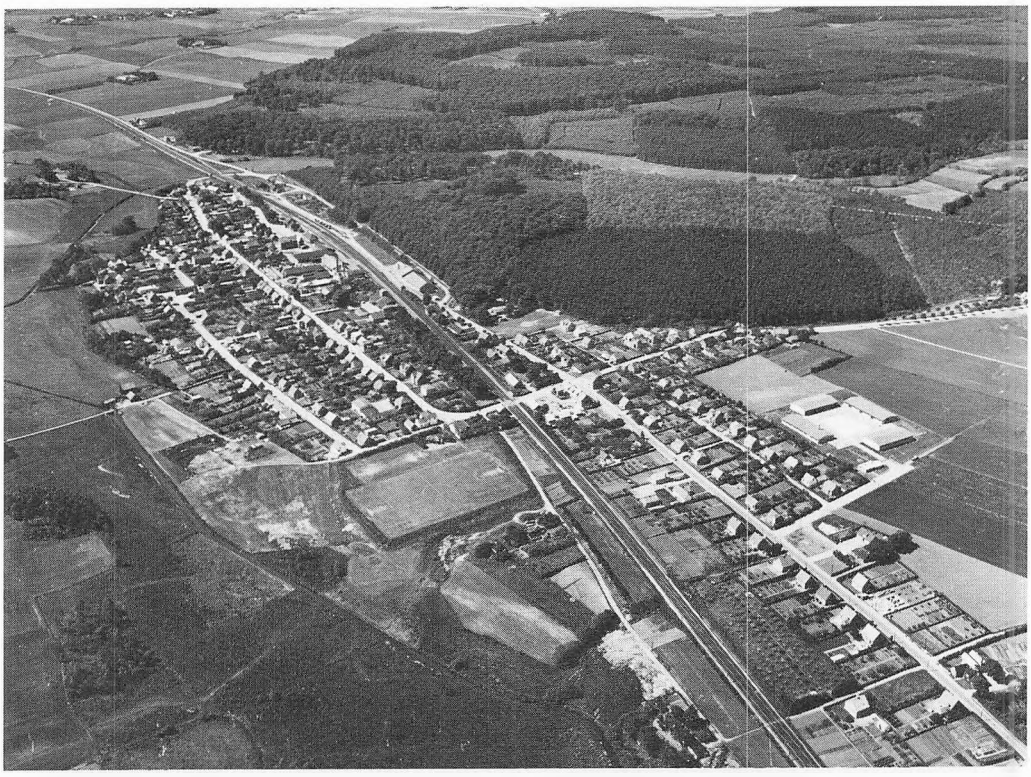

Luftfoto af Hinnerup by 1955, set fra nord.
Billedet illustrerer tydeligt, hvorfor Hinnerup måtte blive centrum i den nye kommunedannelse i 1967. I byens sydlige udkant, øverst til venstre i billedet, der hvor vejen fra Søften krydser Lilleåen, og hvor også Haldum bæk løber ud i åen, nøjagtig dér mødtes de tre oprindelige kommuner.
Billedet viser også de tre faktorer, der gennem tiden har været fundamentale for områdets trivsel og udvikling, landbrugsjorden, Frijsenborgskovene og jernbanen.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

menlægges med Trige-Ølsted sognekommune til en ny kommune, der benævnes Trige kommune.

Forpligtigelser, der den 1. april 1967 påhviler Grundfør-Spørring sognekommune som retlig opholdskommune over for personer, hvis tilknytning til denne kommune beror på tilhørsforholdet til Grundfør sogn, overgår fra den nævnte dato til Hinnerup kommune, der også i øvrigt overtager Grundfør-Spørring kommunes forpligtelser i henhold til sociallovgivningen over for beboerne i Grundfør sogn.

Hele den tidligere Vithen-Haldum-Hadsten kommunes kassebeholdning overgår til den nye Hinnerup kommune, ligesom den tidligere Grundfør-Spørring kommunes aktiver og passiver deles mellem Trige og Hinnerup kommuner efter nærmere fastsatte regler.

Indtil nye vedtægter og regulativer kan træde i kraft, bevarer de hidtidige vedtægter og regulativer for de to kommuner deres gyldighed inden for deres hidtidige gyldighedsområder.

Bygningsmyndigheden i den nye kommune udøves af sognerådet.

Personer, der den 1. april 1967 har skattepligtigt ophold i eller anden skattepligt begrundende tilknytning til sammenlægningsområdet, ansættes fra og med skatteåret 1967-68 til at svare opholdskommuneskat til den nye Hinnerup kommune. Den personlige kommuneskat til Hinnerup kommune for skatteåret 1967-68 beregnes med en for alle skatteydere fælles beskatningsprocent. Personfradraget udgør for det pågældende skatteår 5.000 kr. for forsørgere og 2.500 kr. for andre skatteydere.

Af de i sammenlægningsområdet beliggende faste ejendomme svares efter sammenlægningen ejendomsskyld til den nye Hinnerup kommune. Ejendomsskylden svares som hidtil af ejendommenes fikseringsværdi i de respektive kommuner, jfr. lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme, og med den for den pågældende kommune for skatteåret 1966-67 gældende ejendomsskyldpromille og i øvrigt efter de i fornævnte lov indeholdte bestemmelser.

Af de i sammenlægningsområdet beliggende faste ejendomme svares efter sammenlægningen grundskyld til Hinnerup kommune. Grundskyldpromillen i den nye Hinnerup kommune fastsættes for tiden fra den 1. april 1967 til den 31. marts 1968 til 12.0.

Det med henblik på sammenlægningen nedsatte fællesudvalg træffer inden den 1. april 1967 bestemmelse om, hvorvidt der i kommunen for skatteåret 1967-68 skal opkræves den i lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme omhandlede tillægsgrundskyld, ligesom udvalget i givet fald træffer beslutning om promillens størrelse i overensstemmelse med lovens regler.

Fællesudvalget træffer endvidere bestemmelse om, hvorvidt der i kommunen for skatteåret 1967-68 skal opkræves dækningsafgift af offentlige ejendomme.

Adkomster på beværter- og gæstgivernæring udfærdigede for næringsdrivende, der den 1. april 1967 driver næring i sammenlægningsområdet, har efter sammenlægningen gyldighed inden for hele den nye kommunes område. Næringsdrivende, der på sammenlægningstidspunktet lovligt forener flere næringer inden for den nye Hinnerup kommunes område eller lovligt har flere faste udsalgssteder eller forretningssteder inden for sammenlægningsområdet, kan, uanset om dette efter sammenlægningen vil være stridende mod næringslovgivningens almindelige regler, fortsætte deres virksomhed som hidtil.

Beskikkelser udfærdigede for statsautoriserede vejere og målere, der den 1. april 1967 driver næring som statsautoriserede vejere og

målere inden for sammenlægningsområdet, har efter sammenlægningen gyldighed inden for den nye kommunes område.

Der afholdes i marts måned 1967 valg til det nye Hinnerup sogneråd. Om udarbejdelse af valglister m.v. gælder de i den kommunale valglov indeholdte regler.

Personer, der på valgdagen er bosat i en af de af sammenlægningen berørte kommuner og efter lovens almindelige regler ville have valgret og valgbarhed til vedkommende sogneråd, har i stedet valgret og valgbarhed til det nye Hinnerup sogneråd.

Ved afgørelsen af, hvorvidt valgrets- og valgbarhedsbetingelserne er opfyldt, betragtes flytninger, der i tiden før sammenlægningen er foretaget inden for sammenlægningsområdet, som foretaget inden for samme kommune.

Indenrigsministeriet, den 10. april 1967

Hans Hækkerup / Erik Harder

Formænd for sogneforstanderskaber og sogneråd 1842-1967

De kommunale bestyrelser på landet hed sogneforstanderskaber 1842-1867, sogneråd 1868-1970.

Kilde: Kommunal Aarbog 1930-67, kommunernes forhandlingsprotokoller og valgprotokoller samt korrespondance i Århus amts arkiv.

Grundfør-Spørring

1842-1844	Møller P. Langballe, Grundfør mølle
1845	Kapellan N.M. Blach, Grundfør
1846-1860	Pastor P.S. Fønns
1861-1872	Proprietær M. Møller, Sandballegård, Grundfør
1872-1881	Drænmester J. Christensen, Spørring
1882 jan-okt	Møller P. Langballe, Grundfør mølle
1882 okt-dec	Sognefoged Niels Andersen (fung.)
1883-1885	Gårdejer Kristen Dinesen, Spørring
1886-1889	Gårdejer Søren Pedersen Søndergård, Grundfør
1890-1891	Gårdejer Bonne Rasmussen, Spørring
1892-1903	Gårdejer Thomas Nielsen, Grundfør
1904-1909	Grådejer Niels Kristensen, Spørring
1909-1943	Gårdejer Søren Laursen, Grundfør
1943-1960	Gårdejer Jens Christensen, Grundfør
1960-1966	Gårdejer Jens Pedersen, Spørring
1966-1967	Overassistent Henning R. Christiansen, Spørring

Søften-Foldby

1842-1850	Kapellan L.P. Jørgensen
1850-1851	Provst L.C. Thygesen
1852	Gårdejer, exam. jur. J.K. Kold, Søften
1853-1855	Provst L.C. Thygesen
1855-1861	Proprietær H. Budtz, Foldbygård
1862-1865	Provst E.C. Krarup
1865-1867	Bygmester Chr. Kiilsgaard, Foldby
1868-1874	Gårdejer J.C. Hummeluhr, Søften
1875-1877	Gårdejer Ole Rasmussen, Foldby
1878-1880	Husmand Rasmus Andersen, Tinning mark
1881	Gårdejer S.N. Prip, Søften
1882	Husmand Rasmus Andersen, Tinning mark
1883-1897	Gårdejer J.C. Elgaard, Søften

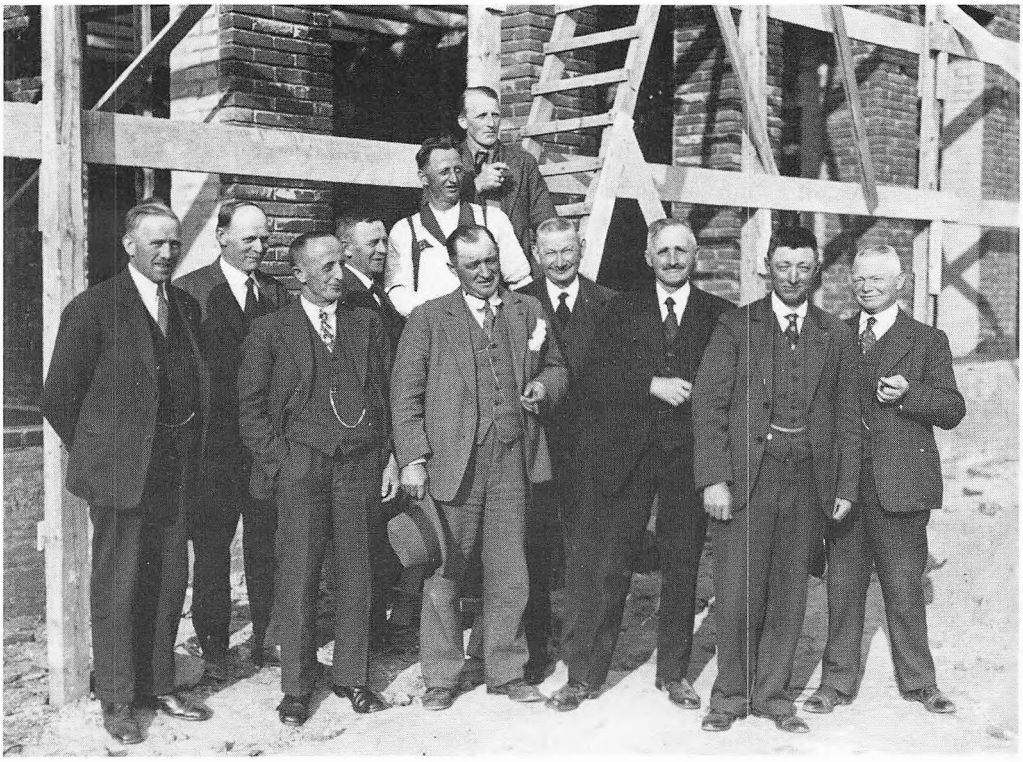

Søften-Foldby sogneråd ved rejsegilde på Korsholmskolen 1935
Korsholmskolen var for sin tid en meget avanceret skole, derfor måske den tilfredshed, der lyser ud af ansigterne. Sogneråderne var fra venstre Arents Madsen, Foldby, Rasmus Overgaard, Søften, Vald. Hansen, Tinning, og Frode Aaes, Norring, og fra højre formanden, M.P. Rasmussen, Foldby, Poul Rasmussen, Norring, Niels Laursen, Norring, og P. Smed Kristensen, Norring. I midten arkitekt Wedell foran murermester Axel Sørensen og K. Overgaard, Søften.
Foto i Hinnerup egnshistoriske Arkiv.

1898-1912	Gårdejer L. M. Pedersen, Norring
1913-1925	Gårdejer Th. Mathiasen, Tinning
1925-1937	Gårdejer M. P. Rasmussen, Foldby
1937-1938	Sognefoged Rasmus Overgaard, Søften
1938-1944	Gårdejer M. Mathiasen, Tinning
1944-1951	Sognefoged Søren Overgaard, Søften
1951-1958	Gårdejer M. Elbæk Mortensen, Elbækgård
1958-1965	Gårdejer N. P. Jensen, Tinning
1965-1966	Gårdejer Ejner Nielsen (fung.)
1966-1967	Gårdejer Nicolaj Poulsen, Søften

Vitten-Haldum-Hadsten

1842-1847	Pastor H. B. Blicher
1850	Lærer Jesper Smidt, Vitten
1851-1862	Pastor J. M. Valeur
1864	J. Christensen
1867	Th. Christensen
1875-1883	Gårdejer Jens Bech, Haar
1884-1889	Gårdejer L. C. Larsen, Haldum
1889-1891	Kroejer A. Karstensen, Hadsten
1892-1895	Gårdejer Jens Bech, Haar
1895-1897	Gårdejer Søren Kristensen, Vitten
1897 okt-dec	Gårdejer Laus Peter Lassen, Sandby
1898-1903	Gårdejer Laurs E. Laursen, Haldum
1904-1909	Gårdejer Marius Christensen, Vitten
1909-1915	Gårdejer Laurs E. Laursen, Haldum
1915-1921	Gårdejer Marius Christensen, Vitten
1921-1929	Gårdejer (sognefoged) H. Ingemann Jensen, Haar
1929-1937	Gårdejer Jacob Jacobsen, Vitten
1937-1954	Gårdejer Peder Pedersen, Ginneruplund
1954-1958	Lærer Sigfred Pedersen, Hinnerup
1958-1967	Fabrikant Sigurd Nysten, Hinnerup

Den kommunale administration

Kæmnere:	Kaj Aakjær, Vitten-Haldum-Hadsten	1943-1967
	Jens Jacobsen, Søften-Foldby	1949-1967
	Knud Greve, Grundfør-Spørring	1954-1967
Kommuneingeniør:	Eskild Rasmussen, Vitten-Haldum-Hadsten og Søften-Foldby	1963-1967

